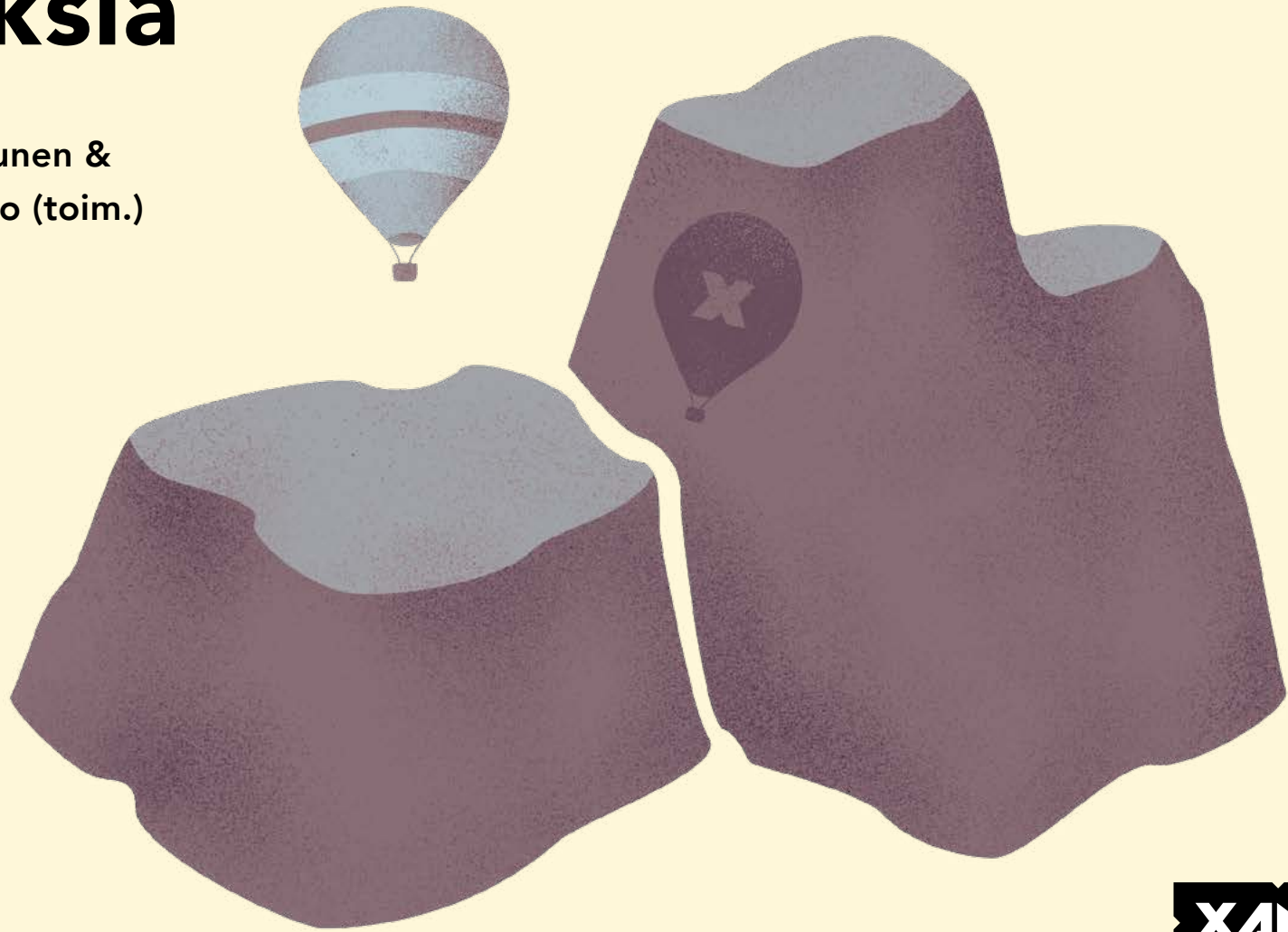

Rajojen ylityksiä

Miia Karttunen &
Leena Muotio (toim.)

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Miia Karttunen &
Leena Muotio (toim.)

Rajojen ylityksiä

Xamk Inspiroi 1

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Kouvola 2017

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

© Tekijät ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Kannen kuva: Amanda Liimatainen

Taitto ja kuvitus: Amanda Liimatainen

Paino: Grano Oy

ISBN: 978-952-344-039-5

ISBN: 978-952-344-040-1 (verkkójulkaisu)

ISSN: 2489-2475

julkaisut@xamk.fi

Sisällys

- 6 **Esipuhe** – Miia Karttunen & Leena Muotio:
Rajat on tehty ylitettäväksi
- 8 **Osa 1: Kun kahdesta tuli yksi**
- 10 **Katja Komonen & Tuija Vänttinen:**
Master School rajoja ylittävänä kehittämistyönä
- 17 **Sinikka Ruohonen:** Tutki, kehitä, raportoi – kaikille yhteisen verkkokurssin haasteita ja mahdollisuuksia
- 24 **Miia Karttunen:** Kielten uusperhe
Fuusion heijastuminen Xamkin kieltenopettajien yhteistyöhön
- 30 **Osa 2: Tehdään yhdessä**
- 32 **Anja Härkönen, Marko Raitanen & Satu Untolahti:**
Hyvinvointiteknologiaa vanhustyöhön
Näin yhdistimme GAHWA-hankkeen ja geronomikoulutuksen
- 36 **Maija-Sisko Kauppila, Pauliina Lampela & Kirsi Purhonen:**
Uuden ammatillisuuden lähteillä – nuorisotyö ja turvallisuusala kaupallisissa tiloissa
- 45 **Kirsi Purhonen:** Ura- ja opinto-ohjaus ammattien rajapinnoilla ja rajapinnoille
- 52 **Sirpa Gardemeister:** Flipped Learning anatomian ja fysiologian opetukseen sovellettuna
- 56 **Sirkka Erämaa, Pirjo Hartikainen & Sari Parkkinen:**
Yhteistyötä yli Atlantin – suomalaisten ja amerikkalaisten sairaanhoitajaopiskelijoiden yhteistä oppimista
- 62 **Pirjo Hartikainen & Asta Siekkinen:** Villiinny kevästä – rajat ylittävää yhteistyötä mielenterveyden hyväksi
- 66 **Osa 3: Ylitä itsesi**
- 68 **Leena Griinari:** Tubettamista ja uusia yhteistyökuvioita
- 73 **Päivi Korhonen:** Espanja 4:n aloitus intensiivitoteutuksena
- 78 **Osa 4: Kansainväliset kurkotukset**
- 80 **Leena Muotio & Jari-Pekka Muotio:**
Tasannon korkeimmalla kohdalla – Vaihto-opettajamatka Lincolnin, Lincolnshiren sydämeen, Englannin ääreen
- 90 **Leena Muotio:** Budapest – City of Design
Vaihto-opettajamatka Budapestin MOMEen (Moholy-Nagy University of Art and Design)
- 95 **Hugh Clack:** Xamk IB Brand Ambassador Project
- 100 **Tekijöiden esittely**

Rajat on tehty ylitettäväksi

Esipuhe

Miia Karttunen

Leena Muotio

Rajojen ylityksiä -teos vastaa Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (Xamk) henkilökunnan ja yhteistyökumppaneiden tarpeeseen kertoa uuden korkeakoulun synnyttämisen vuosien aikana tehdyistä pedagogisista innovaatioista sekä kansainvälisten suhteiden luomisesta ja lujittamisesta. Teos on jaettu neljään aihealueeseen sen mukaan, millaisesta rajapinnasta on kysymys.

Ensimmäisessä osassa *Kun kahdesta tuli yksi* tarkastellaan Kymenlaakson ja Mikkelin ammattikorkeakoulujen fuusiota opetuksen ja henkilöstön yhteistyön näkökulmista. **Katja Komonen** ja **Tuija Vääntinen** käsittelevät Xamkin Master School -konseptia ja ammattikorkeakoulujen pedagogista kehittämistä ja monialaisuutta yamk-opetuksen näkökulmasta. Onnistunut kehittämistyö on vaatinut tekijöiltään sitoutumista. ”Yhteistyö ja avoin tiedon jakaminen ovat ominai-

sia hyvin toimivalle ja uutta luovalle työyhteisölle”, Komonen ja Vääntinen korostavat. Esimerkin onnistuneesta pedagogisesta yhteistyöstä välittää myös **Sinikka Ruohosen** artikkeli monialaisesta *Tutki, kehitä, raportoi* -verkko-opintojaksosta, jonka suunnittelijoina oli joukko ennakkoluulottomia eri alojen opettajia. Opintojakson tavoitteena on johdattaa opiskelijat tutkimusmenetelmiin ja tutkimuksesta kirjoittamiseen. Rajojen ylittäjiä ovat tällä verkkokurssilla niin suunnittelijat, opettajat kuin opiskelijatkin. **Miia Karttunen** tarkastelee artikkelissaan fuusion heijastumista Xamkin eri kampusten kieltenopettajien yhteistyöhön sekä nostaa esiin hyvän tiedonkulun ja itseä koskeviin päätöksiin osallistumisen mahdollisuuden tärkeiden toimivaa yhteistyötä rakennettaessa.

Kokoelman toisen, *Tehdään yhdessä* -osan artikkelit käsittelevät yhteistyötä ammattikorkeakoulun sisällä tai muiden korkeakoulujen ja toimijoiden kanssa. **Anja Härkönen**, **Marko Raitanen** ja **Satu Untolahti** avaavat GAHWA-hankkeen tuloksia geronomikoulutuksen näkökulmasta. Hyvinvointiteknologian vieminen vanhustyön arjen

avuksi on tärkeässä roolissa tämän päivän vanhus-työtä koskevassa keskustelussa, ja artikkeli antaa tähän keskusteluun edelläkävijöiden näkemyksen. **Maija-Sisko Kauppila, Pauliina Lampela ja Kirsi Purhonen** ovat uuden ammatillisuuden äärellä, kun nuorisotyön elementtejä yhdistetään turvallisuusalan toimintamalleihin kaupallisissa tiloissa. Kauppakeskuksissa viihtyvän nuorison ja kauppakeskusten vartioiden positiiviset kohtaamiset hyödyttävät kaikkia osapuolia sekä synnyttävät uutta ammattikuvaa. Kirsi Purhonen jatkaa aihetta teoreettisemmalla tasolla artikkelissa, jossa hän pohtii uraohjausta ja opintojen ohjausta nuoria kohtaavien ammattiteissa. Purhosen käsite ”kolmas työ” avaa rajapintatyön edellytyksiä ja toimivuutta. **Sirpa Gardemeister** kuvaa artikkelissaan, miten on kokeillut opiskelijan itseohjautuvuutta tukevaa, hyvään valmistautumiseen perustuvaa flipped learning -menetelmää anatomian ja fysiologian opetuksessa. Gardemeister nostaa esiin menetelmän pedagogisia hyötyjä ja kehittämisen kohteita kokemustensa valossa. Onnistunut flipped learning -työskentely vaatii opettajan ja opiskelijoiden toimivaa yhteistyötä. **Sirkka Erämaan, Pirjo Hartikaisen ja Sari Parkkisen** artikkeli esittelee Xamkin Savonlinnan kampuksen ja Yhdysvaltain Utahissa toimivan Brigham Young Universityn sairaanhoitajaopiskelijoiden seitsenvuotista yhteistyötä ja toukokuun 2017 yhteistä opiskelua Savonlinnassa. Amerikkalaisvieraille yhteistyö tarjosi mahdollisuuden tutustua suomalaisen ennaltaehkäisevään terveydenhuoltoon. Suomalaiset opiskelijat pääsivät puolestaan

yhdistämään terveysalan ja ammatillisen englannin kielen opiskelua kansainvälisesti. **Pirjo Hartikainen ja Asta Siekkinen** kuvaavat Xamkin sairaanhoitajaopiskelijoiden ja yhteistyökumppaneiden järjestämää *Villiinny keväältä* -mielenterveystapahtumaa, joka järjestettiin Savonlinnassa toukokuussa 2017. Hartikainen ja Siekkinen toivat: ”Ammattikorkeakoulun yksi tehtävä on olla alueensa kehittäjänä ja hyvinvoinnin jakajana.” Paikallinen tapahtumayhteistyö järjestöjen kanssa on hyvä esimerkki siitä, miten ammattikorkeakoulu voi ylittää rajojaan.

Kokoelman kolmannen *Ylitä itsesi* -osan kirjoituksissa kaksi opettajaa kertoo uusista pedagogista avauksista. **Päivi Korhosen** artikkeli kuvaa Espanja 4 -opintojaksoa, jonka aloitus toteutettiin intensiivijaksona elokuussa 2017. Korhonen ja hänen koululle kutsumansa kansainväliset vierailijat tutustuttivat opiskelijat joka päivä uuteen espanjankieliseen maahan. **Leena Griinarin** artikkeli käsittelee ammattikorkeakoulun, mainostoimiston ja tubettajien yhteistyönä kokoamaa avoimen amk:n tarjonnan *Tube haltuun!* -koulutusta ja YouTuben opetuskäyttöä. ”Kun rohkeasti sukeltaa uuteen, aina oppii itsekin”, Griinari kiteyttää.

Kokoelman päättää *Kansainväliset kurkotukset* -osa, jonka tekstit kuvaavat opettajavaihtojaksojen antia ja opiskelijalähettiläsprojektia. **Leena ja Jari-Pekka Muotion** artikkeli vie lukijan englantilaiseen University of Lincolnin ja Leena Muotion artikkeli Budapestin Moholy-Nagy University of Art and Designiin. **Hugh Clack** esittelee Kouvolan kampuksen kansainvälisen kaupan opis-

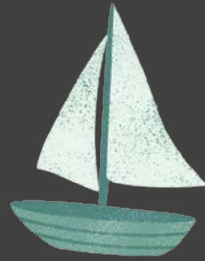
kelijoiden projektia, jonka tavoitteena oli vahvistaa Xamkin brändiä ja kansainvälistä näkyvyyttä. Brändilähettiläiksi valitut opiskelijat kertovat, miten Xamk-kuvaa voi kirkastaa esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.

Rajojen ylityksiä -kokoelma välittää kuvaa siitä, mitä ja millaisia rajojen ylityksiä xamkilaiset ovat fuusiovuosinaan tehneet. Kurotuksia Suomen, organisaatioiden, verkostojen ja oman osaamisen rajojen yli. Rajat on tehty ylitettäväksi ja ylittäjät voittajiksi. ✕

Kouvolassa 1.11.2017
toimittajat

Osa 1:

Kun kahdesta tuli yksi

Master School

rajoja ylittävänä kehittämistyönä

Katja Komonen
Tuija Vänttinen

Muutos voidaan pelkistetyimmin määritellä uudeksi tavaksi organisoida ja työskennellä (Corley & Gioia 2004). Muutosta ja kehittämistä koskeva puhe läpäisee koko yhteiskunnan.

JOHDANTO

Muutoksesta puhutaan nykyisin monessa eri yhteydessä ja monin eri diskurssein (ks. esim. Mattila 2006). Muutos koskettaa laajasti ottaen niin koko yhteiskuntajärjestelmää, yksittäisiä organisaatioita, työympäristöjä kuin myös jokaisen työntekijän toimintatapoja. Organisatorisessa muutoksessa organisaatio pyrkii muuttamaan rakenteitaan, toimintatapojaan ja arvojaan (Peltonen 2008, 132).

Muutoksessa tyypillisesti sekä kohdataan että ylitetään yksilö-, yhteisö- tai organisaatiotason esteitä. Samalla tullaan usein tietoisiksi omista ammatillisista tai työympäristöön liittyvistä rajoista ja niiden rikkomisen haasteista. Tällaisena

muutos on siinä mukana oleville haastavaa, ennakointia ja usein vaikeasti hallittavaa. Parhaimmillaan se kuitenkin mahdollistaa uuden kokeilun, kehittämisen ja eri toimijoiden oppimisen.

Tässä artikkelissa tarkastelemme rajojen ylittämistä osana ammattikorkeakoulupedagogista kehittämistyötä – ylempien ammattikorkeakoulututkintojen toteuttamiseen liittyvää Master School -konseptia. Vuonna 2014 Kymenlaakson ja Mikkelin ammattikorkeakouluissa, jotka vuoden 2017 alusta yhdistyivät Kaakkois-Suomen ammattikorkeakouluksi, käyttöönotetun Master Schoolin tavoitteena on parantaa ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen laatua ja tehokkuutta sekä lisätä kansainvälisyyttä. Uudenlaiset ja tulevaisuuden työelämää palvelevat tutkimukset on sidottu tiiviisti käytäntölähtöiseen tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Artikkelissa haemme vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Millaisia rajoja ammattikorkeakoulupedagogisessa kehittämistyössä ylitetään? Mitkä ovat kriittisiä menestystekijöitä, joita rajojen ylittäminen ja niiden rikkominen edellyttää? Miten rajojen ylittämistä voidaan johtamisella tukea?

YLEMMÄT AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINNOT KEHITTÄMISEN KOHTEENA

Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa ja Mikkelin ammattikorkeakoulussa ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja on kehitetty jo tutkintojen kokeiluvaiheesta alkaen. Kehittäminen kohdentui kuitenkin 2000-luvun alussa pitkälti yksittäisten koulutusten suunnitteluun, käynnistämiseen ja

niiden opetussuunnitelmalliseen kehittämiseen. 2010-luvun taitteen jälkeen kävi kuitenkin ilmi, että opiskelijoiden ja työelämän osaamistarpeisiin vastaaminen samoin kuin tutkintojen tehokkaampi toteuttaminen on tutkintojen ja niiden toteuttamistavan laajempaa uudistamistyötä.

Ylempien ammattikorkeakoulututkintojen kehittäminen kohti Master School -konseptia käynnistyi strategisen kumppanuussopimuksen solmineissa Kymenlaakson ja Mikkelin ammat-

”Master Schoolin tavoitteena on parantaa ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen laatua ja tehokkuutta sekä lisätä kansainvälisyyttä.”

tikorkeakouluissa vuonna 2013. Tavoitteena oli rakentaa fuusioituvien korkeakoulujen yhteinen, työelämän kehittämistarpeisiin entistä vahvemmin vastaava monialainen malli ylempien ammattikorkeakoulututkintojen toteuttamiseen. Vastausta lähdettiin hakemaan tuolloin vielä tarkemmin määrittelemättömästä Master School -konseptista, jonka perusideana oli koota molempien ammattikorkeakoulujen kaikki yamk-tutkinnot yhdeksi monialaiseksi ja kansainväliseksi oppimis- ja TKI-ympäristöksi.

Vuonna 2013 käynnistynyt ja yhä jatkuva kehittämistyö on edennyt kahdessa syklissä. Kehittämistyön alussa, keväällä 2013 laaditussa toimen-

pidesuunnitelmassa asetettiin tavoitteeksi Master Schoolin konseptin rakentaminen ja konseptin mukaisten tutkintojen aloitus uusilla opetussuunnitelmilla lukuvuonna 2014–2015.

Kehittämistyön ensimmäisenä etappina oli Master Schoolin vision laatiminen. Master Schoolin visiossa määritettiin, että *Vuonna 2020 Xamkin Master School on monialainen, kansainvälinen, muutosta edistävä ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus, joka tarjoaa opiskelijalle useita eri oppimispolkuja oman asiantuntijuuden ja uran rakentamiseen ja joka on työelämää monipuolisesti uudistava* (Mikkelin ammattikorkeakoulun ja Kymenlaakson ammattikorkeakoulun ylempien ammattikorkeakoulututkintojen, Master Schoolin tutkintorakenteen, tutkintoon liittyvän tutkimus- ja kehittämistoiminnan ja opetussuunnitelmien perusteet 2014).

Vision pohjalta laadittiin syksyllä 2013 Master Schoolin opetussuunnitelman perusteet. Perusteiden laatiminen on mittava prosessi, sillä liki parinkymmenen tutkinnon erilaisten rakenteiden ja pedagogisten käytänteiden pohjalta yhteisesti työstettiin ja kirjoitettiin auki Master School -konseptin mukaiset pedagogiset ratkaisut ja tutkintorakenteet. Tämä tarkoitti ensinnäkin yhteistä oppimiskäsitystä, jonka keskeisiksi pedagogisiksi periaatteiksi määritettiin opiskelijalähtöisyys, työelämäläheisyys, monialainen oppiminen ja yhteisöllinen osaamisen kehittyminen.

Yhteisen oppimiskäsityksen pohjalta määriteltiin tutkintojen keskeinen osaaminen, tutkintorakenne sekä opetussuunnitelmatyön tavoitteet

ja aikataulu. Keskeinen uudistus oli kaikille tutkinnoille yhteisen osaamisen määrittäminen aiempien koulutuskohtaisten kompetenssien sijasta. Yhteisen osaamisen määrittämisellä haluttiin korostaa tutkintojen työelämää kehittävää luonnetta ja nostaa yhteisesti määritellyt ja tunnistetut osaamistarpeet kaikkien tutkintojen keskiöön. Keskeisiksi osaamisiksi yhteisessä työskentelyssä nostettiin toimintaympäristöosaaminen, kehittämisosaaminen ja johtamisosaaminen. Osaaminen konkretisoitiin opiskelijan osaamistavoitteiksi.

”Keskeisenä sisällöllisenä uudistuksena on erityisesti kahden ammattikorkeakoulun erillisen tarjonnan yhdistäminen yhdeksi, liki 50 opintojaksoa sisältäväksi opintojaksotarjottimeksi.”

Tutkintorakennetta puolestaan uudistettiin määrittelemällä kaikkien 90 opintopisteen laajuisten tutkintojen ydinosaaminen 30 opintopisteen laajuiseksi ja 60 opintopisteen tutkintojen osalta 20 opintopisteen laajuiseksi. Näin täydentävän osaamisen laajuudeksi tuli 30 opintopistettä tai 10 opintopistettä. Opinnäytetyön laajuus on tutkinnosta riippumatta 30 opintopistettä. Muutoksella lisättiin opiskelijan vapaasti valitsemien täydentävän osaamisen opintojen määrää ja näin tarjottiin opiskelijoille aiempaa suurempi vapaus

rakentaa yksilöllisiä opintopolkuja ja valita hänen ammatillista kasvuaan parhaiten tukevia opintoja.

Kolmas iso uudistus liittyi täydentävän osaamisen opintojen toteuttamistapaan. Aiemmin kukin koulutus tarjosi ja toteutti itse vapaasti valittavia opintoja oman koulutuksensa opiskelijoille. Uudistuksessa päädyttiin kuitenkin rakentamaan kaikille ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opiskelijoille yhteinen, laaja opintojaksotarjonta, josta opiskelija voisi oman henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa mukaisesti valita ammatillista kasvuaan tukevia opintojaan. Yhteisen tarjonnan tarkempi toteutustapa jäi varsinaisen opetussuunnitelmatyöskentelyn asiaksi.

Mikkelin ammattikorkeakoulun ja Kymenlaakson ammattikorkeakoulun ylempien ammattikorkeakoulututkintojen, Master Schoolin, tutkintorakenteen, tutkintoon liittyvän tutkimus- ja kehittämistoiminnan ja opetussuunnitelmien perusteet 2014 hyväksyttiin vuoden 2013 lopussa. Opetussuunnitelman perusteiden hyväksymisen jälkeen työskentely laajeni koskemaan kaikkien tutkintojen koulutuspäälliköitä ja vastuuyliopettajia. Koulutuskohtaisessa työskentelyssä määritettiin koulutuksen tavoitteet, kaikille yhteinen osaaminen purettiin koulutuskohtaisesti auki täsmentäen yhteisen osaamisen koulutuskohtaisia sisältöjä. Tämän perusteella määriteltiin ja kuvattiin koulutuksen ydinosaamisen moduulit ja opintojaksot samoin kuin Master Schoolin pedagogisten lähtökohtien toteutuminen koulutuksissa.

Koulutuskohtaisen työskentelyn jälkeen palattiin jälleen yhteiseen työskentelyyn ja rakennet-

tiin tutkintojen ydinosaamista tukeva täydentävän osaamisen tarjonta. Tämä tarjonta koostui lopulta kuudesta mahdollisimman hyvin eri alojen opiskelijoita palvelevasta moduulista, jotka ovat ajankohtaiset teemat, tutkimus ja kehittäminen, johtaminen, yrittäjyys, Venäjä sekä viestintä. Kukin moduuli koostuu opintojaksoista.

Yhteisen tarjonnan sisällöllisen työstämisen ohella olennaista oli luoda linjaukset toteuttamistapoihin. Master School -konseptin käyttöönoton ensimmäisessä vaiheessa päädyttiin käytännön järjestelyistä johtuen vielä ammattikorkeakoulukohtaisiin tarjontoihin, jossa kumpikin ammattikorkeakoulu rakensi edellä mainittuihin moduuleihin oman opintojaksonsa, jotka kytkettiin oman ammattikorkeakoulun opiskelijoiden lähiopetuspäivämääriin. Toisen ammattikorkeakoulun opiskelijoille varattiin opintojaksoille viiden opiskelijan kiintiö. Esimerkiksi Mikkelin ammattikorkeakoulun toteutusmalli rakentui ns. opintojaksokorimallille, jossa tuolloin tarjolla olivat reilut 20 opintojaksoa ryhmiteltiin kuuteen, kolmelle lukukaudelle jaksottuvaan ”koriin”. Jokaisen korin 3–4 lähiopetusjaksosta opiskelija pystyi valitsemaan kerrallaan yhden opintojakson opiskeltavaksi. Lisäksi valittavana oli lukukausien alussa käynnistyviä verkko-opintoja.

Master School -mallin mukainen yamk-opetus käynnistyi syksyllä 2014. Kehittämistyön toinen sykli käynnistyi keväällä 2016, jolloin luotua mallia oli toteutettu kahden lukuvuoden ajan.

Oik. Master School -promokuva.

Kymenlaakson ammattikorkeakoulun ja Mikkelin ammattikorkeakoulun yhdistyminen Kaakkois-Suomen ammattikorkeakouluksi 1.1.2017 edellytti uutta opetussuunnitelmatyötä, jonka aikana opetussuunnitelmat laadittiin uudessa organisaatiossa tutkintoon johtavaan koulutukseen ja kuvataan koulutuskohtaisesti. *Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon ja opetussuunnitelmien perusteet 2017* laadittiin ja hyväksyttiin keväällä 2016.

Toisen syklin keskeisenä sisällöllisenä uudistuksena on erityisesti kahden ammattikorkeakoulun erillisen tarjonnan yhdistäminen yhdeksi, liki 50 opintojaksoa kuudessa moduulissa sisältäväksi opintojaksotarjottimeksi. Samalla jäsennettiin tutkintoja selkeämmin osaamista laajentaviin ja osaamista syventäviin tutkintoihin sekä pyrittiin lisäämään koulutuksen ja TKI-toiminnan välistä integraatiota.

Lisäksi otettiin kantaa opiskelijoiden ohjaukseen määrittelemällä yhteiset ohjauksen peruseriaatteen samoin kuin opinnäytetyön etenemisen ja ohjauksen vaiheet. Tämän työskentelyn taustalla korostui opiskelijoiden esiin nostama ohjaustarve; Master Schoolin laajan ja monipuolisen opintojaksotarjonnan hyödyntäminen ammatillisen kasvun tukena edellyttää aiempaa enemmän opiskelijan itseohjautuvuutta valintojen teossa samoin kuin jäsentynyttä näkemystä ammatillisen asiantuntijuuden kehittymisen suunnasta.

Kaikkia 23 yamk-tutkintoa koskeva yhteinen tutkintorakenne ja päivitetty opetussuunnitelmat otettiin käyttöön 1.1.2017.

Kehittämisen foorumeita on ollut monia. Yhteisen konseptin kehittämisestä ovat vastanneet Kymenlaakson ammattikorkeakoulun koulutusjohtaja **Seija Aalto** (1.1.2017 alkaen Xamkin yhteisten opintojen koulutusyksikön koulutuspäällikkö) ja Mikkelin ammattikorkeakoulun opetusjohtaja **Tuija Vänttinen** (1.1.2017 alkaen Xamkin opetusjohtaja). Jo alkuvaiheessa molempiin ammattikorkeakouluihin nimettiin myös ns. Master School -koordinaattorit, joiden tehtävänä

”Master Schoolin laajan ja monipuolisen opintojaksotarjonnan hyödyntäminen edellyttää aiempaa enemmän opiskelijan itseohjautuvuutta valintojen teossa samoin kuin näkemystä ammatillisen asiantuntijuuden kehittämisen suunnasta.”

on ollut yhteisesti valmistella opetussuunnitelmien perusteet sekä edistää ja koordinoita niiden pohjalta opetussuunnitelmatyön etenemistä sekä laajemminkin Master Schooliin liittyvää käytännön kehittämistyötä.

Kehittämisen keskeisinä foorumeina ovat toimineet vuonna 2013 perustettu yhteinen Master School -kehittämisryhmä. Tämä oli kehittämistyön ensimmäisen syklin aikana varsin vapaamuotoinen; nimettyjä jäseniä ei ollut, vaan kokoukset olivat avoimia kaikille. Kehittämisryhmä kokoon-

tui kaksi kertaa lukukaudessa pääsääntöisesti videoneuvottelun kautta. Kokouksissa keskusteltiin kehittämistyön etenemisestä ja linjattiin esimerkiksi yhteistä tarjontaa. Lisäksi molemmissa ammattikorkeakouluissa kokoontuivat epäviralliset omat kehittämisryhmät, jotka kokoontuivat kuukausittain ja valmistelivat asioita yhteisiin kokouksiin. Ryhmissä käsiteltiin myös koulutusten käytännön toteuttamiseen ja opetuksen arkeen liittyviä kysymyksiä.

Lisäksi pedagogisista periaatteista, yhteisen tarjonnan kehittämisestä, opinnäytetyöstä ja ohjauksen kehittämisestä järjestettiin yhteisiä kehittämispäiviä. Uutta potkua monialaisuuden hyödyntämiseen haettiin lukuvuoden 2014–2015 aikana Mamkin ja Kyamkin opettajille suunnatussa pedagogisissa työpajoissa muun muassa innovatiopedagogiikan ja tutkivan oppimisen lähestymistavoista. Pedagogiseen kehittämiseen liittyi myös Master Schoolin TKI-yhteys, jota työstettiin valtakunnallisen YAMK vahvaksi TKI-vaikuttajaksi -hankkeen avulla.

Toisen syklin aikana molempien ammattikorkeakoulujen erilliset kehittämisryhmät yhdistettiin yhdeksi isoksi Master School -kehittämisryhmäksi, jonka puheenjohtajana on toiminut opetusjohtaja Tuija Vänttinen ja valmistelijoina kaksi Master School -koordinaattoria ja joka on verkkovälitteisesti kokoontunut parin kuukauden välein. Ryhmässä on edustus kaikista 23 yamk-tutkinnosta. Lisäksi opinnäytetyöprosessin kehittämisen sekä opetuksen ja TKI-integraation teemojen ympärille on muodostettu pienemmät kehittämisryhmät.

MASTER SCHOOL RAJOJEN YLITTÄMISENÄ

Master School -kehittämistyössä on rikottu monenlaisia rajoja niin koulutusorganisaatioiden, koulutusalojen kuin koulutuksen ja työelämän oppimisympäristöjenkin välillä. Olennaista on ollut avautuminen uudenaiseen monialaiseen yhteistyöhön, jossa Master School -konseptia, tutkintojen rakennetta, opetustarjontaa ja edelleen itse opetusta on suunniteltu ja toteutettu monialaisesti.

Monialaisuutta onkin pidetty yhtenä keskeisenä työelämää uudistavana tekijänä. Esimerkiksi Johanssonin (2005) mukaan innovaatiot syntyvät erilaisten alojen rajapinnassa, ns. välimaastossa. Keskittyminen vain yhteen alaan auttaa hiomaan ja kehittämään jo olemassa olevia innovaatioita, mutta todella uudet ideat muodostuvat silloin, kun ihminen pystyy yhdistelemään asioita uudella tavalla. Kriittinen tietoisuus eri alojen rajapintojen kysymyksistä ja innovaatioiden edistäminen näkyvät vahvasti myös Eurooppalaisen osaamisen viitekehyksen tason 7 tavoitteissa, joissa monialaista yhteistyötä ja oppimista korostetaan perusedellytyksinä työelämän vaativissa asiantuntija- ja johtamistehtävissä onnistumiselle. Monialaisesti toteutetut opintojaksot ovat koonneet useamman alan opiskelijoita yhteen aitojen työelämän kehittämistarpeiden äärelle.

Kahden korkeakoulun eri lähtökohdista käynnistynyt ylempien ammattikorkeakoulututkintojen kehittämistyö on artikkelin kirjoittamishetkellä kestänyt noin neljä vuotta. Siten on mahdollista nostaa esiin niitä kriittisiä menestystekijöitä, joita

ammattikorkeakoulupedagoginen rajoja rikkova muutostyö on edellyttänyt. Näitä tekijöitä on mahdollista jäsentää organisaatio- ja johtamiskirjallisuudessa usein käsiteltyinä työntekijöihin yksilöinä, työyhteisön ilmapiiriin, organisaatioon tai itse muutosprosessin toteuttamiseen ja johtamiseen liittyvinä, muutoksen onnistumista tuottavina tekijöinä (Syväjärvi & Vakkala 2009; Walker ym. 2007).

Sitoutuminen muutokseen

Master Schoolin kehittämistyössä on korostunut vahvasti yhteisen sitoutumisen merkitys. Vaikka kehittäminen käynnistyi osaltaan osana organisa-

”Todella uudet ideat muodostuvat silloin, kun ihminen pystyy yhdistelemään asioita uudella tavalla.”

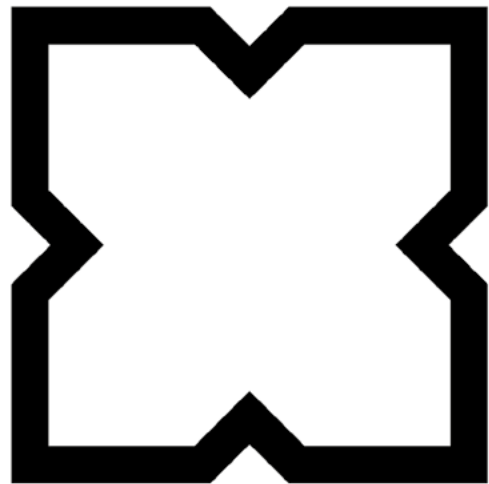
torista muutosta, se on edellyttänyt eri toimijoilta halua sitoutua yhteiseen tavoitteeseen. Mikäli uuden kehittämisessä pidetään kiinni vain omista työtehtävistä ja vastuista, kehittäminen on hankalaa. Yhteistyö ja avoin tiedon jakaminen ovat ominaisia hyvin toimivalle ja uutta luovalle työyhteisölle.

Master Schoolin kehittämistyön tavoitteena ei ole ollut kahden eri ammattikorkeakoulun ylempien ammattikorkeakoulututkintojen nivominen yhdeksi kokonaisuudeksi, vaan laajemmin uudenlaisen yamk-tutkintojen toteuttamismallin

luominen, kokeilu ja saadun tiedon levittäminen korkeakouluissa. Tällaisena kyse on ollut uuden tiedon luomisesta niin yksilö-, yhteisö- kuin organisaatiotasollakin, mikä korostaa pedagogista kehittämistyötä mitä suurimmassa määrin sosiaalisena ilmiönä.

Osaamisen jakamisen ja sitä kautta uuden tiedon luomisen ja levittämisen perustana on työyhteisössä vallitseva kannustava ja uutta luova ilmapiiri samoin kuin kollegiaalinen luottamus ja sitä edistävä toimintakulttuuri. Luottamuksen rakentuminen ja sitoutuminen muutokseen ei ole ison organisaatiomuutoksen keskellä ollut aina helppoa.

Master Schoolin kehittämistyöhön onkin sisällyntynyt myös Filanderin (2000, 91) kuvaamaa kulttuurista vastapuhetta, jossa on kysytty ja myös kyseenalaistettu avautumista koulutuskohtaisista opetussuunnitelmista ja opetuksesta kohti monialaista Master School -mallia. Kehittämistyön onnistumisen kannalta olennaista onkin, missä määrin kulttuuriselle vastapuheelle annetaan tilaa ilman, että se automaattisesti leimataan kehittämistä estäväksi muutosvastarinnaksi. Muutosvastarintaa ei tule lähtökohtaisesti tulkita ongelmaksi. Muutosvastarinnasta voidaankin saada myös voimaa ja sitoutumista kehittämiseen silloin, kun sitä ei pyritä poistamaan tai ratkaisemaan ”väärillä keinoilla”. Vastarinta kääntyy voimaksi silloin, kun ristiriita ja erilaiset näkemykset hyväksytään ja pyritään avoimeen keskusteluun. (Borgman & Packalén 2002, 87.)

XAMK
MASTER SCHOOL

Yllä Master School -logo.

Kokemustemme mukaan kulttuurisen vastapuheen on mahdollistanut ammattikorkeakoulutasolla korostuva muutosherkkyys (Paasivaara & Nikkilä 2010, 31–32). Tällä tarkoitamme työyhteisötason kykyä tunnistaa erilaisia ylempien ammattikorkeakoulututkintojen kehittämiseen liittyviä muutoksen tarpeita ja tavoitteita mutta myös ymmärtää muutosvastarinnan perusteita. Erilaisille näkemyksille on ollut kehittämisessä tilaa, vaikka kompromisseja onkin jouduttu usein

tekemään. Selkeästi enemmän käsittelyaikaa olisi tullut varata muutoksen aiheuttamien näkemysten käsittelylle. Lanning ym. (1999, 33–34) ovatkin todenneet, että pelkän muutostarpeen olemassaolo ei riitä, vaan se pitää tunnistaa ja sisäistää. Olennaista on siten se, miten muutostarve koetaan, eikä niinkään se, mitä se on.

Jotta kulttuurisesta vastapuheesta ei tulisi kehittämisen estettä, tulisi kehittämistyössä tunnistaa ja huomioida niitä tunteita, joita muutos eri toimijoissa herättää. Muutos koetaan aina yksilön omasta merkitys- ja kokemusmaailmasta sekä elämäntilanteesta käsin. Yksilön tunteet määrittyvät Juutin ja Virtasen (2009, 118–119) mukaan pitkälti henkilön aikaisempien kokemusten perusteella. Mikäli muutos muistuttaa henkilöä hänen aikaisemmin jo kokemistaan asioista, hän tuo mielessään noiden kokemusten sisältöä mukaan myös edessä olevaan muutokseen. Mikäli muutoksen kohde ja sisältö on henkilön kokemuskentällä keskeisessä osassa, muutoksen aiheuttamat tunteet ovat voimakkaampia kuin jos muutokseen liittyvät tapahtumakulut ovat marginaalisemmassa asemassa hänen mielikuvissaan.

Yhteiset rajanylitystilat ja vapaus kehittää

Uuden tiedon luomista ja innovatiivisuutta voidaan tarkastella japanilaisen käsitteen *Ba* avulla, joka tarkoittaa yhteistä, jaettua tilaa, jossa ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa tiedon muuntelu ja uuden tiedon luominen on mahdollista (Nonaka & Konno 1998). Master School -kehittäminen on selkeästi osoittanut, että tällaisia kas-

vokkaisia tiedonjakamistiloja tulee luoda aktiivisesti muutosprosessissa. Tämä on tärkeää paitsi kehittämistyön käynnistymisvaiheessa niin myös myöhemmin. Tällöin on mahdollista sekä luoda luottamusta että muuntaa eri alojen osajilla olevaa hiljaista tietoa ilmaistavissa olevaksi tiedoksi niin, että kaikki ymmärtävät sen merkityksen. Tämä voi tapahtua yhdessä keskustelemalla tai vuorovaikutuksellisessa oppimisen tilassa. Koke-

“Tulisi huomioida niitä tunteita, joita muutos eri toimijoissa herättää.”

muksemme mukaan vain kokemus yhteisen keskustelun hyödyllisyydestä kehittämishankkeen aikana herättää ja ylläpitää halua jatkaa työn kehittämistä. Osallistumalla oppimisen tilaan yksilöt ja yhteisöt voivat Nonakan ja Konnon (1998) mukaan ylittää omia rajojaan ja näkökulmiaan. Tällainen rajoja ylittävä vuorovaikutus on usein luovuuden edellytys.

Muutoksen edistämisenä työyhteisöllä on esimerkiksi Vakkalan (2002, 90) mukaan keskeinen rooli. Muutos syntyy, toteutuu ja onnistuu tai epäonnistuu aina jossain organisaatiossa, jonka organisaatiokulttuuri voi olla muutosprosessia vahvistava tai sitä vastustava voima. Myös Poole ja Van de Ven (2004) toteavat onnistuneen muutoksen edellyttävän muutosherkkyttä ja muutosvalmiutta työyhteisössä. Yhteisöllisyyden merkitys on suuri, sillä muutosherkkydessä on kyse

työyhteisön kyvystä tunnistaa muutoksen tarpeita ja tavoitteita mutta myös ymmärtää muutosvastarinnan perusteita.

Master Schoolin kehittämisessä on olennaista ollut sen kytkeminen alusta alkaen organisaation perustoimintaan. Vaikka kehittämistyöhön on suunnattu erillistä resurssia, kehittämisestä ei ole tehty erillistä projektia organisaation ulkopuolelta palkattuine työntekijöineen, vaan on hyödynnetty organisaation sisäistä osaamista. Ammattikorkeakoulujen erilliset pedagogiset projektit voivat toki tukea kehittämistyötä, mutta ne täytyy kytkeä arjen toimintaan ja sitouttaa siihen mahdollisimman paljon toimijoita.

Honkasen (2006) mukaan muutoksen edistämisen yksi keskeisimmistä tekijöistä liittyy siihen, missä määrin yksilö kokee kykenevänsä ennustamaan muutosta tai kontrolloimaan ja vaikuttamaan asioihin. Master School -kehittämistyöhön osallistuneille on annettu ammattikorkeakoulun strategisten linjausten sisällä myös varsin suuri toimintavapaus Master School -konseptin, yksittäisten koulutusten profiilin kuin yhteisen opetus- ja tarjonnankin rakentamisessa. Tämä on osaltaan innostanut toimijoita usein oman työn ohella tehtävään kehittämiseen.

LOPUKSI

Ylempien ammattikorkeakoulututkintojen kehittäminen on yksi Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun strategisista tavoitteista. Tavoitteena on parantaa koulutuksen laatua kustannustehokkaasti ja integroida koulutuksen toteutus ja ke-

hittäminen sekä opiskelijoiden opinnot nykyistä vahvemmin TKI-toimintaan (OKM 2016). Korkeakoulukentän ”mannerlaatat” ovat liikkeessä – ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen yhteistyö tiivistyy ja molempien korkeakoulusektoreiden lainsäädäntömuutoksia valmistellaan. Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot voivat Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa toimia testausalustoina innovatiivisille tavoille toteuttaa koulutusta ja rikastaa sekä muuttaa koulutusta myös vahvaan TKI-toimintaan tukeutuen. Perinteisen strategisen suunnittelun lisäksi vahva kehittämisote (*strategic foresight*) tuleviin muutoksiin varautumisessa ja mahdollisuus edelläkävijyyteen ovat tärkeitä (Hiltunen 2010, 18).

Muutoksen toteuttaminen edellyttää kuitenkin usean eri toimintayksikön yhteistyötä ja yhteistä näkemystä muutoksen suunnasta Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa. Haaste on myös johtamiselle ja päätöksentekomalleille. Drew'n (2010) mukaan organisaation ja johtamistapojen joustavuus, luovuus ja muutokkyvykyys ovat keskeisiä organisaatiokulttuurin muutosta edistäviä tekijöitä, jotta tavoitteet on mahdollista saavuttaa ja jopa ylittää.

Tässä artikkelissa on tarkasteltu Master Schoolin pedagogista kehittämistyötä muutoksena ja rajojen ylittämisenä. Master Schoolissa on lineaarisen ja selkeärajaisen kehittämishankkeen sijasta kysymys jatkuvasta kehittämisestä ja koko organisaation oppimisprosessista. Muutos näyttäytyy episodimaisen sijasta pikemminkin jatkuvana ja emergenttinä.

Kuvaamaamme muutokseen liittyy aina paljon haasteita – muutoksen epäonnistumisen riski on suuri kaikissa muutoshaasteissa. Yksi keskeisimmistä kohtaamistamme haasteista liittyy muutoksen kokemukselliseen elementtiin ja kysymykseen muutoksen hallinnasta: Missä määrin iso pedagoginen muutos voidaan suunnitella ja organisoida etukäteen? Missä määrin ja kohdin tilaa tulee jättää ennakoimattomille tilanteille?

”Vastarinta kääntyy voimaksi silloin, kun ristiriita ja erilaiset näkemykset hyväksytään.”

Muutoksen tässä vaiheessa on perusteltua todeta, että vaikka muutokseen liittyy aina paljon ennakoimatonta, muutoksen onnistumista voi kuitenkin systemaattisesti suunnitella ja tukea. Tämä tukeminen ei tarkoita yksityiskohtaista ja etukäteen kaikilta osin lukittua muutossuunnitelmaa; se ei jätä tilaa muutokseen liittyvälle luovuudelle ja innovatiivisuudelle, vaan saattaa itse asiassa tukahduttaa muutoksen.

Toinen keskeinen havaintomme liittyy henkilöstön rooliin muutoksessa. Koulutusorganisaatioihin on viime vuosina kohdentunut voimakasta ohjausta ja muutoksen impulsseja organisaation ulkopuolelta. Tästä huolimatta tai juuri tämän takia koulutusorganisaatioiden muutoksen tulisi olla organisaation ja sen henkilöstön yhteinen kehittämis- ja oppimisprosessi. ✕

LÄHTEET:

- Borgman, M. & Packalén, E. 2002. Parhaat käytännöt työyhteisön kehittämiseen. Helsinki: Tammi.
- Corley, K. & Gioia, D. 2004. Identity Ambiguity and Change in the Wake of a Corporate Spin-off. *Administrative Science Quarterly* 49, 173–208.
- Drew, G. 2010. Issues and challenges in higher education leadership: Engaging for change. *The Australian Educational Researcher*, Volume 37, Issue 3, 57–76.
- Filander, K. 2000. Kehittämistyö murroksessa. Sitoutuminen, sopeutuminen ja vastarinta julkisella sektorilla 1990-luvulla. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto.
- Hiltunen, E. 2010. Weak signals in organizational futures learning. Väitöskirja. *Acta Universitatis oeconomicae Helsingiensis*, Aalto University School of Economics. Helsinki.
- Honkanen, H. 2006. Muutoksen agentit. Muutoksen ohjaaminen ja johtaminen. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Juuti, P. & Virtanen, P. 2009. Organisaatiomuutos. Helsinki: Otava.
- Lanning, H., Roiha, M. & Salminen, A. 1999. Matkaopas muutokseen. Miten kehität organisaatiota tehokkaasti ja hallitusti. Helsinki: Kauppakaari Oyj.
- Mattila, P. 2006. Toiminta, valta ja kokemus organisaation muutoksessa – tutkimus kolmesta suuryrityksestä. Akateeminen väitöskirja. Helsingin yliopisto.
- Mikkelin ammattikorkeakoulun ja Kymenlaakson ammattikorkeakoulun ylempien ammattikorkeakoulututkintojen, Master Schoolin tutkintorakenteen, tutkintoon liittyvän tutkimus- ja kehittämistoiminnan ja opetussuunnitelmien perusteet 2014.
- Nonaka, I. & Konno, N. 1998. The concept of “Ba”. *Building a Foundation for Knowledge Creation. California management Review* 40 (3), 40–54.
- OKM. 2016. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun välinen sopimus kaudelle 2017–2020.
- Paasivaara, L. & Nikkilä, J. 2010. Yhteisöllisyydestä työhyvinvointia. Helsinki: Kirjapaja.
- Peltonen, T. 2008. Johtaminen ja organisointi. Teemoja, näkökulmia ja haasteita. Helsinki: Talentum.
- Poole, M.S. & Van de Ven, A. H. 2004. Theories of Organizational Change and Innovation Process. Teoksessa Poole, M.S. & Van de Ven, A.H. (toim) *Handbook of Organizational Change and Innovation*. Oxford: Oxford University Press, 374–397.
- Syvjäärvi, A. & Vakkala, H. 2009. Henkilöstön perehdyttäminen ja psykologinen johtamisorientaatio kuntien muutostilanteissa. *Kunnallistieteellinen aikakauskirja* 3, 315–335.
- Vakkala, H. 2002. Henkilöstö kuntauudistuksissa. Psykologinen johtamisorientaatio muutoksen ja henkilöstövoimavarojen johtamisen edellytyksenä. *Acta-väitöskirja*. Helsinki: Kuntaliitto.
- Walker, H. J., Armenakis, A. A. & Berneth J. B. 2007. Factors influencing organizational change efforts. An integrative investigation of change content, context, process and individual differences. *Journal of Organizational Change Management* 20(6), 761–773.
- Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon ja opetussuunnitelmien perusteet 2017. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu.

Tutki, kehitä, raportoi

– kaikille yhteisen verkkokurssin haasteita ja mahdollisuuksia

Tässä artikkelissa kerrotaan kaikkien alojen opiskelijoille tarjottavan verkkokurssin suunnittelusta ja toteutuksesta. Kurssilla tutustutaan erilaisiin tutkimusmenetelmiin, opitaan soveltamaan niitä kehitettävään kohteeseen ja raportoimaan asia. Tutkimusmenetelmiä on perinteisesti yliopistoissa opetettu alakohtaisesti ja sama käytäntö on pitkään jatkunut ammattikorkeakouluissakin. Tarvittiin joukko ennakkoluulottomia opettajia eri aloilta osoittamaan, että monet tutkimusmenetelmät ylittävät oppiainerajat. Opiskelijat osoittautuivat vielä ennakkoluulottomammiksi soveltaessaan aivan eri alalle miellettyjä menetelmiä omissa analyyseissään. Soveltamiseen tarvitaan vain mielikuvitusta. Tutkimushan on myös luovaa toimintaa.

TARVE JA TAVOITE YHTEISELLE TUTKIMUS- JA -KEHITTÄMISTYÖN VERKKOKURSSILLE

Yhteisen tutkimus- ja kehittämistyön menetelmien verkkokurssin suunnittelu käynnistyi 2014, ja se pilotoitiin saman vuoden kesänä. Sen jälkeen kurssia on koko ajan aktiivisesti paranneltu. Viimeksi keväällä 2017 se koki perusteellisemman päivityksen ja silloin se myös nimettiin uudelleen. Verkkokurssille oli tarve useammasta syystä. Oli opinnäytetyövaiheessa olevia opiskelijoita, jotka asuivat muualla ja joilla ei ollut mahdollisuutta osallistua tutkimusmenetelmien lähiopetukseen. Lisäksi oli koulutusaloja, joilla ei opetussuunnitelmaan sisältynyt lainkaan tutkimusmenetelmiä. Ammattikorkeakoululaki (932/2014, 4. §) kuitenkin määrittelee, että *Ammattikorkeakoulun tehtävänä on lisäksi harjoittaa ammattikorkeakoulupetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä edistävää ja alueen elinkeinorakennetta uudistavaa soveltavaa tutkimustoimintaa, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä taiteellista toimintaa. Tehtäviään hoitaessaan ammattikorkeakoulun tulee edistää elinikäistä oppimista.*

Edellä mainituista syistä kaikkien alojen yhteiselle tutkimus- ja kehittämistyön verkkokurssille oli organisaation tuki, mitä ilman ei tällaista kurssia syntyisi. Pitää olla nimetty työryhmä, jolla on myös resurssit verkkokurssin suunnitteluun ja toteuttamiseen. Kurssin laajuudeksi määriteltiin viisi opintopistettä. Sen tuli sisältää ainakin perusteet sekä kvalitatiivisiin että kvantitatiivisiin menetelmiin ja raportin kirjoittamiseen. Vaatimuksiksi asetettiin, että kurssin tulee soveltua kaikille koulutusaloille, ja se tulee voida suorittaa kokonaan itsenäisesti verkossa.

Haastetta kurssin suunnittelulle toi se, että toisilla koulutusaloilla kurssi on ainoa tutkimusmenetelmäkurssi ja silloin opiskelijan tulee siinä omaksua opinnäytetyön tekemiseen tarvittavat tiedot ja taidot. Toisilla koulutusaloilla puolestaan tutkimusmenetelmien perusteet ovat opetussuunnitelmassa jo opiskelun alkuvaiheessa ja kolmantena vuotena on aiheeseen liittyvä syvennävä kurssi. Yhteisen verkkokurssin tulee siis palvella kaikkien alojen opiskelijoita ensimmäisestä viimeiseen opiskeluvuoteen asti.

YHTEISEN SUUNNITTELUN ALOITUS

Tutkimusten mukaan eri tieteenalojen yliopisto-opiskelijat ovat kokeneet tutkimusmenetelmät yhdeksi vaikeimmista opintokokonaisuuksista. Ratkaisuksi on ehdotettu yhteisöllistä ja oma-kohtaiseen kokemukseen perustuvaa tutkivaa oppimista tutkimustaitojen ja menetelmäymmärryksen kehittymisessä. (Böök & Jääskelä 2009, 166–167.) Tällainen kokemus oli kurssin suunnitteluun osallistuvilla opettajilla myös ammatikorkeakouluopiskelijoista. Yksi vaikeus liittyi opiskelijalle ennestään vieraaseen sanastoon. Menetelmien opiskelun tulee kiinnittyä johonkin konkreettiseen ja opiskelijalle omakohtaiseen. Sitä kautta uusi ja vieras sanasto tulee opiskelijalle ymmärrettäväksi. Siltä ei voi tutkimusmenetelmien opiskelussa välttyä, ja sitä amk-tason opiskelijan on ainakin jossain määrin hallittava pystyäkseen lukemaan muiden kirjoittamia tutkimuksia, jotta tutkittua tietoa olisi ylipäänsä mahdollista soveltaa. Myös tutkimusraportin kirjoittaminen eroaa siitä kirjoittamisesta, mihin opiskelijat ovat aiemmin tottuneet. Tutkijat ovat todenneet, että nykyään opiskelijoilla on paremmat suullisen kommunikation valmiudet kuin aikaisemmin, mutta kirjoittamisessa puolestaan ilmenee enemmän ongelmia kuin aikaisemmin (Tynjälä & Virtanen 2013, 97). Näin ollen opiskelijat tarvitsevat myös harjoitusta kirjoittamisessa.

Suunnittelu aloitettiin kurssin kokonaisuudesta ja Moodle-pohjan rakenteen suunnittelusta. Heti alussa päätettiin pitää Moodle-pohja mahdollisimman selkeänä ja sellaisena, että sitä ei tarvit-

se vierittää paljon, vaan että kokonaisuus näkyisi pääotsikoineen kerralla. Erilliset menetelmäateriaalit päätettiin koota pääkansioiden alle, mutta niin, että opiskelijan ei tarvitse avata monia eri alalinkkejä, jolloin pohjalle voisi eksyä. Pääsivulle pitää voida aina palata helposti. Pohjan rakenne jaettiin viiteen osaan: 1. johdanto, sisältäen opinnäytetyöohjeisiin ja aikaisempiin opinnäytetöihin tutustumista ja arviointia, 2. kvalitatiiviset, 3. kvantitatiiviset, 4. prosessuaaliset menetelmät ja 5. TKI- eli tutkimus- ja kehittämistehtävän sekä siihen liittyvän raportin laatimisen. Jokainen osio oli yhden opintopisteen arvoinen. Se mahdollisti työnjaon useamman opettajan kesken ja helpotti kurssin aikataulutusta sekä opiskelijoiden että opettajien työssä.

Yksi vaatimus suunnittelutyössä oli monialaisuus. Kaikilla työryhmän opettajilla, jotka edustivat eri aloja, oli monivuotinen kokemus verkkokurssien pitämisestä ja tutkimusmenetelmien opettamisesta sekä opinnäytetöiden ohjaamisesta. Tutkimusmenetelmät valittiin käymällä läpi oppimateriaaleja, joita kukin opettaja oli aiemmin sisällyttänyt tutkimusmenetelmäopintojen kurseilleen. Vertailu tuotti yllättävän samankaltaista materiaalia. Kaikille aloille soveltuvat yhteiset menetelmät löytyivät suhteellisen helposti.

Isompi haaste oli materiaalien muokkaaminen sellaiseen muotoon, että ne olisivat itsenäisesti opiskeltavissa verkossa. Monet materiaalit olivat toimineet lähiopetuksen tukena, jolloin opettajan puhe oli täydentänyt materiaalia. Lisäksi kvantitatiivisia ja kvalitatiivisia menetelmiä oli ennen

opetettu omina erillisinä kursseinaan. Nyt käytettävissä olisi vain yhden opintopisteen verran aikaa kumpaankin. Prosesseihin kohdistuva tutkimus on oma kohteensa, joten prosessuaaliset menetelmät laitettiin omaksi pääluvukseen.

Opettajilla oli ennestään hyviksi havaittuja tehtäviä, joiden avulla opiskelijat ohjattiin itsenäisesti hankkimaan tietoa ja analysoimaan sitä. Ottaen huomioon eri alat ja opintojensa eri vaiheessa

olevat opiskelijat sekä opintokokonaisuuden laajuus ja työmäärä, päätettiin laittaa menetelmistä osioihin useita tehtäviä, joista opiskelija saa itse valita niin, että esimerkiksi kvalitatiivisten menetelmien osiossa viidestä tehtävästä pitää perehtyä kahteen. Viimeinen kokoava tehtävä oli haastavin. Siinä piti laatia tutkimus- ja kehittämissuunnitelma joko opinnäytetyöhön, tai jos opinnäytetyö ei vielä ole ajankohtainen, johonkin meneillään olevaan tai kuvitteelliseen projektiin opiskelijan itse valitsemastaan aiheesta, ja soveltaa siinä joitakin opituista menetelmistä.

Kurssi pilotoitiin kesällä 2014 muutamalla opinnäytetyötään tekevällä liiketalouden opiskelijalla. Se tuli heille todelliseen tarpeeseen, ja he suoriutuivat siitä varsin itsenäisesti. Päällimmäisinä olivat tyytyväisyys ja kiitollisuus, että heillä oli etuoikeus päästä tekemään kurssi kesällä. Tästä syystä kaivattua kriittisempää palautetta emme tässä vaiheessa saaneet, mutta itsellämme oli mielessä jo monta asiaa, jotka olivat jääneet kurssipohjalla kesken ja kaipasivat vielä hiomista.

VARSINAISET KURSSIT 2014–2017

Opettajan tehtävä on herättää opiskelijoissa tarve ja kiinnostus tutkimuksen tekemiseen. Tutkiva ote puolestaan vaatii opiskelijalta itseohjautuvuutta ja reflektiivisyyttä, joka saavuttaa syvimmän muotonsa dialogissa muiden kanssa. Tämä ei kuitenkaan tapahdu itsestään, vaan opettajan on otettava se kurssin ja tehtävien suunnittelussa huomioon ja ohjattava ja rohkaistava opiskelijat vuorovaikutukseen toistensa kanssa.

(Böök & Jääskelä 2009, 174; Suominen & Nurme-la 2011, 26–27; Tynjälä & Virtanen 2013, 89–97.) Hyvän ja toimivan verkkokurssin rakentaminen on monivaiheinen ja aikaa vievä prosessi, jonka toimivuus paljastuu vasta todellista kurssia pidettäessä. Ensimmäisen pilotoinnin jälkeen verkkokurssi pidettiin syksyllä 2014 vapaavalintaisena 16 opiskelijalle.

Ohjeistuksia ja tehtävänantoja täsmennettiin ennen kurssin alkua. Tehtävien palautusten aika- taulu laitettiin sivun alkuun taulukkona, josta kävi ilmi myös opettajien keskinäinen työnjako. Opis-

”Opettajan tehtävä on herättää opiskelijoissa tarve ja kiinnostus tutkimuksen tekemiseen.”

kelijoille avattiin kysymysfoorumi ja kiellettiin lähettämästä opettajille kysymyksiä sähköpostilla. Moodle-pohjaa korjattiin ja täsmennettiin kurssin edetessä sitä mukaa, kun opiskelijoilta tuli kysymyksiä tai kommentteja yhteiselle keskustelufoorumille. Kurssi eteni näin opettajien ja opiskelijoiden yhteisessä dialogissa. Opiskelijoiden opiskellessa tutkimuksen tekemisen käytäntöä opettajat tutkivat yhteistyössä niiden opettamisen tapoja. Sama käytäntö jatkui seuraavillakin kursseilla, ja kurssipohjille saatiin jo esimerkkejä hyvin laadituista tehtävistä.

Koska sekä rinnakkaisten kurssien että opiskelijoiden määrä niillä lisääntyivät koko ajan, tarvit-

tiin myös lisää opettajia. Uudet opettajat toivat mukanaan omia hyväksi havaitsemiaan käytäntöjä. Kesällä 2015 luovuttiin kvantitatiivisen osion erillisistä pikkutehtävistä ja otettiin käyttöön kyselylomakkeen laatiminen, jakaminen, analysointi ja raportointitehtävä. Siinä toteutettiin pienimuotoinen harjoituskysely, jonka aiheen opiskelijat saivat päättää itse. Osio oli kuitenkin edelleen opettajalle työläs tarkastaa, kun ensin piti antaa palautetta jokaisesta kyselylomakkeesta ja sitten vielä niiden analysoinneista. Seuraavaksi opiskelijat veloitettiin tekemään kyselyt pareittain, ja he vastasivat omissa pienryhmissään toistensa kyselyihin ja antoivat rakentavaa palautetta kyselyn laatijalle. Palautteen antaminen oli osa tehtävää eli se oli pakollista. Siihen oli myös ohjeistettu niin, että ”ihan hyvä” ei ole riittävä palaute, vaan kyselyn laatijaa tulee kannustaa kertomaan hyväksi koettuja kohtia ja kritisoimaan mahdollisia kompastumisia. Tämä käytäntö tuotti yllättävän hyviä tuloksia ja opettajan palautteenannon tarve väheni huomattavasti, koska huonosti laaditusta kyselylomakkeesta tuli palaute opiskelijatovereilta.

Samana kurssina on toteutettu sekä lähi- että verkkokurssina. Lähiopetukseen hakeutuvat opiskelijat, joilla ei välttämättä ole kovin hyvät taidot itsenäiseen opiskeluun ja jotka tarvitsevat enemmän tukea oppimiseensa. Lähikurssia on jopa suositeltu niille opiskelijoille, joille kurssi on ollut pakollisena ensimmäisen vuoden opetusohjelmassa. Perusajatus tutkimus- ja kehittämistyön opinnoissa kuitenkin on, että opiskelijoiden tulee kehittyä itseohjautuviksi, reflektioiviksi ja kriittisiksi. Siksi

pääpaino lähikurssilla on rohkaista, johdattaa ja tukea opiskelijan omaa ajattelua ja tiedonhankintaa. Jokainen opettaja ottaa lähiopetuksessa omat pedagogiset taitonsa käyttöön ja tuo kenties omaa oppimateriaaliaan opetustilanteisiin. Näin verkko-oppimista varten laadittu Moodle-pohja on lähtenyt jossain määrin elämään omaa elämäänsä eri lähikurssilla, koska lähiopetuksen opetusmenetelmät eivät voi olla identtiset verkko-oppimiseen laaditun ympäristön kanssa. Vuorovaikutuksen avulla tapahtuva teorian ja käytännön integroiminen on todettu opiskelijoiden oppimista parhaiten tukeväksi ja edistäväksi elementiksi (Tynjälä & Virtanen 2013, 96–97). Lähitunneilla kannattaa hyödyntää kasvokkain kohtaamisen tuomat hyödyt ja tehdä pieniä tuntiharjoituksia ja käydä keskustelua.

ARVIOINTI JA PALAUTE

Monipuolinen arviointi ja palaute ovat oppimisen kannalta erittäin tärkeitä. Heti alussa kurssi päätettiin arvioida hyväksyty/täydennettävä/hylätty -asteikolla johtuen hyvin eritasoisista opiskelijoista: ensimmäisen vuoden opiskelija ei voi yltää samaan kuin viimeistä vuottaan opiskeleva. Näkökulma ja tarve kurssille on erilainen niillä opiskelijoilla, joille se on ainoa tutkimusmenetelmiin opastaja ja joiden tulee sen turvin selviytyä oppinäytetyön tekemisestä. Toisilla aloilla puolestaan verkkokurssi toimii kurkistuskurssina tutkimusmenetelmiin ja alustavana tutustumisena oppinäytetyöohjeisiin ja näitä taitoja syvennetään myöhemmin alakohtaisesti. Hyväksyty-merkintä

edellyttää, että opiskelija on tehnyt kaikki tehtävät, sisällyttänyt niihin vaaditut asiat ja soveltanut menetelmiä oikein sekä laatinut raportin Xamkin raportointiohjeen mukaisesti.

Jo alussa tiedettiin, että osallistujamäärä tulee vuosi vuodelta lisääntymään, ja se otettiin huomioon tehtävien laadinnassa niin, että niiden tarkastaminen olisi mahdollisimman sujuvaa. Isot opiskelijaryhmät pakottivat myös pohtimaan pa-

lautteen antamista. Esseevastausten tarkastaminen ja palautteen antaminen vievät eniten aikaa eri tehtävämuodoista, mutta niitä on myös oltava, koska ajattelemaan, analysoimaan ja pohtimaan oppiminen on kurssin keskeisin asia. Kaikista tehtävistä ei ollut mahdollista antaa jokaiselle erikseen sanallista palautetta, joten aluksi luvattiin vain vaativammasta TKI-tehtävästä sekä menetelmäopettajan että tutkivan kirjoittamisen opettajan lyhyt sanallinen palaute jokaiselle. Kaksi tehtävää laadittiin Moodlen tenttityökalulla, jolloin opiskelijan oli mahdollisuus nähdä heti, mitkä hänen vastauksistaan olivat oikein ja mitkä väärin. Välitön palaute on todettu eniten motivoivaksi. Lisäksi tenttityökalussa on pelillinen luonne. Kun suorituspisteensä näki heti, moni innostui tekemään tenttejä niin kauan, että sai maksimipistemäärän, vaikka alempikin pistemäärä olisi riittänyt hyväksytyyn suoritukseen.

Vaikka sanallinen arvio luvattiin erikseen jokaiselle vain viimeisestä osiosta, muistakin tehtävistä oli annettava jokin palaute, jos tehtävästä tuli arvioksi täydennettävä. Näistä kirjoitettiin koostusti tehtäväkohtaisia yhteispalautteita kurssin tiedotusfoorumille sen jälkeen, kun opettaja oli tarkastanut kaikkien tehtävät. Useiden kurssien jälkeen saatoimme todeta, että samat virheet toistuivat kurssista toiseen ja alasta riippumatta. Ne on otettu aina seuraavaksi kehittämiskohteeksi; miten asian voisi opettaa paremmin tai selkiinnyttää tehtävänantoa ja ohjeistusta.

Jotta opiskelijoilla olisi mahdollisuus saada enemmän palautetta, siirryttiin suositteluun

parityöskentelyä ja kvantitatiivisessa osiossa sitä ensiksi jopa vaadittiin. Koska pari- ja pienryhmätyöskentely vertaispalautteineen tuotti hyviä tuloksia kyselylomakkeiden laadinnassa, laitettiin parityöskentely viimein vaatimukseksi myös viimeisessä TKI-tehtävässä. Kvantitatiivisessa

”Jokaisen on opittava puhumaan asioista julkisesti ja ottamaan samalla vastuu omista kannanotoistaan.”

osiossa tehtävät palautetaan keskustelufoorumille, jotta vertaispalautte on mahdollista. Omilla lähikursseilla olen käyttänyt muidenkin tehtävien palautuksiin keskustelufoorumia, missä kaikki näkevät muiden opiskelijoiden tehtävien palautukset ja opettajien palautteet niistä. Varsinkin heikompia opiskelijoita auttaa, kun he näkevät esimerkkejä, miten muut ovat ratkaisseet tehtävän. Kopioidahan ei voi toisilta, koska jokaisella on oma aihe, johon kyseistä menetelmää pitää soveltaa. Se, että tehtävät palautetaan keskustelufoorumille, ei ole aiheuttanut opiskelijoissa vastalauseita, mutta toiset opettajat ovat suhtautuneet asiaan varauksella, joten eri kurssipohjilla tehtävien palauttamisen käytännöt ovat siksi vaihdelleet.

Tutkimustiedon julkisuusperiaate kuuluu tieteiliseen keskusteluun ja sillä on itseään korjaava luonne (Haaparanta & Niiniluoto 1986, 46–47). Julkaiseminen saattaa tulokset yleisen kritiikin kohteeksi, mikä auttaa paljastamaan mahdolliset

virhepäätelmät. Lisäksi yhteistoiminnan on osoitettu edistävän oppimista, kun tietoa rakennetaan yhdessä ja yhdistetään yksilöiden erilaisia osaamisalueita (Bruner 1996, 84–87). Avoin keskustelu ja tiimityötaidot ovat työelämässä tärkeitä ja sillä on perusteltu pari- ja pienryhmätyöskentelyä. Sosiaalisen median aikakaudella ei ole este pari- tai ryhmätyön tekemiselle, vaikka opiskelijat olisivat eri paikkakunnilla tai vaikkapa eri maissa. Työelämätaidoilla ja tutkimuksen julkisuusvaatimuksella olen perustellut myös tehtävien palauttamista keskustelufoorumille. Jokaisen on opittava puhumaan asioista julkisesti ja ottamaan samalla vastuu omista kannanotoistaan.

OPISKELIJOIDEN TUTKIMUSTAITOJEN PARANTAMINEN

Kurssin nimi Tutkimus- ja kehittämistyö vaihdettiin Tutki, kehitä, raportoi -kurssiksi, koska raportointi on siinä tärkeässä osassa. Vuoden 2017 kesäkurssi toimii tällä uudella nimellä ja uudistuksessa muodossa, ja vuoden 2018 opetussuunnitelmiin tullaan vaihtamaan myös uusi nimi. Kurssi on toiminut tähän mennessä varsin hyvin, ja saatu palautte on ollut pääsääntöisesti kiittävää. Uudistettuun versioon lisättiin raportoinnin ohjelmateriaalia ja tiedonhaun ohjeistus. Tehtävänä lisättiin kirjallisuuskatsaus, jossa harjoitellaan monelle opiskelijalle vaikeiksi osoittautuneita asioita: lähdeviittaustekniikkaa ja lähdeluettelon laatimista. Laadullisiin ja prosessuaalisiin menetelmiin lisättiin myös muutama vaihtoehto, jotta eri alojen opiskelijoille löytyisi jokaiselle sopivia menetelmä-

Tutki, kehitä, raportoi Moodle-alustan sisällön luomiseen ja päivitykseen eri vuosina ovat osallistuneet:

Moodle-pohjan kokonaisuuden suunnittelu aloitettiin vuoden 2014 alussa:

Minna Söderqvist (2014)
Miia Heikkinen (2014–2015)
Miia Karttunen (2014–2015 ja 2016→)
Pekka Mättö (2014)
Sinikka Ruohonen (2014→)
Tommi Salmela (2014→)

Jatkokehittämisessä tulivat mukaan:

Leena Muotio (2014→)
Marko Raitanen (2016→)
Heli Aaltonen (2017)
Helena Horn (2017)
Topi Hurtig (2017)
Terhi Kaipainen (2017)
Mari Maunula (2017)
Paula Mäkeläinen (2017)

Työn käynnisti **Seija Aalto** ja alkutaipaleen koordinoijana toimi **Heidi Wass** 2014. Vuonna 2016 koordinoijana on toiminut **Satu Pelto** ja vuonna 2017 **Leena Muotio**.

vaihtoehtoja. Kurssipohjan alkuun työparit kirjaa-
vat aiheen, johon liittyen he tekevät kaikki kurs-
sin tehtävät. Se oli Kasarminmäen lähikurssilla
testattu ja hyväksi havaittu käytäntö, joka auttaa
opiskelijaa hahmottamaan kokonaisuuden ja sen,
miksi tutkimusta tehdään sekä miten eri menetel-
mät tuovat samaan aiheeseen erilaisen näkökul-
man antaen myös erilaista tietoa.

Toiset opiskelijat omaksuvat kerralla ja hyvin
tutkimuksen tekemisen perusajatuksen ja pa-
lauttavat hienosti laadittuja raportteja. Suurim-
malla osalla on kuitenkin tarvetta syventävälle
tutkimusmenetelmien kurssille. Kun opiskelija
tulee ensimmäistä kertaa kurssille, jossa on kolme
aivan uutta asiaa: tutkia, kehittää ja hallita vielä
tutkimusraportointikin, on se joillekin iso haas-
te. Tutkimusmenetelmiä on valtava määrä, joista
kurssille on poimittu eri aloilla eniten käytettyjä
ja joista opiskelija saa itse valita. Menetelmää ei
voi ennalta päättää tai opettaja määrätä, vaan sen
pitää sopia kyseisen aiheen tutkimusongelman
selvittämiseen. Siksi tutkimusmenetelmien opet-
taminen irrallaan tutkittavasta kontekstista ei
kanna hedelmää. Ammattikorkeakouluopintojen
käytännönläheisyys tarjoaakin erinomaisesti tut-
kimuskysymyksiä ja kehittämiskohteita, ja opiske-
lijän itse valitsema aihe motivoi eniten.

Jokaiseen menetelmään liittyvät sekä tiedon
hankintavaihe että sen analysointi ja hyödyntämi-
nen omassa tutkimusprojektissa. Suurimpia haas-
teita opiskelijoiden raporteissa on valitun metodin
todellinen hyödyntäminen ja kytkeminen omaan
tutkittavaan aiheeseen ja sen kertominen raportis-

sa myös menetelmälähteisiin viitaten. Opiskelija
etsii usein lähinnä vain substanssiasiaan liittyviä
lähteitä ja on kiinnostunut enemmän tutkittavas-
ta asiasta itsestään kuin tutkimusmenetelmistä,
jotka antavat työkaluja ongelmanratkaisuun ja
ammattilliseen kehittämiseen. Tutkimuksen luo-

**”Kriittistä ajattelua, tiedonhankintaa
sekä analysointi- ja raportointitaitoja
tarvitsevat kaikki.”**

tettavuuden arviointi puolestaan on moniulottei-
nen asia ja opiskelijoille usein vaikeaa. Sen opette-
luun tulee jatkossa panostaa.

Syventävä kurssi on jo tarjolla kvantitatiivisista
menetelmistä ja sitä on suositeltu kaikille, jotka
aikovat opinnäytetyössään soveltaa kvantitatiivis-
ta tutkimusta. Seuraavaksi sellainen tullaan suun-
nittelemaan vapaavalintaisena tarjottavaksi myös
kvalitatiivisista ja prosessuaalisista menetelmistä.
Oppimista edistäväksi havaittua vertaisarviointia
ja vuorovaikutusta pienryhmissä tulee jatkossa
hyödyntää enemmän tutkimusmenetelmien ope-
tuksessa.

YDINVOIMALA OLUTTÖLKISSÄ?

Tutki, kehitä, raportoi -verkkokurssi on kolmen
vuoden kehittämisen tulos. Eniten tekijöitä on
ajatteluttanut, täyttökö kurssi todella kaikkien
alojen opiskelijoiden tarpeet. Kurssi on näkökul-
maltaan humanistis-yhteiskunnallisesti painoutu-

nut johtuen sitä kehittäneiden opettajien omista
koulutusaloista. Perinteisessä tieteenalojen jaot-
telussa ihmistieteisiin ja luonnontieteisiin näkökul-
ma kurssilla on ihmistieteiden puolella. Kvantita-
tiiviset menetelmät matemaattisena tieteenalana
edustavat luonnontieteitä, mutta yhden opinto-
pisteen osiossa ei keskitytä niinkään matemaatti-
seen ja tilastoilla selittämiseen, vaan tilastomene-
telmien ymmärtämiseen käytännön esimerkkien
avulla. Näkökulmaero luonnontieteiden ja ihmis-
tieteiden välillä on niin perustavan laatuinen, että
saman kurssin sisälle ei voi mahduttaa molempia.
Lisäksi luonnontieteet tarvitsevat omat opetta-
jansa. Tarvitaanko sitä näkökulmaa edustava tut-
kimusmenetelmäkurssi? Terveysalalta on jo saatu
palautetta, että sellaisenaan nykyinen kurssi ei riit-
tä terveystieteen opiskelijoille, mutta alan opettajat
teettävät yhden lisätehtävän. Jokainen ala joutuu
huolehtimaan omista alakohtaisista täydennyk-
sistään joko lisätehtävillä tai täydentävällä kurs-
silla. Kyseisen kurssin viiteen opintopisteeseen
sisällytettäväksi ei lisäyksiä enää mahdu.

Peruskurssina Tutki, kehitä, raportoi -kurssin
voi olettaa soveltuvan kaikille. Kriittistä ajattelua,
tiedonhankintaa sekä analysointi- ja raportoin-
titaitoja tarvitsevat kaikki. Tutkimusmenetel-
mät on koottu niin, että niistä löytyisi jokaiselle
jotakin, ja opiskelija saa valita menetelmän, jota
soveltaa. Opiskelija voi ehdottaa itsekin mene-
telmää, jota ei listalta löydy. Sitä tosin tapahtuu
harvoin, koska on kysymys peruskurssista. Olet-
taisiin kaikkien tarvitsevan ainakin haastattelu-
ja havainnointitaitoja sekä kyselyn tekemistä.

Ammattikorkeakoulussa ei liene alaa, jolla ei joutuisi haastattelemaan ammattilaisia ja asiakkaita. Lisäksi tutkittavaa kohdetta pitää osata havainnoida systemaattisesti ja hyödyntää kerätty tieto kyseisen asian tai kohteen kehittämisessä.

Eläytymismenetelmä on osoittautunut yllättävän suosituksi alasta riippumatta, ehkä siksi, että se saattaa vaikuttaa helpolta, mutta varmaan myös siksi, että siinä voi käyttää mielikuvitustaan. Eläytymismenetelmällä nostetaan analysoitavaksi asiakkaan ja loppukäyttäjän kokemus, mikä korostuu tänä päivänä kaikilla aloilla. Kyseisellä menetelmällä olen halunnut osoittaa opiskelijoille, että tutkimus tarvitsee myös luovaa mielikuvitusta. Vaikka tutkimus on toisaalta systemaattista ja kurinalaista, se ei ole kuitenkaan pelkkien faktojen keräämistä. Ilman luovuutta ei synny uutta, mitä tutkimuksen tehtävänä on synnyttää.

Tulevaisuudentutkimus on myös hyvin ajankohtainen ja tärkeä aihe, ja sen eri menetelmät on lyhyesti esitelty kurssilla. Se on toisaalta aikaa vievä ja vaativa lähestymistapa, mutta pienillä harjoituksilla siihenkin voi ottaa tuntumaa. Tulevaisuusverstaas-harjoituksella ja opettamalla menetelmää opiskelijoille tutustuin itselleni vieraimpaan alaan, tekniikkaan, jonka 60 opiskelijan ryhmää opetin ensimmäisen kerran keväällä 2017. Jokainen sai kirjoittaa paperille jonkin omaan alaan liittyvä kiperän ongelman, joka kaipaisi tulevaisuudessa ratkaisua. Paperit teipattiin taululle ja jokainen sai valita niistä kolme omasta mielestään tärkeintä ongelmaa, joihin laittoi merkin. Äänen laskennan jälkeen eniten ääniä saaneet ehdotukset

valittiin jatkokehittelyyn. Kaksi eniten ja saman äänimäärän saanutta olivat tietoturva ja ihmisten välinpitämättömyys, joka piti sisällään niin ilmastomuutoksen kuin ympäristön saastuttamisen. Jälkimmäinen aihe yllätti opettajan teknisen alan opiskelijoiden esiin nostamana. Tulevaisuusajattelu jatkui vielä tunnin varsinaisten oppituntien jälkeen, kun kaksi energiatekniikan opiskelijaa jäi visioimaan kanssani. Toinen heistä sanoi vielä joskus laittavansa ydinvoimalan oluttölkkiin. Se on kuulemma mahdollista. Sitä jään odottamaan! x

“Tutkimus ei ole pelkkien faktojen keräämistä. Ilman luovuutta ei synny uutta, mitä tutkimuksen tehtävänä on synnyttää.”

LÄHTEET:

Ammattikorkeakoululaki 14.11.2014/932.

Bruner, J. 1996. The Culture of Education. London: Harvard University Press.

Böök, M. L. & Jääskelä, P. 2009. Blended learning – Uusi tapa opiskella ja opettaa tutkimustaitoja avoimessa yliopistossa. Teoksessa Sulautuva opetus – Uusi tapa opiskella ja opettaa. Palmenia-sarja 55. Joutsenvirta, T. & Kokkonen, A. (toim.) Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press, 166–180.

Haaparanta, L. & Niiniluoto, I. 1986. Johdatus tieteelliseen ajatteluun. Helsingin yliopiston filosofian laitoksen julkaisuja. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Suominen, R. & Nurmela, S. 2011. Verkko-opettaja. Helsinki: WSOYpro Oy.

Tynjälä, P. & Virtanen, A. Vuorovaikutteinen opetus osana integratiivista pedagogiikkaa. Teoksessa Jääskelä, P., Klemola, U., Lerkkanen, M-K., Poikkela, A-M., Rasku-Puttonen, H. ja Eteläpelto, A. (toim.) Yhdessä parempaa pedagogiikkaa. Interaktiivisuus opetuksessa ja oppimisessä. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Koulutuksen tutkimuslaitos.

Kielten uusperhe

Fusion heijastuminen Xamkin kieltenopettajien yhteistyöhön

Tämä artikkeli käsittelee Kyamkin ja Mamkin fuusioitumisen heijastumista kieltenopettajien keskinäiseen yhteistyöhön. Kirjoitus perustuu omaan kokemukseeni Kouvolan kampuksen suomen kielen viestinnän lehtorina ja kieliopintovastaavana sekä keväällä 2017 toteutettuun kyselytutkimukseen. Lähteenä olen käyttänyt fuusiota käsitteleviä tiedotteita sekä kirjallisuutta työyhteisöistä ja työssä jaksamisesta.

TULE MUA VASTAAN

Kun aloitin lehtorina elokuussa 2010, Kyamk ja Mamk olivat jo alkaneet riustelevaan, mutta riviopettajan työhön ammattikorkeakoulujen heilastelu ei juuri vaikuttanut. Edellisenä vuonna oli kirjoiteltu aiesopimuksia ja korkeakouluyhteistyön sopimuksia kuin taskuveitsisydämiä koivun runkoon, mutta vuonna 2010 heilastelu sai vakavamman sävyn, kun ministeriön johdolla sovittiin yhteisestä omistajuudesta. Seurustelukumppania

oli ikään kuin käyty näyttämässä kotijoukoille, eikä enää voinut käydä vispilänkauppaa kenen tahansa satunnaisen amkin kanssa.

Kihlat vaihdettiin 29.8.2012, kun korkeakoulut siirtyivät yhteiseen omistukseen. Sormuksen virkaa toimittivat uudet logot: Kyamkin vihreä ja Mamkin sininen rinkula.

*Yllä Logot vuosina 2013–2016
(Ammattikorkeakouluille yhteinen logo 2013)*

Kihlapari asui tahoillaan mutta rakensi samalla yhteistä pesää. Hankittiin yhteinen markkinointi ja viestintä, kirjasto, Moodle, Outlook-sähköposti ja rehtoraatti. Yhteistä säveltä haettiin viisisoinnalla, opetussuunnitelmilla, joissa valtaosa opin-

tojaksoista oli viiden opintopisteen laajuisia. Yhteisyyden rakentamisen saattossa jouduttiin myös heittämään monenlaista vanhaa ja rakasta pois – muutama omistajakunta, kampuksia ja kiinteistöjä. Hääpukuihin mahtumiseksi karistettiin koulutuksia ja henkilötyövuosia. YT-dietti oli kova ja jätti jälkensä kaikkiin osapuoliin.

Jo yhteisen taipaleen alussa kummankin ammattikorkeakoulun samojen alojen koulutukset ohjattiin yhteisille hiekkalaatikoille, kuin sisarpuolina tutustumaan toisiinsa. Kyamkin ja Mamkin kieltenopettajat ovat tavanneet toisiaan jokavuotisissa kehittämispäivissä vuodesta 2010 lähtien. Minulla ei ole oikein kirkasta muistikuvaa, milloin tapasin ensimmäistä kertaa mamkilaiset sisarpuoleni, mutta vuonna 2011 muistan meidän jo suunnitelleen yhteistä Finnish-Moodle-kurssia Mikkelissä ja syksyllä 2014 istuneen saman pöydän ääreen Kotkassa vertailemaan suomen kielen ja viestinnän opintojaksojen laajuuksia ja tutkimaan niiden yhtenäistämismahdollisuuksia. Ihan mukavia Mikkelin ja Savonlinnan sisarpuolet olivat, mutta kohtaamiset olivat kuitenkin melko harvinaisia. Oltiin vielä vieraita ja varmaan myös

vieraskoreita, mutta vaikka emme sitä silloin ehkä ymmärtäneetkään, moni nykyarjessa yhteinen käytäntö sai alkunsa noissa tapaamisissa. Esimerkiksi se, että kaikkien Xamkin suomenkielisten koulutusten valintaprosessin osana on nykyisin suomen kielen taidon testaus ja että ei-suomenkielisellä opiskelijalla on mahdollisuus saada tukea suomenkielisiin ammattiopintoihinsa kohdennettuna Suomen tehovalmennus -opintojaksoilta, ovat Xamkin yhteisiä käytänteitä, joita ei olisi

Alla Xamkin fuusio aikajanalla
(Xamk 2017a)

olemassa ilman vuosien varrella tehtyä yhteistyötä Kyamkin ja Mamkin toimijoiden välillä.

Kyamkin ja Mamkin avioliitosta syntyvän uuserheen dynamiikka konkretisoitui ja rakentui nykyiselleen vuoden 2016 aikana uusien koulutusalojohtajien, koulutusjohtajien, päälliköiden, TKI-toiminnan ja palveluiden esimiesten valinnan sekä ja YT-neuvotteluiden tuloksen myötä. Kun kaksi ammattikorkeakoulua sai pitkän seurustelun päätteeksi toisensa 1.1.2017, olin töissä **Seija Aallon** johtamassa, kaikki neljä kampusta käsitävässä yhteisten opintojen koulutusyksikössä, joka sijoittuu organisaatorakenteessa opetuksen

hallinnon sektorille. Yhteisiin opintoihin kuuluvat kieliopintojen lisäksi innovaatio- ja yrittäjyys-, Venäjä-, digitaalisuus-, hyvinvointiteknologia- sekä opinnäytetyöhön liittyvät tutkimus- ja kehittämismenetelmäopinnot. Uusi organisaation nimi, pitkälti entiset työtehtävät, kummaltakin ammattikorkeakoululta valitut käytänteet; jotain uutta, vanhaa, lainattua.

EN TAHDO, ETTÄ KILPAILUMME JATKUU

Fuusio oli uuden Xamkin alku, ainakin virallisesti. Epävirallisemmissä yhteyksissä suustani lipsahdivat vielä pitkään vuodenvaihteen 2017 jälkeen ”Kyamk” ja ”me kyamkilaiset”, ”Mamk” ja ”te mamkilaiset”. Se, että esimerkiksi kielenopettajat olivat pitkäjänteisesti ja säännöllisesti olleet yhteistyössä vanhojen korkeakoulujen välillä, ei automaattisesti synnyttänyt sellaista yhteenkuuluvuuden tunnetta, joka olisi heijastunut spontaaniin kielenkäyttöön. Erilaisten keskustelujen kielenkäyttö heijastaa todellisuutta ja samalla luo sitä. Kielenkäytön ”me” ja ”te” kantavat sisällään erillisiä historioita kahtena eri korkeakouluna. Toisaalta, jos todellisuus on dikotominen, ei käytettävä kieli voi muuta heijastaakaan kuin kahtajakautuneisuutta.

Se, että voisimme aloittaa lauseemme vaikka ”Me xamkilaiset toimimme siten, että...” tai ”Meillä Xamkissa asiat hoidetaan niin, että...” edellyttää, että on olemassa riittävästi yhteisiä kielen opetuksen käytänteitä, ”meidän käytänteitä”, yhteistä toimintakulttuuria. Tarkoitan yhteisillä käytänteillä paitsi korkeakoulun tutkintosääntöön,

opinto-oppaaseen ja opiskelijoiden Student-interaan koottuja ohjeita ja sääntöjä, myös julkikirjoittamattomia tai edes ääneen lausumattomia tapoja toimia. Käytänteet voivat olla yksilön omia toimintatapoja tai kampus-, kieliryhmä- tai korkeakoulukohtaisia. Joskus käytänteet voivat olla hyvinkin juurtuneita, sitkeät toimintakulttuurit jopa haitallisia (Arjanne 2006, 33).

Kun eri toimijoiden omat käytänteet ovat kyllin samanlaisia ja vievät asioita samaan suuntaan, harvoin joudutaan ongelmiin. Läheiset käytänteet hioutuvat herkästi samanlaisiksi tiiviin yhteistyön jatkuessa.

Ongelmattomia ovat tavallisesti myös tilanteet, joissa tiedetään käytänteet erilaisiksi ja niistä käydään avoin keskustelu, jossa yhdessä päätetään, miten jatkossa toimitaan. Yhteisen katon alle muuttanut nuoriparikin käy keskustelunsa kodinhoidon yksityiskohdista. Xamkin kieltenopettajien piti puolestaan yhdessä ratkaista muun muassa, miten englannin ja ruotsin lähtötasotestaus ajoitetaan, voidaanko vieraiden kielten opetusta tarjota englanniksi ja merkitäänkö eurooppalaisen viitekehyksen taitotasotunnus opintojakson nimiin. Vaikka Kyamkin ja Mamkin fuusion valmistautumista kesti vuosia, monet käytännön kysymykset lankesivat vastattaviksi hyvin lyhyen ajan sisällä lukuvuonna 2016–2017.

Xamkin kieltenopettajien keskuudessa yhteisistä käytänteistä voidaan sopia koko ryhmänä, jossa ovat mukana kaikki kieltenopettajat. Koko ryhmän kokouksia on pidetty Skype-yhteydellä melkein kerran kuussa lukuvuonna 2016–2017,

Kieliopintojen toimijoita

Koulutusjohtaja Seija Aalto

Yliopettaja Tarmo Ahvenainen

Kieliopintovastaavat

Miia Karttunen, Kouvola

Sami Norrbacka, Kotka

Sirpa Juusola, Mikkeli ja Savonlinna

Kielivastaavat

Suomen kieli ja viestintä: Malla Eteläpää, Mikkeli & Miia Karttunen, Kouvola

Englanti: Mikko Koho, Kotka & Pia Paakkulainen, Mikkeli

Ruotsi: Ritva Saira, Mikkeli & Marja-Liisa Sirén-Huhtinen, Kouvola

Muut kielet: Päivi Korhonen, Kouvola & Pekka Pennanen, Mikkeli

Kieltenopettajat eri kampuksilla

ja lisäksi kolmesti lukuvuoden aikana olemme olleet koolla jollakin kampuksistamme. Käytännön syistä monia yhteisiä käytänteitä koskevia linjauksia on käsitelty ensin pienemmissä ryhmissä, tavallisesti kielten johtoryhmässä, johon kuuluvat koulutusjohtaja, yliopettaja, kampusten kieliopintovastaavat sekä eri kielten vastaavat opettajat. Kevään 2017 aikana joryn kokouksia on ollut kerran tai kaksi kuussa, muiden ryhmien tarpeen mukaan. Esimerkiksi ruotsin kielivastaavat ovat laatineet ruotsin opetusta koskevia esityksiä, tuoneet niitä joryn käsittelyyn ja tiedottaneet joryn päätöksistä muille ruotsin opettajille aineryhmän kokouksissa tai sähköpostilla. Koulutusjohtaja on muutamia kertoja lukuvuoden aikana pitänyt Skypen välityksellä infotilaisuuksia, joissa on myös ollut mahdollisuus käydä keskustelua. Ko-

kouksille ja infotilaisuuksille on varattu kiinteä aika keskiviikkoiltapäivistä. Lisäksi sisäistä tiedotusta ajankohtaisista asioista ovat sähköpostilla hoitaneet koulutusjohtaja, kieliopintovastaavat ja yliopettaja, toisinaan muutkin. Muistioiden ja muun yhteisen materiaalin jakamiseen on käytetty Moodle-alustaa.

Työskentelymalli on ollut osin uusi, toimijat tehtävissään myös osin kokemattomia ja työyhteisömme paljon laajempi kuin ennen, mutta kevään 2017 kokemukset ovat lupaavia. Syksyllä jatkamme samalla idealla mutta eri ryhmien (kaikki kieltenopettajat, aineryhmä, jory, kieliopintovastaavat ja yliopettaja) kokoontumista paremmin huomioiden. Koulutusjohtaja lähettää joryn tulevista päätöksistä sähköpostitiedotteen kaikille; tähän saakka muistio on ollut luettavissa

Moodlessa. Sisäinen, loogisilla tavoilla toteutettu tiedonkulku on tärkeää, etenkin kieltenopettajien työyhteisössä, jossa ollaan maantieteellisesti etäällä, eri kampuksilla. Avoimuus ja mahdollisuus osallistua päätöksentekoon vakiinnuttavat käytänteistä varmemmin yhteisiä. Harvoin uusi tapa toimia juurtuu käytännöksi sillä, että ulkopuolelta tulee määräys toimia toisin kuin ennen.

Ne käytänteet, joita kieltenopettajat toteuttavat pääsääntöisesti itsenäisessä työskentelyssään, vaativat tunnistamista ja tietoista käsittelyä. Tällaisia kysymyksiä ovat esimerkiksi opettajien suhtautuminen läsnäolopakoon ja arviointikäytänteet.

Toteutin yhdessä kielten yliopettajan **Tarmo Ahvenaisen** kanssa Webropol-kyselyn, johon pyysimme kaikkia Xamkin kieltenopettajia vastaamaan 28.4.–9.5.2017. Kyselyyn vastasi 22 opettajaa yhteensä 38 opettajasta, siis lähes 3/5. Vastauksia oli kaikilta kampuksilta ja eri kieliryhmistä (suomen kieli ja viestintä, englanti, ruotsi sekä muut kielet eli espanja, italia, ranska, saksa ja venäjä) edustavasti ja verrannollisessa suhteessa opettajien kokonaismäärään.

Halusimme selvittää kyselyllä fuusion vaikutusta yhteistyöhön ja kieltenopettajien näkemyksiä yhteisten pedagogisten linjojen kehittämiseen. Erityisesti Ahvenaisen laatimat kysymykset pyrkivät kartoittamaan niitä käytänteitä, jotka määrittävät opetuksen toteuttamista ja arviointia mutta joita ei ole vielä ehditty yhdessä käsitellä ja linjata. Kysely paljasti, että esimerkiksi kieltenopettajien näkemykset opintojaksojen läsnäolopakosta ovat

hyvin erilaisia, ja yhteistä linjaa on vaikea nähdä. Tuloksista paljastuu, että tässä kysymyksessä ei ole kuitenkaan kyse ”kyamkilaisesta” tai ”mamkilaisesta” tavasta nähdä asia, vaan pikemminkin opettajakohtaisista mieltymyksistä. Tulokset herättivät keskustelua kieltenopettajien kehittämispäivässä 1.6.2017, jossa Ahvenainen esitteli tuloksia. Yhteisessä keskustelussa todettiin, että käytänteiden yhtenäistämiseen yhtenäistämisen vuoksi ei ole tarvetta ryhtyä. Tärkeintä on tarkastella Xamkin kieliopintoihin ja opetukseen liittyviä käytänteitä opiskelijan näkökulmasta ja taata yhdenvertainen kohtelu opetuksen laadussa ja arvioinnissa.

SINÄ OLET MINUN SISKONI

Minun osuuteni Webropol-kyselyssä liittyi yhteistyön määrään ja muutostyytyväisyyteen fuusion toteuduttua.

Tuloksista kävi ilmi, että vastaajat pitivät fuusion toteutumisajankohdan eli lukuvuoden 2016–2017 yhteistyötä oman opetuskielen opettajien kesken omalla kampuksellaan tiiviinä. Yhteistyö muiden kampusten oman opetuskielen edustajien kanssa on myös joko tiivistä tai melko tiivistä. Yhteistyö muiden kielten opettajiin omalla kampuksella koettiin tyypillisesti melko tiiviiksi. Sen sijaan yhteistyö muiden kampusten muiden kielilaineiden edustajien kanssa koettiin vähäiseksi tai olemattomaksi.

Vastaajia pyydettiin arvioimaan yhteistyönsä määrää ja säännöllisyyttä ennen lukuvuotta 2016–2017, siis ennen fuusioitumisvuotta. Sen tarkem-

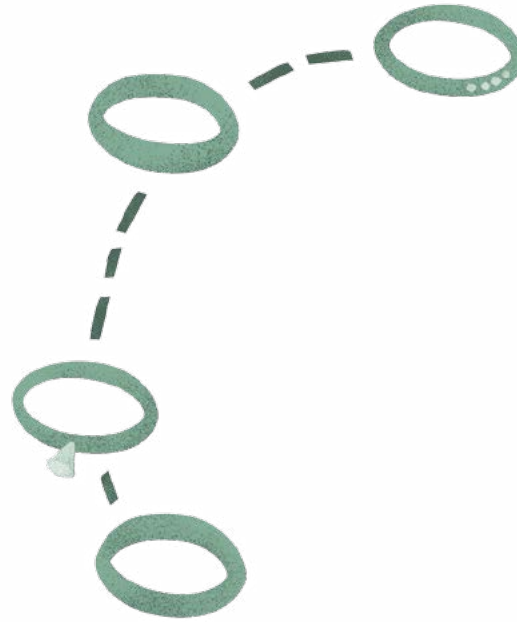
min kysymyksenasettelussa ei täsmennetty, mitä ”aiemmalla” ajanjaksolla tarkoitetaan. Vastausten valossa yhteistyö vaikuttaa tiivistyneen, ja ennen kaikkea tiivistymistä on tapahtunut oman opetuskielen edustajien kesken eri kampusten välillä. Eri kampusten suomen ja viestinnän opettajat siis ovat nykyisin tiiviimmässä yhteistyössä keskenään kuin ennen, samoin englannin, ruotsin ja muiden kielten opettajat. Vaikka fuusioitumisaikeet ovat olleet ilmassa ja niitä on konkretisoitu yhteisin kehittämispäivin ja muin muodoin, fuusion lopullinen toteutuminen vaikuttaa lisännen huomattavasti kieliryhmittäistä yhteistyötä. Sen sijaan yhteistyö kieli- ja kampusrajojen yli ei ole tutkimustulosten mukaan lisääntynyt yhtään, mikä on sinänsä yllättävää – kokoontuvathan kieltenopettajat säännöllisesti Skype-kokouksiin ja useamman kerran vuodessa yhteisiin kehittämispäiviin. Yhteistyö ei kuitenkaan ole kokouksia ja tavallisesta opetusarjesta poikkeavia tilaisuuksia, vaan yhdessä tekemistä. Kaiken kaikkiaan yhteistyöverkoston ja -kontaktien on koettu kasvaneen fuusion myötä jonkin verran tai runsaasti.

Tuloksissa on kieliryhmittäistä vaihtelua. Esimerkiksi suomen kielen ja viestinnän opettajien mielestä fuusion vaikutus yhteistyön muotoihin oman opetuskielen opettajien kesken on ollut melko suuri, mutta ruotsin ja muiden kielten opettajat eivät ajatelleet fuusion muuttaneen yhteistyön muotoja kovin paljon tai ollenkaan. Englannin opettajien kokemus yhteistyön muotojen muutoksesta oli kampuksittain erilainen. Menemättä sen syvemmälle tulosten yksityiskohtiin totean,

että on tärkeää avata käytänteitä ja tulla tietoisiksi erilaisista yhteistyön tavoista, joilla asioita on ennen fuusiota hoidettu. Muutos voidaan kokea positiivisena tai negatiivisena; positiiviseen muutoksen liittyy tunne, että muutos on suunnitelmallinen ja johtajan hallinnassa. Luomala (2008, 9) toteaa, että muutoksen hallinta tarkoittaa uusien ja vanhojen pelisääntöjen yhteensovittamista ja muutoksesta aiheutuvien työyhteisöristiriitojen ennakoimista ja ehkäisyä. Kyselyn vastaajista viisi oli kokenut ongelmia yhteistyössä. Ongelmien laatu vastaajat saattoivat tuoda esiin avovastauksissa. Osa ongelmista liittyi käytännön seikkoihin, esimerkiksi neljän kampuksen maantieteelliseen välimatkaan. Osa ongelmista johtui erilaisista, vielä yhteen sovittamattomista toimintakulttuureista ja erilaisista ohjemateriaaleista, joiden yhtenäistäminen oli vielä kesken, sekä tiedottamisen rajauksista. Pääsääntöisesti fuusion vaikutukset kuitenkin koettiin melko positiivisina.

Jotain uutta ja onnistunutta? Uusina, onnistuneina käytänteinä erityisesti suomen kielen ja viestinnän opettajat toivat esiin Yammer-yhteisön, jonka avulla on kevättalvesta 2017 saakka hoidettu suomen ja viestinnän opettajien keskinäistä ja työryhmittäistä, työhön liittyvää mutta ei välttämättä virallista viestintää. Yammeria on pidetty nopeana matalan kynnyksen foorumina, jonka keskustelu- ja tiedostojenjakominaisuudet vaikuttavat palvelevan hyvin suomen kielen ja viestinnän opettajien tarpeita. Yammerin rinnalla suomen kielen ja viestinnän opettajien keskinäisviestinnässä ovat yhteinen Moodle-alusta,

sähköposti, Skype-palaverit ja kehittämispäivien työpajat. Opettajilla on myös yhteyksiä työn ulkopuolella esimerkiksi sosiaalisen median kanavissa, minkä merkitystä yhteisöllisyyden lujittamisessa ei pidä väheksyä.

Muiden kieliaineiden opettajat toivat hyvänä uutena käytänteenä esiin materiaalien jakamisen, joka tuotiin esiin myös säilytettävänä, jo olemassa olevana käytänteenä. Muutamien vastaajien avovastauksissa oli luettavissa epäilyksiä uusien käytänteiden onnistumista kohtaan.

Jotain vanhaa ja hyvin palvelevaa? Vanhoista toimintatavoista monet vastaajat kaipasivat kiirettömyyttä ja yhteistä aikaa kollegojen kanssa työn tekemisen, kahvitaukojen ja virkistyspäivien muodossa. Vastauksissa tuotiin esiin, että jatkuva kiire ja kasvokkaisten kontaktien puuttuminen vieraannuttavat. Näihin seikkoihin tulee puuttua esimerkiksi lukujärjestysten ja työn rytmityksen kautta, sillä kyse on työtyytyväisyydestä ja työssä jaksamisesta. Työuupumuksen riskitekijöitä ovat muun muassa liian suuri työmäärä ja taukojen laiminlyönti (Ahola ym. 2015).

Jotain tulevaisuudessa parannettavaa? Vastauksista käy ilmi, että nykytilanteessa on jo paljon hyvää ja oikein tehtyä, työyhteisö tuntuu kannustavalta ja kollegat mukavilta. Fuusion mukanaan tuomat tiedonhallinnanjärjestelmät, kuten Peppi, aiheuttavat enemmän käytännön ongelmia kuin yhteistyö kollegoiden kanssa. Vastaajat toivat kuitenkin esiin, että kaipaavat nykyistä avoimempaa keskustelua ja parempia vaikutusmahdollisuuksia omaan työnkuvaan sekä matalankynnyksen viestintämuotojen käyttöä.

EN TAHDO, ETTÄ ERKANEMME KOSKAAN

Tutkimuksen tuloksissa nousee esiin samoja kehityskohteita, jotka kirjallisuudessa mainitaan toimivan työyhteisön ja työssä jaksamisen perusedellytyksinä. Tulevaisuudessakin Xamkin kieltenopettajien yhteistyön tulee sisältää

- määrältään riittävää ja oikea-aikaista tiedotusta
- avointa keskustelua esimerkiksi käytänteistä
- osallistumis- ja vaikuttamiskokemuksia.

Tavoitteena on positiivinen, avoin ilmapiiri, jossa tieto kulkee ja osallistuminen itseä koskeviin ja yhteisiin asioihin on helppoa. Furman ja Ahola (2010, 8–9) tarjoavat konkreettisen neuvon positiivisen ilmapiirin vaalimiseen, mikä on käytökelpoinen ja arvokas Xamkin kieltenopettajien uusperheessäkin: ”Onnistumisen ilon kokemisen edellytys on, että onnistumisiin kiinnitetään työyhteisössä huomiota ja niistä keskustellaan. Onnistumisista keskustelemisella on monia myönteisiä vaikutuksia. Se kohottaa työntekijöiden itsearvostusta, vahvistaa motivaatiota, parantaa stressinsietokykyä ja edistää työntekijöiden keskinäistä yhteistyötä. Jokainen työyhteisön jäsen voi vaikuttaa siihen, missä määrin onnistumisiin kiinnitetään huomiota ja miten niistä keskustellaan. Positiivisen työilmapiirin luominen edellyttää sitä, että sekä esimies että muut työntekijät osoittavat kiinnostusta toistensa onnistumisiin —.” x

LÄHTEET:

Ahola, K., Tuisku, K. & Rossi, H. 2015. Työuupumus (burnout). Lääkärikirja Duodecim. Terveyskirjasto. Saatavissa: http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00681 [viitattu 14.6.2017].

Ahvenainen, T. 2017. Xamkin kieltenopettajien kysely. Yhteen veto Xamkin kielenopettajien kehittämissäpäivässä 1.6.2017.

Ammattikorkeakouluille yhteinen logo. Itä-Savo 18.10.2013. Saatavissa: <http://www.ita-savo.fi/uutiset/lahella/ammattikorkeakouluille-yhteinen-logo-76154> [viitattu 14.6.2017].

Arjanne, T. 2006. Johtajuuden kolmas silmä. Magentum Oy.

Furman, B. & Ahola, T. 2010. Ratkaisukeskeinen työyhteisö ja kuinka se tehdään. Käsikirja. Helsinki: Lyhytterapiainstituutti Oy.

Luomala, A. 2008. Muutosjohtamisen ABC. Ajatuksia muutoksen johtamisesta ja ihmisten johtamisesta muutoksessa. Ihmisten ja työhyvinvoinnin johtamisen tutkimus- ja kehittämissyryhmä HYWIN. Tutkimus- ja koulutuskeskus Synergos, Tampereen yliopiston kauppakorkeakoulu. Saatavissa: <http://www.uta.fi/jkk/synergos/tyohyvinvointi/oppaat/muutoskirja.pdf> [viitattu 14.6.2017].

Xamk. 2017a. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu aloittaa 1.1.2017. Päivitetty 7.3.2017. Saatavissa Staff-intranetissä: <https://staff.xamk.fi/xamk/fuusio/Sivut/default.aspx> [viitattu 13.6.2017].

Orientoivat lähteet:

Xamk. 2015. Kieltenopetus. Päivitetty 15.6.2015. Saatavissa Staff-intranetissä: <https://staff.xamk.fi/naintoimimme/opetus/yhteisetopinnot/kieltenopetus/Sivut/default.aspx> [viitattu 13.6.2017].

Xamk. 2016a. Xamk Oy:n hallitus nimitti uusia johtajia. Tiedote 3.3.2016. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/tiedotteet/xamk-oy-n-hallitus-nimitti-usia-johtajia/> [viitattu 13.6.2017].

Xamk. 2016b. Xamkin uusia esimiehiä valittu. Tiedote 31.5.2016. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/tiedotteet/xamkin-uksia-esimiehia-on-valittu/> [viitattu 13.6.2017].

Xamk. 2016c. Yhteisillä opinnoilla lisää valinnaisuutta. Sisäinen uutinen 11.11.2016. Päivitetty 29.12.2016. Saatavissa Staff-intranetissä: <https://staff.xamk.fi/ajankohtaista/sisaiset-uutiset/Sivut/Yhteisilla-opinnoilla-lisaa-valinnaisuutta.aspx> [viitattu 13.6.2017].

Xamk. 2017. Organisaatiokaavio helmikuu 2017. Saatavissa Staff-intranetissä: https://staff.xamk.fi/xamk/organisaatio/Documents/organisaatiokaavio_helmikuu_17.pdf [viitattu 13.6.2017].

YVR15. Yhteiskuntavastuuraportti 2015. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://www2.kyamk.fi/Vastuuraportit/2015/vastuuraportointi.html> [viitattu 13.6.2017].

Alaotsikot ovat lainauksia Siskoni-laulun sanoituksesta, san. Saara Törmä, säv. Matti Mikkola & Aku Rannila, alkuper. esittäjät Laura Närhi & Erin Anttila.

Osa 2:

Tehdään yhdessä

Hyvinvointiteknologiaa vanhustyöhön

Anja Härkönen
Marko Raitanen
Satu Untolahti

Näin yhdistimme GAHWA-hankkeen ja geronomikoulutuksen

Ammattikorkeakoulutusta kuvataan monilla käsitteillä, joista keskeisimpiä ovat työelämälähtöisyys ja työelämäläheisyys. Edellinen tarkoittaa työelämän kehitystarpeiden ennakoimista ja niihin vastaamista opetuksessa. Jälkimmäinen viittaa työelämän toiminnan arviointiin ja jopa kyseenalaistamiseen. Opetus määrittynä näiden käsitteiden kautta aktiiviseksi työelämän käytänteiden kehittämiseksi ja uudistamiseksi, joka korostaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI-toiminta) merkitystä.

JOHDANTO

Hyvinvointiteknologia ja sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinta on geronomiopintojen alkuvaiheen opintojakso, jonka hyvinvointitek-

nologian osioon haluttiin lisätä työelämän uudistamista. Opintojakson tehtävä muokattiin omaa teknologiasuhtautumista reflektoivaksi ja lisätiedon hankinnan kautta hyvinvointiteknologian käyttöönottoa edistäväksi.

Moni opiskelija toi tehtävässään esille, kuinka opintojakso on avannut silmät. Etenkin moni alanvaihtaja oli pitänyt teknologiaa ihmisen läsnäolon huonona, jopa epäeettisenä korvikkeena. Vanhustyössä jo vuosia työskennelleet ja nyt korkea-asteen tutkintoa suorittavat puolestaan näkivät teknologian omaa työtä tukevana ja ajankäyttöä läsnäololle mahdollistavana. Myös heillä oli epäilyksensä toiminnan eettisyydestä.

Vaikka tehtävässä tuli tieteellisten artikkelien avulla rikastaa pohdintaa omista teknologiaan liittyvistä vahvuuksista sekä kehittämisen ja kiinnostuksen kohteista, monien silmiä avasi opintojaksosta kerätyn välipalautteen mukaan opintojakson alussa oleva hankeyhteistyö.

Games and Apps for Health and Wellbeing,

GAHWA, on Kotkan–Haminan kehittämissyhtiö Cursorin hallinnoima hanke, jossa Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu ja Kouvola Innovation ovat osatoteuttajina. Hankkeen päätavoitteena on luoda uusia hyvinvointia ja terveyttä edistäviä pelejä ja sovelluksia. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun osahankkeen toteutuksessa on keskitytty soveltavan tutkimuksen ja kokeilujen tuottamiseen.

GAHWA-hankkeessa on rakennettu Kymenlaaksoon terveyssovellusten ja -pelien osaamiskeskittymää. Ammattikorkeakoululle hanke on antanut mahdollisuuden olla mukana kehittämistyössä ja tarjota opiskelijoille autenttisia paikkoja oppia ja onnistua. GAHWA-hankkeen tarkoituksena on lisätä hyvinvointialan innovaatioiden syntymistä, mahdollistaa terveys- ja hyvinvointisovellusten testaamista sekä tukea sovellusten käyttöönottoa ja markkinoille siirtoprosessia.

Hyvinvointiteknologia-opintojakson ja GAHWA-hankkeen integraation lähtökohta on

ihanteellinen. Molemmissa pyritään perehdyttämään ikääntyneiden henkilöiden arjessa selviytymistä tukeviin hyvinvointiteknologisiin ratkaisuihin ja menetelmiin sekä edistämään niiden hyödyntämistä.

Tavallista on, että hankkeissa voidaan laatia yksittäiselle opiskelijalle tai pienelle ryhmälle opinäytetyön kokoinen tehtävä tai jokin opintojakson harjoitustyö: esimerkiksi kysely, visualisointi, tapahtumassa avustaminen ja testaus. Tätä kaikkea on GAHWA-hankkeessa tehty. Tässä artikkelissa kerrotaan, kuinka opetuksen ja hankkeen yhteistyötä voi järjestää myös kokonaisuksi opiskelijaryhmälle.

ASIAANTUNTIJAKOHTAAMINEN

Opintojakson ensimmäinen lähitapaaminen oli infotilaisuus, jossa kerrottiin opintojakson sisällöstä ja tehtävistä. Toinen lähitapaaminen oli päivän mittainen GAHWA-hankkeen päivä. Päivän tarkoituksena oli esitellä hanketta, tiedottaa sen tuloksista sekä tuoda kokemustietoa kentältä.

GAHWA-hankkeen päivää suunniteltaessa oli halu tuoda esiin tarinoita, joita hanketyötä tekevillä on kerrottavana. Tätä näkemystä ja tietoa hyödynnetään varsin säästeliäästi opetuksessa. Yhtäältä tavoitteena oli kysymysten esittämisen mahdollisuus, toisaalta opiskelijoiden asenteisiin vaikuttaminen. Opinnoissa pitäisi pystyä tunnistamaan ja työstämään niitä asenteita, jotka vaikuttavat tulevaan työhön ja siihen, miten geronomi kohtaa hyvinvointiteknologian avulla asiakkaan.

Projektipäällikkö kertoi hanketyön arjesta ja

päätuloksista, kuten meneillään olevista pilottikokeiluista ja sekä toteutetuista tapahtumista. Xamkin osahankkeen toteuttamisessa piloteissa on kokeiltu digitaalisten pelien hyödyntämistä ikäihmisten viriketoiminnassa sekä hyvinvointiteknologian ja hyvinvointia tukevien mobiilisovellusten hyödyntämistä kuntoutuksen apuvälineinä. Hank-

keen toimeksiannosta opiskelijat ovat kehittäneet yhdeksän pientä digitaalista peliä juuri ikäihmisten viriketoiminnassa käytettäviksi. Pelejä on testattu sekä hoivakodeissa että päivätoiminnassa, ja sieltä saatujen kokemusten perusteella pelejä on jatkokehitetty edelleen. Samalla projektipäällikkö esitteli uusia avauksia, kuten Seppo-sovellusta, joita opiskelijoilla on mahdollisuus päästä hyödyntämään välittömästi.

Kokemustietoa hanketoiminnasta oli kertomassa myös yhden yhteistyöorganisaation edustaja. Kolmen eri yhteistyöorganisaation edustajat lupautuivat alustajiksi mutta joutuivat jäämään pois kiireen takia.

KÄYTÄNNÖSSÄ OPPIMINEN

GAHWA-hankkeen päivässä oli kolme prosessia. Ensimmäinen oli koko opiskelijaryhmälle yhteinen asiantuntijakohtaaminen. Tämän kaksituntisen jälkeen opiskelijaryhmä jaettiin kahtia ja siirryttiin toisen prosessin, käytännön oppimisen pariin. Hanke on hankkinut kymmenkunta tablettia, joiden ääreen toinen puolisko opiskelijaryhmästä ohjattiin pareittain tutustumaan vanhuksissa käytössä oleviin sovelluksiin.

Samanaikaisesti kun ensimmäinen puolisko opiskelijaryhmästä tutustui sovelluksiin ja etsi uusia mahdollisuuksia, osallistui toinen puolisko opiskelijaryhmästä kolmanteen prosessiin, sosiaalihuollon tiedonhallinnan osioon. Tämä jako oli pakko tehdä suuren opiskelijamäärän vuoksi. Tabletteja ja ohjausta ei muutoin olisi riittänyt kaikille.

Kun työparit olivat oppineet käyttämään tabletteja ja tutustuneet pariin sovellukseen, ryhtyivät he etsimään muita mahdollisia vanhuksien arkeen käyttökelpoisia sovelluksia. Tehtävänä oli sovellusten etsimisen lisäksi valmistaa niistä dokumenttikameraa hyödyntäen lyhyt esitys muille työpareille ja perustella, miksi kyseinen sovellus kävisi vanhuksien arkeen. Kaikkiaan tähän oli varattu hieman yli kaksi tuntia, joka riitti mainiosti.

”Kuka näistä tablettien mahdollisuuksista työpaikoilla kertoo?” kysyi eräs opiskelija yhteen-
vetokeskustelussa. Valtaosan naureskellessa hy-
väntahtoisesti jokainen ymmärsi, että se on yksi
uuden geronomisukupolven tehtävistä.

MONIPUOLISET OPETUKSEN MENETELMÄT

Opetusmenetelmän valintaan vaikuttavat opis-
kelijoiden taso, tottumukset ja motivaatio. Myös
opettajan valmiudet, kokeiluhalu ja kokemus ope-
tusmenetelmistä ovat tärkeitä. Opetusmenetel-
män valintaa voi pitää onnistuneena, jos se lisää
oppijan motivaatiota ja edistää opetuksen sisäl-
öllisen tavoitteen saavuttamisen lisäksi kriittistä
ajattelua, ongelmanratkaisutaitoja, tiedon käsit-
telystä ja muokkaamista sekä keskustelutaitoja.

GAHWA-hankkeen päivässä opetusmenetelmi-
nä olivat luennot, kyselevä opetus, parityöskentely,
pelit sekä esitelmointi. Näitä tukemassa oli
opintojaksoon kuuluva hyvinvointiteknologiaan
liittyvä erillinen laajempi tehtävä.

Luento on kaikille tuttu opetuksen menetelmä,
jonka vahvuutena on edelleen se, että opettaja voi
jäsentää tiedon haluamallaan ja kohderyhmälle
sopivimmaksi näkemällään tavalla. Luennoinnin
haasteena on kuulijoiden passiivoituminen. Har-
vat luennot ovat innostavia ja hyviä, sillä ne eivät
ole rakenteeltaan puheita: lyhyitä, ytimekkäitä ja
tunteisiin vetoavia.

Asia ratkaistiin pitämällä luennot aktivoivina,
eli luennon aikana käytettiin aktivoivia kysymyk-
siä. Kyselevän opetuksen tunnuspiirteinä on, että
opettaja kyselee opiskelijoilta, opiskelijat kysele-

vät opettajalta tai opiskelijat kyselevät toisiltaan.

Kyselevän opetuksen vahvuus on siinä, että
opiskelijat joutuvat pohtimaan ja sanallistamaan
pohdintojaan. Samalla opitaan, että kysymyksissä
kannattaa välttää kyllä/ei-vastaukset mahdollista-
via kysymyksiä ja keskittyä avoimiin, laadullisiin
kysymyksiin. Kääntöpuolena on, että tässä ope-
tustavassa opettaja joutuu kohtaamaan kysymyk-
siä, joihin ei tiedä heti vastauksia.

Parityöskentelyssä opiskelijoille annettiin so-
velluksiin liittyvä tehtävä sekä aikataulu, jonka
raameissa tehtävä pitää saada esityskuntoon. Ryh-
mään rajauksena toimi tabletti, sen ääreen ei
luontevasti mahdu kahta opiskelijaa enempää. Sa-
malla voitettiin aikaa, sillä ryhmän jäsenten ei tar-
vinnut määritellä erilaisia rooleja ja vastuualueita.

Pelejä on totuttu opetuksen yhteydessä tarkas-
telemaan erityisesti niin sanottujen oppimispelien
näkökulmasta. Niissä pyritään harjoittelemaan
aiemmin opittuja taitoja siten, ettei pelaami-
nen ole itsetarkoitus vaan siitä opittavat asiat.
GAHWA-hankkeen päivässä opiskelijat saattoivat
löytää vanhustyöhön soveltuvan pelin mutta pe-
laamisen sijasta he joutuivat miettimään, kuinka
kyseinen peli tukisi arjen vanhustyötä tai vanhuk-
sen omia tavoitteita.

Parityöskentelyn tuotos voidaan esittää esimer-
kiksi raporttina mutta GAHWA-hankkeen päi-
vässä haluttiin pitää toiminta nopeana ja välittö-
mänä, joten löydetty sovellukset tuli valmistella
keskustelevalle esitelmäksi. Dokumenttikameran
avulla työpari saattoi näyttää sovelluksen muulle
ryhmälle ja perustella, miksi sovellus on hyödyl-

linen tai millä ehdoilla se olisi mahdollinen van-
hustyössä. Välitön toiminta mahdollisti sen, että
ryhmän jäsenillä oli mahdollisuus oppia muilta ja
saada myös palautetta omasta oppimisestaan ja
osaamisestaan.

Pääasia on, että kaikki ryhmän jäsenet saavat
olla mukana. Opettajat keräsivät eri sovellukset
nimien tasolla talteen ja laittoivat ne opintojak-
son Moodle-alustalle myöhempää käyttöä varten.

POP UP -HARJOITTELU LABORATORIO

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun GAHWA-
osahankkeen toimintoihin lukeutuu myös pop
up -laboratorio, johon on kerätty siirrettäviä ja
pääosin langattomia laitteita. Näiden avulla opis-
kelijat voivat tehdä yhteistyöprojekteja liittyen
hyvinvointisovelluksien ja hyvinvointipelien hyö-
dyntämiseen ja uusien luomiseen.

GAHWA-hankkeen ansiosta oppilaitoksella on
käytettävissä tablettien lisäksi kannettavia tietokoneita,
sykemittareita, aktiivisuusrannekkeita,
kehoanalyysivaaka, älyhousut, pelikonsoli, virtu-
aalimallikone, piirtopöytä, virtuaalilaseja sekä lan-
gattomasti laitteisiin kytkettävä, automaattisesti
tietoa tallentava verenpainemittari. Erityisesti
tabletit mahdollistavat mobiilioppimisen, oppilai-
toksen seinien ulkopuolella tapahtuvan tutkivan
oppimisen.

Mobiilioppiminen ei itsessään ole sen erilaisem-
paa oppimista kuin paikkaan sidottu, sillä laittei-
den tarjoamat ominaisuudet ja verkkoyhteys tar-
joavat vain enemmän tapoja oppia perinteiseen
kirjasta lukemiseen verrattuna. Keskeinen ero

on kuitenkin siinä, kuinka helppoa opiskelijan on ryhtyä tiedon tuottajaksi tiedon hankinnan sijasta. Myös tiedon jakaminen on helppoa.

JATKOKEHITTÄMISEN IDEOITA

GAHWA-hankkeen päivässä pysyteltiin luokkatilassa, sillä useimmille toiminta oli täysin uutta niin teoriassa kuin käytännössä. Lisäksi ajalliset rajoitteet muokkasivat tiedon keräämisen tapaa vanhustyöhön sopivien sovellusten etsintään ja esittelyyn. Oppimisprosessia olisi silti voinut dokumentoida ja reflektoida esimerkiksi ääniklipin tai videon avulla.

Hankkeen loppumisen jälkeen opetuksessa voidaan hyödyntää pop up -laboratorioon hankittua, siirrettävää terveysteknologiaa yhteistyössä ammattikorkeakoulun eri alojen opiskelijoiden

ja opettajien, työelämän ja sovelluskehittäjien kanssa. Opiskelijoiden osallistuminen sovellusten suunnitteluun, kehittämiseen ja testaamiseen jatkossa lisää ymmärrystä terveysteknologian mahdollisuuksista hyvinvoinnin edistämiseksi ja hyvinvointipalveluiden kehittämisessä. Tämän lisäksi opiskelijat harjaantuvat käyttämään erilaisia työkaluja ja ideoimaan uusia terveysteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuuksia. Pop up -laboratorion työvälineiden hyödyntäminen aiheeltaan soveltuvassa täydennyskoulutuksessa tuo työelämälle tietoa hyvinvointi- ja terveyssovellusten käytön mahdollisuuksista.

Hyvinvointi- ja terveyspelisovelluksista käyttäjien saattaa olla vaikea valita sopivaa runsaan tarjonnan vuoksi. Sosiaalisen median kautta verkostoitumalla opiskelijat ja työelämä voivat kertoa erilaisten tervetyspelien hyödyntämismahdollisuuksista. Tämä mahdollistaa myös kehittämisideoiden esittämisen sovelluksen parantamiseksi, jotta sovelluskehittäjät voivat puolestaan hyödyntää omassa suunnittelu- ja kehittämistoiminnassaan.

TKI-hankkeiden ja opetuksen tiivistä yhteistyötä kannattaa lisätä tulevaisuudessa, ja panostaa uusien yhteistyömallien kehittämiseen. TKI-hankkeen näkökulmasta katsottuna kiinteä yhteistyö opetuksen kanssa on hedelmällistä. TKI-toiminnassa kerättyä tietoa ja kokemuksia saadaan levitettyä opiskelijoille, se mahdollistaa opiskelijoiden osaamisen kasvua ja vahvistumista, ja näin toteuttaa vahvasti TKI-toiminnan aluekehitystehtävää. Opiskelijat puolestaan tuovat esiin oman äänensä alan tulevina asiantuntijoina, ja nostavat esiin lä-

hestymiskulmia, joita hanketoiminnan avulla voidaan avata enemmän. Uuden tiedon kerääminen ja levittäminen on hanketoiminnassa erittäin keskeistä, ja olisi hyvä muistaa, että opiskelijat ovat tärkeä kohderyhmä, jolle tietoa levitetään.

POHDINTA

Ikääntyneiden parissa työskenteleviltä vaadittavan osaamisen keskiössä ovat muun muassa arkkikuntoutus, toimintakyvyn arviointi ja teknologian hyödyntäminen. Teknologian kanssa on hyvä pitää mielessä Aristoteleen ajoista lähtien vallinnut näkemys, että hyvä inhimillinen elämä perustuu itsensä toteuttamiselle. Elämä on hyvää, kun ihmisellä on mahdollisuus käyttää omia kykyjään omien päämääriensä tavoitteluun.

Kun ihminen kohtaa uutta tai outoa, hän pyrkii löytämään niistä tuttuja elementtejä. Se ei kuitenkaan tarkoita, että uuden tulisi muistuttaa vanhaa. Esimerkiksi vanhustyöhön tuotava teknologia tulisi esitellä käyttäjän asemaan asettumalla ja tuomalla tuttuja elementtejä yllättävistäkin asiayhteyksistä.

Tällainen lähestymistapa ei ole helppo, vaan se edellyttää luovuutta ja keskittymistä keskustelemaan teknisen yksityiskohdan sijasta tavallisesta ihmisestä. Käytännössä tämä tarkoittaa asenteen muutostyötä: ihmisen kannalta teknologiasta ei tule hyvää sillä, että se on käytettävyydeltään korkeatasoista, vaan sillä, että sen käyttö edistää inhimillisten arvojen toteuttamista. x

Uuden ammatillisuuden lähteillä

– nuorisotyö ja turvallisuusala kaupallisissa tiloissa

Pauliina Lampela
Kirsi Purhonen
Maija-Sisko Kauppila

Nuoret viettävät aikaansa ja rakentavat minuuttiaan, kehittyvät ja toteuttavat identiteettiprojektejaan monissa eri tiloissa.

Nuorten vapaa-ajan näkökulmasta katsottuna tähän kasvutarinaan sisältyy paljon muitakin ympäristöjä kuin yhteiskunnallisia kasvatusinstituutioita (esim. perusopetus, ammatillinen koulutus). Ohjatun, valvotun ja suunnitellun vapaa-ajan rinnalle tai jopa sen sijasta monet nuoret kaipaavat myös tiloja, joissa viettää aikaansa ilman organisointia, suunnittelua tai aikuisen ohjausta. Tätä kuvastaa seuraava Kouvolan rautatieasemalla käyty keskustelu nuorten kanssa: Nuoret haluavat olla “siellä missä voi vapaasti olla kavereiden kanssa ja ilman, että aikuiset sanovat mitä pitää tehdä” ja “sellaisessa paikassa, jossa voi vaan olla ja hengaila kavereiden kanssa.” Tämä hengailu liittyy nuorten kehityksen itsenäistymisen kauteen (Havinghurst 1982; Erikson 1982; Kuusinen & Korkiakangas 1999) ja haluun viettää aikaa ilman aikuisen kasvattavaa kontrollia.

Missä nuoret voivat sitten oleilla vapaasti? Nuorten omissa tiloissa, kaduilla vai missä? Keistä yli-

päätään puhutaan, kun puhutaan nuorista? Nuorisolaki määrittelee nuoriksi kaikki alle 29-vuotiaat (Nuorisolaki 2 § 1 mom.). Tämä määritelmä kattaa ison skaalan ihmisiä. Iästä riippuen ja toisaalta siitä huolimatta nuorilla on lisäksi erilaiset intressit tekemisen ja vapaa-ajan oleskelun suhteen. Nuorisotilat eivät voi, eikä niiden tarvitsekaan koota kaikkia nuoria seiniensä sisälle. Emme voi lokeroida nuoria kohderyhmälle tarkoitettujen tilojen kautta, sillä nuorille tarjotut tilat eivät mitenkään voi vastata koko ikäryhmän tarpeisiin (Hokkanen 2012, 149).

Osa nuorten ajanvietosta tapahtuukin kaikille avoimissa julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa, kuten kauppakeskuksissa, huoltoasemilla ja marketeissa. Nuorten näkökulmasta nämä kaupalliset tilat tarjoavat lämpimän, viihtyisän ja turvallisen tilan, jossa viettää aikaa kavereiden kanssa ilman vanhempien valvontaa tai paineita suorittamisesta. Nuoret ovat heittäytyneet ohjauksesta ja kontrollista vapaa-ajalle, vapaille areenoille tai käyttävät tiloja siirtymänä koulun ja kodin tai koulun ja harrastuksen välillä. (Purhonen 2017a, 8.)

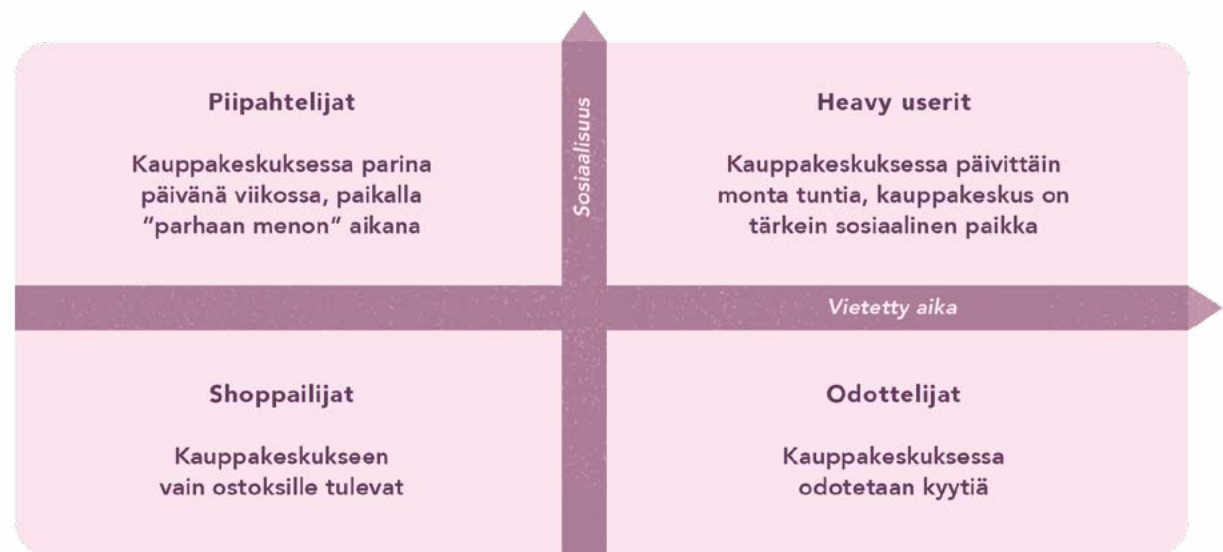
Kaupalliset tilat on kuitenkin usein määritelty ja rakennettu aikuisyhteiskunnan sääntöjen

mukaisesti (Kiilakoski 2016, 16), jolloin nuorten tilankäyttö ja käyttäytyminen ei aikuisten mielestä välttämättä ole sopivaa. Nuorten ajanviettoa ja hengailua kauppakeskuksissa on käsitelty monissa tutkimuksissa ja artikkeleissa Suomessa erityisesti viime vuosina (esim. Lampela 2013, 2016; Pyyry 2016; Tani 2011). Tutkimuksissa toistuu sama pohdinta nuorten hengailusta kaupallisissa tiloissa; miten ratkaista nuorten ja tiloissa toimivien ammattilaisten tai muiden aikuisten väliset riskit. Olennaisin kysymys on se, onko nuorilla olemisen oikeutus tiloissa, minkälaisilla edellytyksillä tiloissa voi olla ja miten nuoret, kaupallisen alan ammattilaiset ja nuoren kasvua tukevat ammattilaiset toimivat ympäristöissä, jotka sijoittuvat ammattien rajapinnoille. Miten ammattien rajapinnoille sijoittuva työ ylipäättään määritellään?

Tässä artikkelissa tarkastelemme nuoria kaupallisissa tiloissa rajapintatyön näkökulmasta käsin. Rajapintatyö tarkoittaa artikkelissa sitä, että ammattilaisten työ sijoittuu ammattien ja osaamisen välimaastoon. Rajapinnoille sijoittuvat työtehtävät ja osaaminen liukuvat jo toisen ammattilaisen "tontille" ja työtä määrittää enemmän kohdattavan ihmisen tarpeet, ei ammattilaisen koulutustausta. Artikkelimme matkaa nuorten mukana kaupallisissa tiloissa, joissa heitä kohtaamassa ovat muun muassa yksityisen turvallisuusalan toimijat eli vartijat ja järjestyksenvalvojat. Käytämme jatkossa turvallisuusalan toimijoista edellä mainittuja käsitteitä rinnakkain, vaikka tiedostamme niiden taustalla olevien koulutusten ja lain antamien oikeuksien ja velvollisuuksien eriävyydet.

Artikkelin taustalla on kokemustietoa, jalkautumista nuorten reviiereille, tutkivaa ja kehittävää työtä kaupallisissa tiloissa ja koulutusorganisaatioissa. Työ on synnyttänyt monia mielenkiintoisia ahaa-elämyksiä ja oivaltavia keskusteluja ammattien rajapinnoista ja rajojen ylityksistä. Rajapintatyölle muotoutui myös uusi käsite, kolmas työ (Purhonen 2017b), joka ylittää ammatillisuuden rajoja hiukan eri tavalla kuin perinteiset moniammatillisuuden ja monialaisuuden käsitteet. Artikkelin tavoitteena on määritellä kolmannen työn käsite rajapintatyön ja hallinnan analytiikan kautta ja kuvata rajapintatyön käytäntöä, tuloksia, haasteita ja onnistumisen edellytyksistä.

Kuva 1 Kauppakeskuksissa aikaansa viettävien nuorten neljä tyyppiä (Lampela 2013)

NUORTEN PALVELU RY NUORTEN REVIIREILLÄ

Käytännön työn näkökulman artikkeliin tarjoaa Nuorten Palvelu ry:n tekemä työ kaupallisissa tiloissa, kuten kauppakeskuksissa, huoltoasemilla ja marketeissa. Nuorten Palvelu ry on valtakunnallinen nuorisokasvatusjärjestö, joka toimii siten, että nuorten kasvulle olisi tilaa ja tukea joka päivä (Nuorten Palvelu ry strategia 2016–2018). Vuodesta 2010 lähtien järjestö on suunnannut työtään yhä enemmän niin sanottuihin kaupallisiin kasvuympäristöihin, mikä viittaa kaupallisiin tiloihin yhtenä nuorten kasvuympäristönä. Työn tavoitteena voi yksinkertaistetusti sanoa olevan sellaisten toimintamallien kehittäminen kaupallisiin tiloihin, jotka korvaisivat rajoittamisen ja kieltojen tarpeen. Kaupallisissa tiloissa paljon

aikaansa viettäville, niin sanotuille heavy user -nuorille (kuva 1) onkin kehitetty erilaisia osallisuuden, vastuullisuuden ja tasa-arvon muotoja. Näiden kautta nuoret pääsevät muun muassa osallistumaan kaupallisen tilan suunnitteluun ja yhteisten pelisääntöjen pohdintaan. (Ks. myös Lampela 2013; 2016.)

Heavy user -nuoret ovat järjestön kaupallisissa tiloissa tehtävän työn varsinainen kohderyhmä. Nämä nuoret viettävät kaupallisissa tiloissa aikaansa päivittäin useiden tuntien ajan ja tila on heille merkityksellinen erityisesti siellä tapahtuvan sosiaalisen kanssakäymisen kautta – kaupallinen tila saattaa olla ainoa paikka, jossa tavataan kavereita ja muita ihmisiä. Näiden nuorten joukossa on monenlaisia nuoria, niin hyväosaisia kuin huonommista sosioekonomisista taustoista tulevia. Tilojen säilyttäminen avoinna kaikille kulutetuista euroista huolimatta onkin tästä syystä tärkeää. Tällöin myös vähävaraisemmat nuoret pääsevät osaksi yhteiskuntaa näissä yhä suuremmiksi ja useampiin paikkoihin kasvavissa tiloissa. (Ks. lisää Lampela 2013; 2016.)

Nuorten aseman parantamisen lisäksi Nuorten Palvelu ry on pyrkinyt muun muassa koulutuksen ja konsultoinnin kautta parantamaan kaupallisissa tiloissa toimivien aikuisten kykyjä kohdata nuoria. Näitä aikuisia ovat kaupallisen tilan omistajat ja hallinnoijat, vartijat ja järjestyksenvalvojat, myyjät ja huoltohenkilökunta. Heidän ammatillinen koulutuksensa ei ensisijaisesti kohdennu nuorten kasvun tukemiseen vaan kaupalliseen työhön tai tätä tukevaan työhön, kuten vartiointityöhön.

Nuorten Palvelun näkökulmasta näiden tiloissa jo valmiiksi työnsä puolesta olevien aikuisten kouluttaminen ja ottaminen mukaan yhteistyöhön on tärkeää, koska he ovat paikalla joka päivä, kohtaavat paljon nuoria ja huomaavat nuoriin liittyviä heikkoja signaaleja. Heillä on mahdollisuus toimia aikuisen mallina ja turvallisenä kontaktina tiloissa aikaansa viettäville nuorille sekä hyvänä yhteistyötahona muiden nuorten asioiden äärellä toimivien kanssa. (Nuorten Palvelu ry 2016; Lampela 2016.)

YHTEISÖPEDAGOGIKOULUTUS JA NUORTEN PALVELU RY YHTEISELLÄ ASIALLA

Koulutusorganisaation näkökulmaa artikkelissa edustaa Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Xamk (aiemmin Mikkelin ammattikorkeakoulu/ Kymenlaakson ammattikorkeakoulu), joka on kouluttanut nuoriso- ja järjestötyön ammattilaisia, yhteisöpedagogeja Mikkelissä vuodesta 1998 lähtien. Yhteisöpedagogi on kasvatusalan ammattilainen, joka tukee nuoren kasvua ja kehitystä erilaisissa yhteisöissä, ympäristöissä ja tilanteissa.

Yhteisöpedagogikoulutuksen ja Nuorten Palvelu ry:n kehittämisprojektille Nuorten reviiireillä (2014–2016) muodostui luonteva yhteistyö nuorten ja tulevien ammattilaisten osaamisen näkökulmasta katsottuna. Koulutuksen on oltava tietoinen siitä, minkälaiseen tulevaisuuteen ammattilaisia koulutetaan. Yhteistyöstä allekirjoitettiin koulutuksen ja projektin välille sopimus, jossa koulutusorganisaatio sai rahoitusta vastaan tuoretta käytännön tietoa ja koulutusta opiskeli-

joille ilmiöstä. Vastaavasti yhteisöpedagogiopiskelijat toimivat opiskelijaresurssina projektin kehittämistyössä. Projektin kehittämistyö ja sen tuottama tieto integroitiin yhteisöpedagogiopiskelijoiden Projektiosaaminen, Nuorisokulttuurit ja nuoruuden ilmiöt ja Nuorten kasvu ympäristöt -opintojaksoihin.

Lisäksi opiskelijat antoivat työpanoksensa harjoittelun ja opinnäytetyön kautta projektille. Tämä vuorovaikutteinen yhteistyö on ollut merkittävä puolin ja toisin. Opiskelijoiden tyytyväisyys aitoon työelämälähtöiseen malliin on ollut erittäin hyvää. Yhteistyölle rakentui paras mahdollinen maaperä; molempien organisaatioiden yhteistyön tarve ja hyöty toisistaan oli ilmeinen.

Koulutuksen ja työelämän yhteistyö yhdisti ja edisti tässä yhteisessä kehittämisessä juuri oikeita asioita. Muun muassa opiskelijat innostuivat opinnäytetyönään (Ikonen & Kokkonen 2014) nuoriso- ja vartiointityön yhdistelmän tutkimisesta. Nuoriso- ja vartiointityön yhdistävän työtteen taustalla oli ajatus ammattien rajapinnoilla toimimisesta siten, että se hyödyntää nuorten olemisen oikeutta ja kohtaamista julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa. Oltiin jo ammattien rajapintojen ylittämisen jäljillä.

TAUSTATUTKIMUSTA AMMATTIEN RAJAPINNOISTA

Samaan aikaan kun Nuorten Palvelu ry ja Xamkin yhteisöpedagogikoulutus toteuttivat yhteistyötään nuorisotyön ja kaupallisen työn rajapinnoilla, käynnistyi ajatus rajapintatyön tutkimisesta

tarkemmin. Etelä-Savon maakuntarahaston Purhoselle myöntämä apuraha mahdollisti asian tutkimisen tarkemmin.

Tutkittavan ilmiön taustalla oli ajatus uudeltaisesta ammatillisuudesta, joka määrittyy käytännön haasteiden kautta. Nuorten mukanaan tuomat uudet ilmiöt haastavat ammattilaisten osaamisen, muuntautumiskyvyn, sopeutumisen ja uudistumisen taidot. Työssä tarvittava osaaminen laajentuu oman ammatin ulkopuolelle ja erilaisiin rajat ylittäviin taitoihin. Amatit luovat nahkansa ja muutostilanteisiin tarvitaan myös joustavia kouluttautumismahdollisuuksia. Työntekijän vastuulle siirtyy yhä enemmän työtehtäviä, jotka eivät ole kuuluneet heidän aikaisempaan tehtäväkuvaansa. (Kautiainen & Kokkonen 2014, 2–8.) Voidaan puhua rohkeasta ja proaktiivisesta kehittämisotteesta ja uudeltaisesta ammatillisuudesta. Uudeltainen ja proaktiivinen ammatillisuus rakentuu yhteisen oppimisprosessin kautta ja samojen teemojen parissa työskentelevien organisaatioiden ja ammattilaisten yhteistoimintana ja -kehittelynä. (Alasoini ym. 2013, 2–3.) Merkityksellistä tässä oppimisen prosessissa ovat arvot ja asenteet sekä yhteisöllisellä että yksilöllisellä tasolla. Uudeltaisessa ammatillisuudessa ollaan ylitetty moniammatillisuuden ja monialaisuuden määritelmät ja tultu selkeästi toisen ammattilaisen työn tontille, kolmannen työn (Purhonen 2014) äärelle.

Uudeltaisen ammatillisuuden rakentuminen ei ole itsestään selvää. Kyse ei ole siitä, etteikö ammattilaisilla olisi halukkuutta toimia toisen

ammattikunnan osaamisen mukaan, vaan siitä, miten eri koulutustaustan omaava ammattilainen saa toimia toisen työympäristössä. Ammattilaisten työn ylityksiin vaikuttaa merkittävästi oman alan ja yhteiskunnan pelisääntöihin liittyvä hallinnan analytiikka. Eri ammattilaiset hallitsevat omaa alaansa ja siellä liikkuvia asiakkaita ammatilakohtaisesti hallinnan analytiikan mukaisesti. Hallinnan analytiikka (Rose 1999) tarkoittaa sitä, että yhteiskunnassa hallitaan ja säädellään itseä

”Uudeltaisessa ammatillisuudessa ollaan tultu selkeästi toisen ammattilaisen työn tontille, kolmannen työn äärelle.”

ja toisia valtiossa, organisaatiossa tai paikallistalossa. Hallinta ulottuu yksilön arkeen vallankäytönä, jossa hän on joko vallankäytön subjekti tai sen objekti. Yksilöitä kohdataan erilaisen ammattiorientaatioiden, tavoitteiden, aatteiden ja instituutioiden kautta ja heistä pyritään tuottamaan autonomisia ja itseohjautuvia subjekteja. (Määttä 2007, 20–22.)

Esimerkiksi kaupalliset markkinatoimijat toteuttavat vapauden kautta hallinnan analytiikkaa ja kohtaavat nuoret kuluttajina. Ongelmien ilmetessä käytetään tilasta poistamisen valtaa. Erilaiset hyvinvointivaltiolliset palvelut puolestaan tarjoavat nuorille interventioita, joiden tavoitteena on paikata heidän hyvinvointiinsa liittyviä vajeita

ja tukea selviytymistä yhteiskunnassa. Hyvinvointipalveluiden hallinnan välineenä käytetään muun muassa toimeentuloon liittyviä interventioita ja niihin liittyviä sanktioita. Yhteisöhallinnalla tuetaan nuorten identiteettiprojekteja ja vastuutetaan yksilöitä sitoutumaan yhteisön arvoihin ja moraaliin, ja huolehtimaan itsestään. Yhteisöhallinnan valta ilmenee kasvatustyönä muun muassa nuorille suunnattujen valistus- ja vaikuttamiskampanjoiden muodossa.

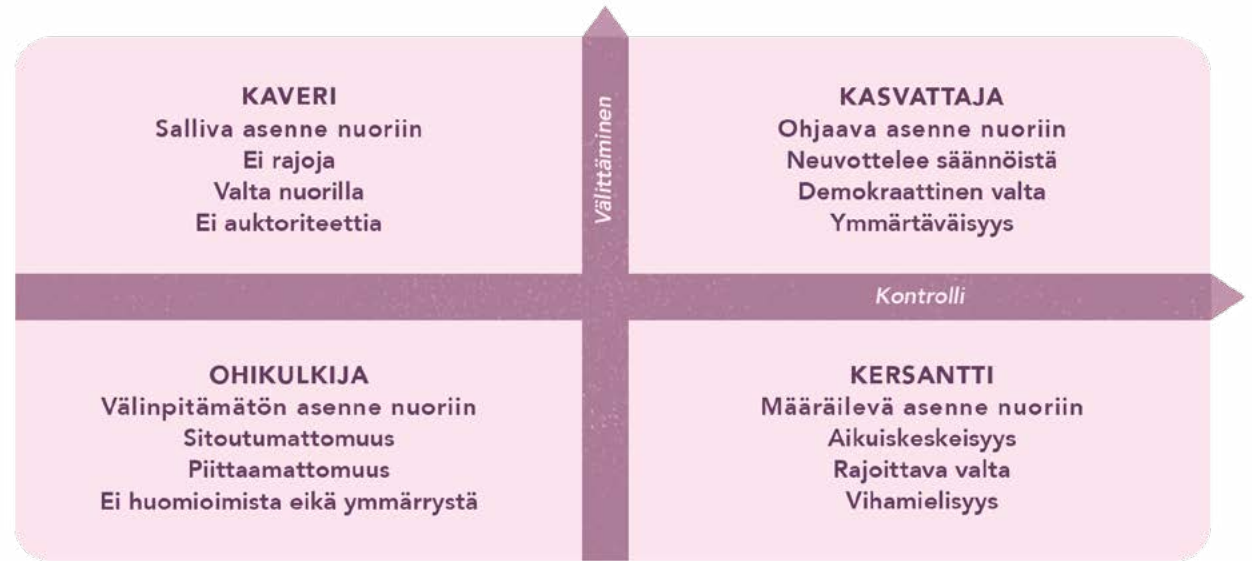
Näiden ammattilaisten hallinnan logiikan on ajateltu toteutuvan rakenteiden ja ammattiorientaation kautta. Hallinnan kaava pettää heti, kun nuori ei toimi ja ole siellä, missä hänen oletetaan olevan hallinnan analytiikan mukaisesti. Tämä aiheuttaa sen, että hallinnan analytiikalla on myös tahtomattaan toisenlaiset kasvot. Nuoret kohdataan siitä näkökulmasta käsin, mitä organisaatiot ja siellä toimivat ammattilaiset edustavat, vaikka nuoren käyttäytyminen kertookin muuta. (Vrt. mm. Rose 1999; Määttä 2007, 20–22.) Esimerkiksi kaupallisessa tilassa oleva nuori saattaa tarvita apua, mutta ilmentää tätä tarvetta ”väärässä paikassa”. Jos tilan tulkitaan olevan vain vapauden kautta hallittavissa, jää nuoren avun tarve huomiotta ja hänet saatetaan vain poistaa tilasta.

Toinen hallinnan analytiikkaan liittyvä merkittävä asia on moniammatillisuus. Hallinnan analytiikan mukaan kussakin hallinnan toimintaympäristössä tarvitaan erilaista osaamista. Näiden toimintaympäristöjen organisaatioiden perustehtävä määrittää sinne valittujen ammattilaisten osaamista. Se, miten toinen ammattilainen

mahtuu toisen ammattilaisen työympäristöön omalla ammattiorientaatiollaan, ei ole välttämättä itsestään selvää. Toisen alan ammattilaisen orientaatio on niin poikkeava, että se voidaan tulkita oman työn ja ammattitaidon uhaksi. Tällöin tilassa tai paikassa oleva nuori omine tarpeineen jää ammattilaisten reviiiritaistelujen jalkoihin.

UUDEN AMMATILLISUUDEN MÄÄREENÄ RAJOJA YLITTÄVÄ JA TOISILTA LAINAAVA KOLMAS TYÖ

Uutta ammatillisuutta voidaan määrittää myös kolmas työ -käsitteen (Purhonen 2017b, 7) kautta. Kolmas työ pyrkii vastaamaan sekä asiakkaan että toimintaympäristön tarpeisiin yhdistämällä ammattilaisten osaamista uudella tavalla. Kolmas työ ammattien rajapinnoilla voidaan ajatella olevan myös *asiantuntijuutta lainaavaa* tai *borrow/loan over work/professional* (Purhonen 2017b, 7) työtä osana omaa toimintaa. Asiantuntijuuden lainaaminen kiinnittyy vahvasti asiakkaan mukanaan tuomaan ilmiöön tai tarpeeseen, toimintaympäristön kulttuuriin ja perustehtävään ja muuntautuu ajan myötä. Oletuksena ei ole, että toimintaympäristöissä työskenteleville alan ammattilaisille rakennetaan toisen ammattilaisen osaaminen, vaan hän lainaa tiettyjä osioita omaan työhönsä toisen ammattilaisen osaamisesta tai koulutuksesta tilanteen mukaisesti. Kolmas työ tarkoittaa sitä, että työ muuntautuu ajan haasteiden mukaisesti ja rakentaa uudenlaista työnkuvaa ja uudenlaisia työtehtäviä ammattien rajapinnoille. Kolmatta työtä kuvaa sivun 49 kaavio.

Kolmannen työn ajatuksena on, että nuori kohdataan ja hän saa tarvitsemansa avun/hyödykkeen paikassa, jossa hän on. Ammattilaiset rakentavat tarvittavan osaamisen nuoren kohtaamiseen yhdessä tai erikseen siten, että nuoren tarve määrittää osaamista, ei pelkästään organisaation rakenteet ja oma ammatillinen koulutus. Ajatuksena on, että nuori tulee autetuksi paikassa, jossa hän on, eikä häntä siirretä ammattilaiselta toiselle, mikäli nuori ei tarvitse mitään erityispalveluita. Tällä toimintamallilla ehkäistään nuorten putoamista auttamisverkostojen, palvelujen, yhteisöjen tai demokraattisen olemisen oikeutuksen ulkopuolelle.

Kolmannessa työssä osallistujat ja yhteisöt ovat sitoutuneet yhteiseen tavoitteeseen, tässä tapauksessa nuoren kohtaamiseen, toimivat vuorovaikutuksessa toisiinsa nähden ja kunnioittavat

Kuva 2 Kauppakeskuksissa nuoria kohtaavien vartijoiden ja järjestyksenvalvojen neljä eri tyyppiä (Lampela & Tani 2016)

toisen osaamista. Samalla he oppivat ja rakentavat ammatillista identiteettiään suhteessa toiseen yhteisöön ja toisen osaamiseen. Yhteistä oppimista määrittelevät toiminnan sosiaalinen rakenne, yhteisön valtasuhteet ja oikeudet osallistua toimintaan. Kolmas työ muodostuu kolmen erilaisen lähtökohdan synteestistä, sen hyväksymisestä ja siihen sitoutumisesta. Synteessin hyväksyminen ja siihen sitoutuminen ei määrity pelkästään kahden ammattikunnan taholta, vaan siihen tarvitaan myös asiakkaan, tässä tapauksessa nuoren, hyväksyntä. (Purhonen 2014.)

NUORTEN OMA JÄRJESTYKSENVALVOJA TOTEUTTAA KOLMANNEN TYÖN AJATUSTA

Kolmannen työn käytännön esimerkkinä toimii Nuorten Palvelun kehittämä uusi työmuoto; nuorten oma järjestyksenvalvoja. Työmuoto kehittyi juuri siitä tarpeesta ja toisaalta mahdollisuudesta, joita järjestö näki nuorten ja vartijoiden kohtaamisissa kaupallisissa tiloissa. Nämä kohtaamiset ovat nuorilla kaikkienensa yleisiä (Saarikkomäki 2017, 64–65) ja erityisen yleisiä ne ovat heavy user -nuorilla. Nuorten Palvelun käytännön työssä on havaittu, että näillä kohtaamisilla voi olla hyvinkin suuri merkitys nuoren elämässä. Oikeudenmukaisesti, tasa-arvoisesti ja empaattisesti toimiva vartija tai järjestyksenvalvoja luo nuorelle luottamusta aikuisiin ja yleisesti yhteiskuntaan (Saarikkomäki 2016, 175–176). Parhaimmillaan vartija tai järjestyksenvalvoja voi olla nuoren elämässä turvallinen ja luotettava aikuinen.

Mielikuva vartijasta tai järjestyksenvalvojasta on helposti kuvassa 2 esiintyvä ”kersantti”, joka käskee, rajoittaa ja saattaa jopa toimia aggressiivisesti nuoria kohtaan. Vartijan on kuitenkin mahdollista kohdata nuoria kasvattavalla otteella, jolloin hän toimii nuorten kanssa ohjaajan tavoin, neuvottelee säännöistä ja huomioi nuoria heidän kehitysvaiheensa vaativalla tavalla. Nuorten Palvelu ry on työssään pyrkinyt lisäämään niin sanottuja kasvattaja-vartijoita kaupallisiin tiloihin. Lopulta tämä työ tuotti aivan uudenlaisen työmuodon: Nuorten oma järjestyksenvalvoja on vartiointiliikkeen palveluksessa oleva järjestyksenvalvoja, joka perustehtävänsä ohessa toimii

nuorten parissa kasvattavalla otteella. Hänelle on paitsi annettu työaika myös syvempää koulutusta ja ohjausta nuorten kanssa toimimiseen. (Lepävuori 2017.) Taustalla on Kokkosen ja Ikosen (2015) Nuorten Palvelulle tekemä opinnäytetyö, jossa selvitettiin työmuodon tarvetta vartijoiden, nuorten ja nuorisotyöntekijöiden haastatteluilla. Opinnäytteen tulosten perusteella Nuorten Palvelu päätti kokeilla työmuotoa käytännössä. Tätä artikkelia kirjoitettaessa kaksi Nuorten omaa järjestyksenvalvojaa työskentelee kahdessa eri kaupakeskuksessa ja työmuodon leviäminen edelleen on todennäköistä.

”Nuorten oma järjestyksenvalvoja on saavuttanut nuorten luottamuksen tavalla, jota ei aikaisemmin nuorten ja järjestyksenvalvojen välillä ole ollut.”

Uusi vartiointityötä ja nuorisotyötä yhdistelevä työmuoto on tuottanut tulosta. Nuoret pitävät työmuotoa hyvänä ja se on vähentänyt nuorten ennakkoluuloja vartijoita ja järjestyksenvalvoja kohtaan yleisemminkin. Erityisesti nuoret ovat kiitelleet sitä, että nuorten oma järjestyksenvalvoja on helpommin lähestyttävä. (Huvinen ym., tulossa.) Nuorten oma järjestyksenvalvoja on saavuttanut nuorten luottamuksen tavalla, jota ei aikaisemmin nuorten ja järjestyksenvalvojen välillä ole ollut. Nuoret esimerkiksi ottavat itse yhteyttä asioissa, jotka vaativat aikuisen apua. Nuorten

oma järjestyksenvalvoja on toiminut siltana kaupakeskuksen heavy user -nuorten ja aikuisten välillä, ja monia ongelmatilanteita on pystytty ratkaisemaan monialaisesti.

RAJAPINTATYÖ HAASTAA JA PALKITSEE NIIN NUOREN KUIN AMMATTILAISENKIN

Kolmannen työn tärkein tulos on se, että nuoret tulevat kohdatuksi eri ympäristöissä nuorten tarvitsemalla tavalla, eikä tiloissa toimivien organisaatioiden hallinnan analytiikan tai ammattilaisten ammatti-identiteetin kautta. Erityisesti kaupallisissa tiloissa paljon aikaansa viettävät heavy user -nuoret ovat vaikeasti tavoitettavissa nuorisotyöllisillä otteilla, mutta he ovat jatkuvasti tekemisissä tiloissa jo työskentelevien ammattilaisten kanssa. Rajojen ylitykset liittyvät juuri tällaisiin käytäntöyhteisöissä (Lave & Wagner 1991) ilmeneviin tilanteisiin. Työntekijöiden on organisoiduttava uudelleen sosiaalisissa tilanteissa ja tiloissa, ja luotava toiminnalleen uudenlaista ammatillista orientaatiota, jotta työn perustettava tulee hoidetuksi paremmalla ymmärryksellä. Työstä on muotoutunut uuden työn luomisen prosessi, joka perustuu kollektiiviseen asiantuntijuuteen ja etenevään keskusteluun (Heiskanen 2006, 190). Ammattien rajapinnoille sijoittuva keskustelu pyrkii automaattisesti kollektiivisten merkitysten ja ymmärryksen etsintään ja uuden näkökulman muodostumiseen (Heiskanen 2006, 194–195.)

Kaupallisissa tiloissa aikaansa viettävät nuoret hyötyvät rajapintatyöstä useilla tavoilla. Heidän

oleilunsa tiloissa tulee sallivammaksi. Nuoret saavat vaikuttamisen ja osallisuuden mahdollisuuksia tilojen suunnittelussa ja päätöksenteossa ja heitä kohtaamassa on entistä osaavampi ja nuorten tarpeita paremmin ymmärtävä henkilökunta. Esimerkiksi näitä on tuottanut Nuorten Palvelun yhteistyö kauppakeskusten tai ABC-liikenne-myymälöiden kanssa (Nuorten Palvelu ry 2016). Myös Purhosen (2017b) ammattien rajapinnoilta keräämän tutkimusaineiston mukaan tärkein hyöty kohdentui vastaajien (n=299) mielestä juuri asiakastyöhön eli nuorten kohtaamiseen. Nuorelle pystyttiin yhdessä tehden tuottamaan asioita, esimerkiksi tietoa, joihin ei oltu aiemmin pystytty. Lisäksi ammattilaiselle muodostui nuoria paremmin kohtaava ja kasvatuksellisempi työote. (Purhonen 2017b.)

Ammattilaisille rajapintatyö puolestaan antaa lisäarvoa ja jopa tehokkuutta perustyöhön. Rajapintatyö lisäsi omaa tietämystä ja loi ammattilaiselle uudenlaista osaamista. Työ helpottui, kun kaikkea ei tarvinnut tehdä ja osata itse. (Purhonen 2017b, 20.) Myös Nuorten Palvelun (2016) työssä mukana olleet kaupalliset toimijat ja turvallisuusala ovat saaneet lisää toimintamalleja nuorten kanssa toimimiseen. Yksittäiset työntekijät ovat saaneet työkaluja arkeensa, jolloin hallinnan tunne on lisääntynyt ja työn kuormittavuus vähentynyt.

Rajapintatyössä on kuitenkin haasteensa ja onnistumisen edellytyksiksi nousevat muutoksen salliva kokeilukulttuuri, koulutuksellinen tuki ja luopuminen työreviirien rajaamisesta. Ammattilaiset luovat rajapintatyössä uutta työtettä, jol-

loin ympäröivän yhteiskunnan täytyy antaa tilaa muutokseen ja kokeiluun. Uudenlainen työote edellyttää kokeilua, erehtymistä ja onnistumisia. (Utti 2016, 12.) Perinteisestä ammattien hallintakulttuurista ja reviireistä poikkeaminen voi olla juuri ammattien rajapinnoille muotoutuvaa uutta työtä, jota eivät säätele yhden ammatillisen koulutuksen työtehtävät ja ammatti-identiteetti, vaan uusi työ rakentuu toiselta oppimisesta. Eräs kyselytutkimukseen (Purhonen 2017b) vastanneista puhuu osaamisen parastamisesta:

”Arvostan suuresti tietotaitoa, jota ihmisillä on pitkien työurien aikana kertynyt. Olen tyytyväi-

”Ammattilaisten erilaiset intressit ja rajojen ylitykset mahdollistuivat, kun työn tavoitteiden ja käytännön suunnittelussa lähdettiin siitä asetelmasta, että työtä tehtiin nuorten eteen.”

nen, että pystyn poimimaan oleellisen tiedon yhteistyössä. Toimintatavat sen sijaan pystyn kriittisesti arvioimaan, ja hylkäämään ne tavat, jotka eivät toimi enää nykyaikana. Olen saanut vahvaa ymmärrystä siitä, miten nopeasti aika, ja nuoret, muuttuvat. Ne ammattikunnat jotka elävät ajassa, ja ovat valmiita mukautumaan/muuttumaan/joustamaan/ideoimaan täysin uutta, antavat paljon arvokasta tietoa/toimintamallia, jos sen vaan haluaa parastaa omaan käyttöön.”

Ammattien rajapinnoilla toteutettava työ vaatii onnistumiseen myös jonkinasteista koulutusta. Osa tästä tapahtuu käytäntöyhteisöissä toinen toisiltaan oppimisen ja yrityksen ja erehdyksen avulla. Purhosen (2017b, 23) tutkimusaineiston mukaan ammattilaisten koulutustarpeet kohdentuivat 1) yhteistyön toimivuuteen ja toisen ammattiorientaation parempaan ymmärtämiseen 2) pedagogiseen osaamiseen ja 3) nuorten kohtaamiseen.

Luopuminen omien työreviirien rajaamisesta on tärkeää, koska reviireistä kiinni pitäminen voi turhankin helposti estää koko rajapintatyön tekemisen. Esimerkiksi Purhosen (2017b) tutkimuksessa vastaajat kertoivat asiasta näin:

”En sekaannu toisen työhön tai en halua toista ihmistä omalle tontilleni.”

”Pääseminen tasa-arvoisena ammattilaisena toisen tontille on joskus vaikeaa.”

Luopuminen työreviirien rajaamisesta on kuitenkin vaikeaa. Tutkimuksessa (Purhonen 2017b) esiintyneiden kokemusten mukaan työreviirejä vartioidaan joskus yllättävän tarkasti ja ammatit arvotettiin paremmuusjärjestykseen. Toisen ammatin reviirille oli välillä mahdollon päästä, ja tämä kostautui nuorten tarvitseman ohjauksen tai tuen saatavuudessa. Rajapintatyön sisäistämisessä oli kyse myös yksilön muutoskyvykkyydestä ja -halukkuudesta. Tutkimukseen osallistuneiden työn sisältö ja laatu vaihtelivat, kun muutosvastarinta haittasi työn uusiutumista. Nuoren näkökulmasta katsottuna tämä tarkoitti sitä, että ammattilaisilta sai hyvin eritasoista kohtaamista ja palvelua.

(Purhonen 2017b, 26.) Ammattilaisten erilaiset intressit ja rajojen ylitykset mahdollistuivat, kun työn tavoitteiden ja käytännön suunnittelussa lähdeettiin siitä asetelmasta, että työtä tehtiin nuorten eteen.

Nämä kolme onnistumisen vaatimusta ovat läsnä Nuorten oma järjestyksenvalvoja -työmuodossa. Sen suunnittelussa, toteutuksessa ja kehittämisessä ovat olleet Nuorten Palvelun lisäksi vahvasti mukana myös toteuttajakumppanit Securitas Oy ja Citycon Oyj. Työmuodon toteuttamisessa ja kehittämisessä on ollut lupa ja mahdollisuus yrityksiin, erehdyksiin ja ammattien rajat ylittävään oppimiseen. Nuorten oman järjestyksenvalvojan perehdytyksessä koulutuksella oli oma tärkeä paikkansa ja edelleen tekijöitä ohjataan moniammatillisesti tarpeen vaatiessa. Työreviirit on matkan varrella puolestaan ennemminkin avattu uudelleen tarkasteltavaksi rajaamisen sijaan. Tätä on edesauttanut mukana olleiden aikaisempi pitkä yhteistyö saman aiheen ympärillä. Ilman eri ammattialojen yhteistyötä ja panosta Nuorten oman järjestyksenvalvojan toteuttaminen käytännössä olisi todennäköisesti jäänyt pelkäksi haaveeksi.

Kolmannelle työlle on selvästi tilausta ja tässä artikkelissa olemme avanneet paitsi sen taustoja, vaatimuksia ja haasteita, mutta myös onnistumisia ja työn tuottamia hyötyjä niin nuorille kuin ammattilaisille itselleen. Koulutuksenjärjestäjän näkökulmasta katsottuna ammattien rajapintatyöhön tulee myös kouluttaa ja kasvattaa tulevia ammattilaisia näkemään yli rajojen. Uudenlainen, vahvasti työelämän kanssa toteutettu koulutus

mahdollistaa myös ammattien perustehtävien tuulettamisen ja uudet, ennakkoluulottomat työtehtävät paikoissa, joissa ei ole aiemmin oltu. Kaikkein parasta on se, että nuori tulee kohdatuksi asiallisesti paikassa, jossa hän on. **x**

LÄHTEET:

Alasoini, T., Järvensivu, A. & Mäkitalo, J. 2012.

Suomen työelämä vuonna 2030. Miten ja miksi se on toisennäköinen kuin tällä hetkellä. TEM Raportteja 14/2012. Työllisyys ja yrittäjyysosasto 13.5.2012. <http://docplayer.fi/387787-Tem-raportteja-14-2012.html> [viitattu 15.4.2017].

Erikson, E. 1982. Lapsuus ja yhteiskunta.

Helsinki: Gummerus.

Havinghurst, R. 1982. Development tasks and education. New York: Longman.

Heiskanen, T. 2006. Tilat, rajat ja yhteisöt tiedon tuottamisessa - esimerkkinä asiantuntijatyö. Teoksessa Jaana Parviainen (toim.) Kollektiivinen asiantuntijuus. Tampere: Tampereen Yliopistopaino. 190; 194–195.

Hokkanen, L. 2012. Viiden tähden olohuone. Kirjastot

nuorisotyön uutena toimintaympäristönä. Teoksessa Komonen, K., Suurpää, L. & Söderlund, M. (toim.) Kehittyvä nuorisotyö. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 128. Helsinki: Hakapaino. 149.

Huvinen, S., Marttila, J. & Toikka, T., tulossa. Nuorten oma järjestyksenvalvoja erityisesti heavy useiden silmin. Opinnäytetyö, tulossa.

Kautiainen, H. & Kokkonen, A. 2014. Etelä-Savon työt 2015. Tulevaisuuden trendit ja heikot signaalit. Raportteja 15/2014. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-257-982-9> [Viitattu 15.4.2017.]

Kiilakoski, T. 2016. Valvottua tai vapaata. Tekemistä tai ei. Nuorten näkemyksiä hyvästä kohtaamispaikasta. Teoksessa Lampela, Pauliina., Leppävuori, Mikko ja Puomilahti, Ilkka (toim.) Hengailua, kohtaamisia ja yhdessä olemista. Nuoruuden elementtejä ja työmuotoja julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa. Nuorten Palvelu ry. Kuopio. 16.

Kokkonen, A. & Ikonen, M. 2015. Nuorisovartija työmuotona. "Eihän siitä ois muuta kuin hyötyä." Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/88617/Ikonen_Matti%20Kokkonen_Antti.pdf?sequence=1 [viitattu 17.3.2017].

Kuusinen, J. (toim.). 1995. Kasvatuspsykologia. Helsinki: WSOY.

Lampela, P. 2013. Kauppakeskus nuorten vapaa-ajan tilana. Saatavissa: http://nuortenpalvelu.fi/wordpress/wp-content/uploads/2014/01/Loppuraportti_Maaliskuu_2013.pdf [viitattu 17.3.2017].

- Lampela, P. 2016. Hengailuevien nuorten kaupallinen kasvuympäristö. Toiminnan ja vaikuttamisen mahdollisuuksia kasvatuksellisiin kohtaamisiin. Teoksessa Lampela, P., Leppävuori, M. ja Puomilahti, I. (toim.) Hengailua, kohtaamisia ja yhdessä olemista. Nuoruuden elementtejä ja työmuotoja julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa. Nuorten Palvelu ry, Kuopio. 26–36.
- Lampela, P. & Tani, S. 2016. Uloslukkemisesta tilan jakamiseen: nuorten ja kontrollin kohtaamisia kauppakeskuksessa. Yhdyskuntasuunnittelu 3, 2015, 36–52.
- Leppävuori, M. 2017. Nuorten oma järjestyksenvalvoja kauppakeskus Isossa Omenassa. Teoksessa Juntunen, I. & Ylimys, S. (toim.) Nuorisotyötä asemilla, kaduilla ja kauppakeskuksissa. Askelmerkkejä Löytävään nuorisotyöhön. Aseman Lapset ry, Helsinki. 82–86.
- Lave, J. & Wenger, E. 1991. Situated learning. Legimate peripheral participation. Cambridge: Cambridge University Press.
- Määttä, M. 2007. Yhteinen verkosto? Tutkimus nuorten syrjäytymistä ehkäisevistä poikkihallinnollisista ryhmistä. Akateeminen väitöskirja. Helsingin yliopiston sosiologian laitoksen tutkimuksia nro 252. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/23454/yhteinen.pdf?sequence=2> [viitattu 23.1.2017].
- Nuorisolaki 1285/2016.
- Nuorten Palvelu ry 2016. Nuorten reviiereillä -projektin loppuraportti. Saatavissa: https://issuu.com/nuortenpalvelury/docs/nuorten_reviireilla__projektin_lopp [viitattu 17.3.2017].
- Nuorten Palvelu ry strategia 2016-2018. Saatavissa: <http://nuortenpalvelu.fi/wordpress/wp-content/uploads/2014/01/Nuorten-Palvelu-ry-strategia-2016-2018-kotisivuille.pdf> [viitattu 17.3.2017].
- Purhonen, K. 2014. Kirjasto elämään! Matkakertomus KIRJAVAA-hankkeen (2013–2014) tuotoksista ja tuloksista. Saatavissa: http://www.mamk.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/mamk/embeds/mamkwwwstructure/23444_Kirjavaa-hankkeen_tulokset.pdf. [viitattu 15.4.2017].
- Purhonen, K. 2016. Kenen työ? Vartijat ja nuorisotyöntekijät asiakastyön, turvallisuuden ja kasvatustyön äärellä. Teoksessa Lampela, Pauliina, Leppävuori, Mikko & Puomilahti, Ilkka (toim.) Hengailua, kohtaamisia ja yhdessä olemista. Nuoruuden elementtejä ja työmuotoja julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa. Nuorten Palvelu ry, 164.
- Purhonen, K. 2017a. Kuinka tulen kohdatuksi? Nuorten kohtaamiskokemuksia julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa, nuorten ohjauspalveluissa ja nuorten erityispalveluissa. Pdf-raportti. Saatavissa: https://kirsipurhonen.files.wordpress.com/2016/10/nuorten-kohtaamiskokemukset_valmis_2.pdf [viitattu 15.4.2017].
- Purhonen, K. 2017b. Ammattien rajapinnoilla ja kolmannen työn äärellä. Uusiutuva ammattiosaaminen ja nuorten kohtaaminen. Kolmannen työn määritelmä, reunaehdot ja mahdollisuudet. Pdf-raportti. Saatavissa: https://kirsipurhonen.files.wordpress.com/2017/01/ammattien-rajapinnoilla_valmis.pdf [viitattu 15.4.2017].
- Rose, N. 1999. Powers of Freedom. Reframing Political Thought. Cambridge: Cambridge University Press.
- Saarikkomäki, E. 2016. Nuorten näkemyksiä onnistuneisiin kohtaamisiin vartijoiden ja poliisien kanssa. Teoksessa Lampela, P., Leppävuori, M. ja Puomilahti, I. (toim.) Hengailua, kohtaamisia ja yhdessä olemista. Nuoruuden elementtejä ja työmuotoja julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa. Nuorten Palvelu ry, Kuopio, 174–185.
- Saarikkomäki, E. 2017. Trust in Public and Private Policing: Young People's Encounters with the Police and Private Security Guards. Research report 3/2017. Helsinki: Unigrafia.
- Tani, S. 2011. Oikeus oleskella? Hengailua kauppakeskuksen näkyvillä ja näkymättömillä rajoilla. Alue ja Ympäristö 40: 2, 3–16.
- Utti, J., Mäkelä, V. & Michelsen K-E. 2016. Uuden työn yhteiskunta. Hyvinvointiyhteiskuntaa pelastamassa. Suomi Trilogia osa II Uusi Työ. Helsinki: Otava.

Ura- ja opinto-ohjaus

ammattien rajapinnoilla ja rajapinnoille

Ammattien rajapinnoille sijoittuva työ kuuluu kaikille ja välillä se ei tunnu kuuluvan kenellekään. Ammattien rajapinnoilta löytyvät myös monen ammattilaisen työn kohderyhmät; kohdattavat ja ohjattavat ihmiset. Mielenkiintoiseksi asian tekee se, miten rajapinnoilla toimitaan ammattilaisena ja miten koulutusorganisaatiot kouluttavat opiskelijoita toimimaan ammattien rajapinnoilla.

Tässä artikkelissa pohditaan nuoria kohtaavien ammattilaisten ammattien rajapintojen erityistä luonnetta lisäämällä monialaisuuden, moniammatillisuuden ja moniasiantuntijuuden käsitteiden rinnalle uusi, kolmannen työn käsite. Kolmannen työn käsite on kirjoittajan luoma uusi käsite, jonka tarkoituksena on avata rajapintatyön edellytyksiä ja toimivuutta konkreettisen työn mahdollistumisen suuntaan.

AMMATTIEN VÄLINEN YHTEISTYÖ JA ERILAISET AMMATILAISET TYÖOTTEET

Ohjausalalla puhutaan paljon moniammatillisesta, monialaisesta ja moniasiantuntijaisesta työstä (Katajamäki 2010, 24–25; Isoherranen ym. 2008, 27–31; Kuorilehto 2014, 28–29). Käsitteistä puhutaan ristiin ja lomittain, ja välillä jopa hiukan sekavastikin. Yhteistä käsitteille on se, että ammattien rajoja ylitetään, suvaitaan erilaisia näkemyksiä ja rakennetaan yhteistä näkemystä. Teoriassa tämä on ymmärrettävä ja suositeltava toimintatapa, mutta käytännössä asiat eivät välttämättä toimi niin.

Moniammatillinen, monialainen ja moniasiantuntijainen työ ovat pitkälti rakentuneet sosiaali- ja terveystieteiden asiakkuuksien ympärille, joihin muun alan ammattilaiset liittyvät monitoimijaiseksi verkostoiksi. Kaikki alan ammattilaiset tulevat työtilanteisiinsa aina oman ammattio-rientaationsa kautta. Kullakin ammatilla on oma tieteenalansa ja siihen liittyvä tiedon kulttuuri. Ylijoki (2003, 66–67) on tutkinut akateemisia heimokulttuureja, jotka määrittävät kunkin ammattialan sisäistämää työtettä. Usein heimokult-

tuurit perustuvat alakohtaisiin klassikkoteksteihin. Nämä klassikkotekstit ovat tosin joskus niin tiukkaan vartioituja, ettei niiden maaperälle sallita kaikkien tulevan. Vartioinnin ideana on se, että tieteen tulkinnat säilyvät ”puhtaina ja oikeina”. (Fuchs 1996, 63.)

HALLINNAN ANALYTIikka JA OHJAUSTA TARVITSEVA IHMINEN

Ammattilaisten työn ylityksiin vaikuttaa myös ammattialojen ja yhteiskunnan pelisääntöihin liittyvä hallinnan analytiikka. Eri ammattilaiset hallitsevat omaa alaansa ja siellä liikkuvia asiakkaita ammattialakohtaisesti hallinnan analytiikan mukaisesti. Hallinnan analytiikka tarkoittaa sitä, että yhteiskunnassa hallitaan ja säädellään itse ja toisia valtiossa, organisaatiossa tai paikallistasolla. Hallinta ulottuu yksilön arkeen vallankäytönä, jossa hän on joko vallankäytön subjekti tai sen objekti. Ohjausta, neuvontaa, tietoa tai apua tarvitseva ihminen kohdataan rakenteiden, ammatillisen osaamisen, tavoitteiden tai perustehtävien kautta ja pyritään vahvistamaan heidän autonomiaansa näillä periaatteilla. (Rose 1999; Määttä

	Vapauden kautta hallinta	Hyvinvointivaltiollinen hallinta	Yhteisöhallinta
Vastaus/ tavoite ongelmien ilmetessä	Pakottava vallankäyttö ongelmien ilmetessä	Puskuroi konflikteja, tuottaa interventioita	Hyvinvointivaltion kriisien vastakohtaiset toimet
Keskeinen aate	Hallinnon ja valtion minimointi Kilpailun hyöty	Kansalaisuuteen ja sosiaalisuuteen luovat aatteet ja julkinen vastuu	Lähiyhteisöt, mm. kolmas tie, (kommunitarismi). Oikeuksien ja vastuiden tasapaino
Yksilö	Asiakkaita, kuluttajia, yrittäjiä	Kansakuntaan kuuluvia kansalaisia	Identiteettiprojekteja työstäviään yhteisön jäseniä
Asiantuntija/ ammattilainen	Markkinatoimijat, konsultit taloustieteilijät	Hyvinvointiammattilaiset väestötieteilijät	Yhteisökasvattajat, monialaiset projektikoordinaattorit ja - promootorit
Ammattilaisen työympäristö/ hallinnan keskeinen instituutio	Demokratian olotilat, markkinat/yritykset	Kansalliset hyvinvointipalvelut	Arvoihin perustuvat paikallisyhteisöt

Ammattilaisten välinen "osaamiskuilu" tai "työreivi" suhteessa toiseen hallintamuotoon

Vas. Hallinnan muotoja eri toimijoiden näkökulmista (Määttä 2007, 22)

hallinnan ammattilaiset toteuttavat yhdessä ja omista lähtökohdistaan käsin. Heidän ohjaustoimintansa ei välttämättä ulotu niiden toimijoiden ympäristöihin, joissa ihmisiä hallitaan vapauden kautta. Näitä tiloja ovat muun muassa julkiset ja puolijulkiset tilat (kaupat, kirjastot). Nuoret, jotka tarvitsisivat ohjausta, olisivat löydettävissä näistä tiloista, mutta heitä auttavat ammattilaiset sijaitsevat vastaavasti omien hallinnanalojensa "siiloissa". Vastaavasti vapauden kautta hallittavissa tiloissa ohjausta tarvitsevat nuoret usein poistetaan autoritäärisesti, koska he eivät käyttäydy siellä odotusarvon, ostavan asiakkaan, mukaisesti. (Rose 1999; Määttä 2007, 20–22.)

Yhteiskunnallinen ja rakenteellinen ihmisten hallinta ei onnistu enää perinteisesti rakenteista tai ammatti-identiteetistä käsin katsottuna, vaan tarvitaan rajojen ylityksiä, ylitysten sallimista ja uuden osaamisen haltuunottoa erilaisissa toimintaympäristöissä ja näiden välitiloissa. (Purhonen 2017, 5–6.) Ammatti-identiteettien joustaminen ja kytkeytyminen erilaiseen työn tekemisen kulttuuriin tai rakenteeseen liittyy artikkelin alussa mainitsemani kolmannen työn käsitteeseen. Kolmannen työn määritelmä perustuu siihen, että se rikkoo hallinnan analytiikkaa ja ammattilaisten omia heimokulttuureja siten, että ohjattavan ihmisen autetuksi tuleminen tarpeet ovat työn ensisijainen tehtävä.

2007, 20–22). Hallinnan analytiikka on esitetty oheisessa taulukossa mukaillen Rosea (1999) ja Määttä (2007, 22).

Hallinnan analytiikka on ajateltu toimivan yhteiskunnallisten rakenteiden ja ammattilaisten ammattiorientaation kautta. Hallinnan kaava pettää heti, kun yksilö määrittelee itse itsensä oman

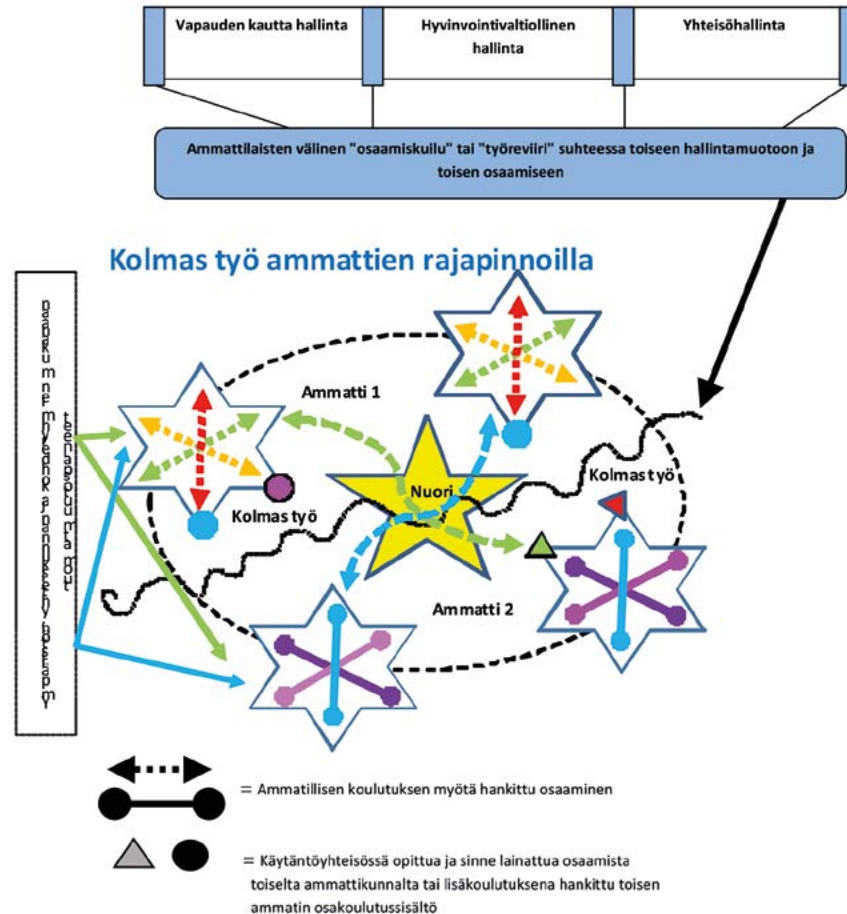
elämismaailmansa kautta ja ilmentää ohjauksen tarvetta erilaisessa paikassa kuin hänelle on hallinnan analytiikan näkökulmasta ajateltu. Tämä aiheuttaa sen, että hallinnan analytiikalla on myös tahtomattaan toisenlaiset kasvot. Etenkin nuoriin kohdentuu paljon yhteiskunnallista ja sosiaalista kontrollia, jota hyvinvointivaltiollisen ja yhteisö-

KOLMAS TYÖ

Kolmas työ -käsite kytkeytyy ja pohjautuu vahvimmin ammattilaisten roolirajoja ylittävään, rikkovaan ja moniasiantuntijuutta hyödyntävään työhön. Kolmas työ kytkeytyy eniten niihin käytäntöyhteisöihin (Lave & Wenger 1991), joissa ei ole kyse hyvinvointivaltiollisista ja sosiaalisia/terveydellisiä/taloudellisia ongelmia kompensoivista palveluista ja hallintasuhteesta asiakkaaseen, mutta asiakkaan käyttäytyminen ilmentää ainakin jossain määrin näitä palvelutarpeita.

Kolmas työ pyrkii vastaamaan sekä asiakkaan että toimintaympäristön tarpeisiin yhdistämällä ammattilaisten osaamista uudella tavalla. Kolmas työ ammattien rajapinnoilla voidaan ajatella olevan myös *asiantuntijuutta lainaavaa* tai *borrow/loan over work/professional* (Purhonen 2017) työtä osana omaa toimintaa.

Asiantuntijuuden lainaaminen kiinnittyy vahvasti asiakkaan mukanaan tuomaan ilmiöön tai tarpeeseen, toimintaympäristön kulttuuriin ja perustehtävään ja muuntautuu ajan myötä. Oletuksena ei ole, että toimintaympäristöissä työskenteleville alan ammattilaisille rakennetaan toisen ammattilaisen täydellinen osaaminen, vaan hän lainaa tiettyjä osioita omaan työhönsä toisen ammattilaisen osaamisesta tai koulutuksesta tilanteen mukaisesti. Kolmas työ tarkoittaa sitä, että työ muuntautuu ajan haasteiden mukaisesti ja rakentaa uudenlaista työnkuvaa ja uudenlaisia työtehtäviä ammattien rajapinnoille. (Purhonen 2017, 7.) Kolmatta työtä voidaan kuvata myös oheisen kuvan avulla.

Kolmannen työn ajatuksena on, että ihminen kohdataan ja hän saa tarvitsemansa avun tai hyödykkeen paikassa, jossa hän on. Ammattilaiset rakentavat tarvittavan osaamisen ihmisen kohtaamiseen yhdessä tai erikseen siten, että nuoren tarve määrittää osaamista, eivät pelkästään organisaation rakenteet. Ajatuksena on, että ihminen

Yllä Kolmas työ ammattien rajapinnoilla. (Purhonen 2016, 164; Purhonen 2017, 7)

tulee autetuksi paikassa, jossa hän on, eikä häntä siirretä ammattilaiselta toiselle. Tällä toimintamallilla ehkäistään ihmisten putoamista auttamis-

verkostojen, palvelujen, yhteisöjen tai demokraattisen olemisen oikeutuksen ulkopuolelle.

Kolmannessa työssä osallistujat ja yhteisöt ovat sitoutuneet yhteiseen tavoitteeseen, tässä tapauksessa ihmisen kohtaamiseen, toimivat vuorovaiikutuksessa toisiinsa nähden ja kunnioittavat toisen osaamista. Samalla he oppivat ja rakentavat ammatillista identiteettiään suhteessa toiseen yhteisöön ja toisen osaamiseen. Yhteistä oppimista määrittelevät toiminnan sosiaalinen rakenne, yhteisön valtasuhteet ja oikeudet osallistua toimintaan. Kolmas työ muodostuu kolmen erilaisen lähtökohdan synteestistä, sen hyväksymisestä ja siihen sitoutumisesta. Synteesin hyväksyminen ja siihen sitoutuminen ei määriyty pelkästään kahden ammattikunnan taholta, vaan siihen tarvitaan myös ohjattavan ihmisen hyväksyntä. (Purhonen 2014.)

OPISKELIJOIDEN OHJAUS JA URAOHJAUS AMMATTIEN RAJAPINNOILLE AMMATTIKORKEAKOULUISSA

Ammattien rajapintatyön tutkimus ja kehittäminen on Suomessa varsin vähäistä. Toisaalta ammatillisen koulutuksen tehtävänä on kouluttaa opiskelijat oman alansa vahvoiksi ammattilaisiksi ja oman alansa asiantuntijoiksi, ja yhtäältä heidän pitäisi hallita moniammatillinen ja joustava työote jo heti alkumetreistä lähtien. Yksilön näkökulmasta tämä tarkoittaa sitä, että yksilöltä odotetaan heti työelämässä ammattirooleja ylittäviä vaatimuksia, jotka konkretisoituvat henkilökohtaisena ammatti-identiteetin uudelleen neuvotteluna

ja muokkauksena. Yksilö kysyy, kuka minä olen ja miksi minun pitää tulla, jotta selviän uudenaikaisesta työstäni. (Mahlakaarto 2010, 80.)

Miten ammattikorkeakoulut pystyvät tukemaan tätä ammattien rajapintoja ylittävää ammatti-identiteetin rakentumista, jotta vasta valmistunut ammattilainen voi kokea koulutuksensa onnistuneen? Työelämä vaatii jo alusta pitäen sel-

”Työelämä vaatii jo alusta pitäen sellaisia taitoja, joihin ei voida yhden tieteenteorian tai näkökulman lähtökohdista käsin vastata.”

laisia taitoja, joihin ei voida yhden tieteenteorian tai näkökulman lähtökohdista käsin vastata. Myös ammattikorkeakoululaki (932/2014) edellyttää ammattikorkeakoulujen vastaavan työelämän ja sen kehittämisen tarpeisiin.

Sitra (2015, 1–9) on tarttunut myös tähän uuden työn ajatukseen. Uutta työtä luonnehditaan muun muassa joustavaksi, monimuotoiseksi, verkottuneeksi, kokeilevaksi monessa roolissa tehtäväksi työksi. Työssä on mukana liikkuvuutta, joka tapahtuu ylittämällä perinteiset rajat ja kaikkien osaamispotentiali tahdotaan käyttöön. Ajatuksena on, että osaaminen ei rakennu enää teollisen aikakauden luokitteluun perustuvalla ammattiluokittelulla. Osaaminen muodostuu tie-

teenvälisten rajojen pinnoilla, uusiutuvista, luovista työmarkkinaideoista ja ihmisten tarpeista ja ihmisiin liittyvien ilmiöiden näkökulmista käsin. Tämä tarkoittaa myös sitä, että korkeakoulujen tulisi entistä enemmän seurata sitä, mihin ihmiset työllistyvät, miten he luovat omat työpaikkansa ja minkälaisia taitoja ja osaamista työllistyminen edellyttää. Nykyisestä koulutuspolitiikasta ja ammattikuntarakenteesta tulisi siirtyä vahvemmin luovaan ja innovatiivisempaan osaamisen rakentamisen malliin myös koulutusorganisaatioissa, eikä pitäytyä tiedekuntien ja ammatillisten kulttuurien vanhoissa roolimalleissa.

YHTEISÖPEDAGOGIOPISKELIJAT AMMATTIEN RAJAPINNOILLA

Tämän artikkelin tausta-aineistona on kehittämissä, jonka toteutin Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (Xamk) monimuotototeutuksen yhteisöpedagogikoulutuksessa syksyllä 2016. Ryhmällä oli opintoja takanaan puoli vuotta.

Kehittämissä oli kaksivaiheinen; ensimmäisessä vaiheessa pyysin opiskelijoita vastaamaan sähköiseen kyselyyn ja toisessa vaiheessa järjestin heille päivän mittaisen tulevaisuustyöpajan, jossa käytiin kyselyn tulokset läpi ja ideoitiin yhteisöpedagogin uusia ammatillisia tulevaisuuksia. Tulevaisuustyöpaja oli integroitu heidän kehittämissä-osaamisen kurssinsa sisältöihin.

Opiskelijat olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä opintojensa sisältöihin. Vastaajista 43 %:lla oli perinteisiä koulutusrajoja ylittäviä ajatuksia tutkimustensa rakentamisesta, joka on merkittävä määrä.

Tutkinnon sisältöjä ajateltiin suunnata eniten sosiaali- ja terveysalalle (päihde- ja mielenterveys, neuropsykiatria, kriminologia ja liiketalousalalle (johtaminen, talous). Opiskelijat olivat erittäin tyytyväisiä saamaansa ohjaukseen ja ammattiala oli avattu heille hyvin myös tulevaisuuden näkökulmasta.

Kurssien opettajilta kaivattiin uraohjaukseen liittyviä vinkkejä siitä, miten tietyt kurssit avaavat uusia näkökulmia työllistymiseen tai työnhakuun. Opiskelijanäkökulmasta katsottuna ammattirajojen ylitykset liittyvät paljolti sisällöllisiin tekijöihin. Korkeakoulujen ohjauksen on todettu olevan

usein puutteellista opintojen kaikissa vaiheissa ja ohjauksen laatua on myös kritisoitu ennen korkeakouluopintoja ja alan valintaa. (Onnismaa 2012, 73; Kuurila 2014, 32; Lerkkanen 2002, 87–89). Kyseessä on oppimisen ohjaamisesta, jossa opetuksen sisältöjen ja työelämäyhteyksien avulla konkretisoidaan ja avataan ajankohtaisia työstä selviytymisen taitoja ja niihin liittyviä valmiuksia. (Kuurila 2014, 33.) Työn kohderyhmästä käsin katsottuna opiskelijoiden tulisikin valita erilaista osaamista ammattinsa rakennusaineeksi, mutta miten tämä huomioidaan opiskelijan opintojen ja uraohjauksen suunnittelussa?

Alkuvaiheen yhteisöpedagogiopiskelijoiden ammatillinen orientaatio on vahvasti kytkeytynyt yhteisölliseen tai hyvinvointivaltiollisiin hallintamekanismeihin. Yksilöjä pyritään tukemaan identiteetin rakentamisessa ja haittoja korjataan erilaisissa palveluissa. Yhteisöpedagogin lähestymistapa työhön on itsessään jo monitieteinen ja palvelujärjestelmään liittyvä osaaminen tukee oman ammatillisen paikan asemoimista ja liittämistä yhteen toisten ammattilaisten rinnalle. Ymmärrys nuoren tai eri-ikäisten kohtaamisen tärkeydestä ja muiden ammattilaisten kanssa toimimisesta on sisäänkirjoitettu ammatti-identiteettiin.

Opiskelijoiden keskinäisellä vuorovaikutuksella nähtiin myös olevan merkittävä rooli urasuunnittelussa. Toisten tiedon ja kokemuksen perusteella päästään myös kiinni ammatillisuuteen ja työtehtäviin opiskelujen aikana ja jälkeen. Opiskelijoiden vertaisohjaus tai -toiminta mielletään usein vapaa-ajalla tapahtuvaksi ja koulutusorganisaation ulkopuoliseksi tehtäväksi. Vertaisohjauksella voisi olla jatkossa systemaattisempikin rooli opintojen suorittamisessa.

Tämän kyselyn ja tulevaisuustyöpajojen mukaan ammattilaisten rajojen ylityksiin kaivattiin enemmän mahdollisuuksia ja avarakatseisempaa ajattelua. Opintojen aikana tämä tarkoittaa sitä, että opiskelijalla tulisi olla mahdollisuus tehdä urasuuntautumiseensa liittyviä opintoja laajemmin ja joustavammin. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan opinnoissa olisi sosiaaliseen nuorisotyöhön suuntautuville opiskelijoille paljon hyödyllistä

”Opintojen suunnittelussa tulee myös kunnioittaa opiskelijan omaa näkemystä osaamistarpeistaan, mikäli hänellä on vahva näkemys tulevasta urastaan.”

tietoa ja työmenetelmiä. Samoin liike-elämän ja yrittäjyyden taidot hyödyttäisivät yhteisöpedagogien laajempaa työllistymistä ja uravalintoja.

Opintojen suunnittelussa tulee myös kunnioittaa opiskelijan omaa näkemystä osaamistarpeistaan, mikäli hänellä on vahva näkemys tulevasta urastaan. Kaventamalla hiukan tutkinnon ydinosaamiseen liittyvien kurssien määrää, lisäämällä tutkintorakenteen valinnaisuutta ja lisäämällä aikaan ja paikkaan sitomattomia laadukkaita verkkokursseja, voidaan mahdollisesti saavuttaa paremmin opiskelijan yksilöllistä urasuunnitelmaa tukeva tutkinto. Rajapintatyön taidot voidaan oppia jo osaksi koulutuksen aikana monialaisissa opiskeluryhmissä, mutta käytännössä näin harvoin tapahtuu.

RAJOJEN YLITYKSET OVAT MYÖS JOHTAMISKYSYMYS

Aineistossa nousi esille myös se, että rajapintatyön ajatus nivoutuu myös työelämän puolelle oman työn johtamiseen. Toisaalta ammattilaiset saavat suunnitella ja toteuttaa työtänsä parhaaksi katsomallaan tavalla, mutta johdolta puuttuu näkemys siitä, miten rajapintatyötä johdetaan. Rajapinta-

osaamisen johtaminen vaikuttaa myös ammattien reviiriikiistojen muodostumiseen, mikäli johtajilla ei ole osaamista tai näkemystä rajapintatyöhön. Työ mahdollistuu tuloksellisenä vasta sitten, kun siihen on kaikkien osapuolten välinen ymmärrys ja toimintalupa.

Rajapintatyön johtamattomuus voi olla myös este työelämässä tapahtuvalle urakehityksen ohjaamiselle. Organisaation tulisikin määritellä perustehtävänsä siten, että se voi elää muutoksissa ja johtaa työntekijöidensä osaamista tämän muutoksen hallinnan välineenä (Onnismaa 2011, 96). Tällöin työntekijän omat intressit ja urakehitys voivat löytyä oman organisaation sisältä, eikä itseä kiinnostavaa uraa tarvitse lähteä rakentamaan muuhun työpaikkaan.

RAJOJEN YLITYKSET OVAT YHTÄ KUIN JOUSTAVAMPI ASIAKASPROSESSI

Ammattien rajojen ylityksissä ja ylitysten opiskelussa tulee olla myös huolellinen. Rajapintatyöstä puhuttaessa monelle työntekijälle nousee huoli oman ammatin menettämisestä. Ammattien rajojen ylitykset ovat niitä keinoja ja työmenetelmiä, joilla estetään ihmisten ”luukuttaminen” tai putoaminen palvelujen välisiin kuiluihin. Rajojen yli näkeminen ja oppiminen ei hävitä oman alan osaamistarpeita tai ammattilaisuutta vaan ilmentää niitä taitoja, joilla rakennetaan uutta työtä ja karsitaan päällekkäisyyksiä pois. Ammattien rajojen ylitykset ovat toisen ammatin osaamista lainaavaa ja sitä hyödyntävää työtettä oman perustyön rinnalla. Ammattien rajapintojen ylit-

tämisissä on kyse myös oman osaamisen antamisesta lainaksi (Purhonen 2017) toiselle, jotta hän selviää työstänsä ja työn kohderyhmä tulee aidosti kohdatuksi. Tämä lainaava työote on kolmatta työtä, jolloin työstä tulee yhteistä ja joka ei poista yksilön ammatti-identiteettiä, vaan täydentää sitä. x

LÄHTEET:

Ammattikorkeakoululaki 932/2014.

Fuchs, Stephan 1996. The Poverty of Postmodernism. *Science Studies* Vol. 9, 1. Saatavissa: <https://sciencetechnologystudies.journal.fi/article/view/55094> [viitattu 7.2.2017].

Isoherranen, K. Rekola, L. & Nurminen, R. 2008. Enemmän yhdessä – moniammatillinen yhteistyö. Helsinki: WSOY.

Katajamäki, E. 2010. Moniammatillisuus ja sen oppiminen. Tapaustutkimus ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalalta. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Akateeminen väitöskirja. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.

Kuorilehto, R. 2014. Moniasiantuntijuus sosiaali- ja terveydenhuollon perhetyössä. Monitahoarviointi Q-metodologialla. Akateeminen väitöskirja. Oulun yliopisto ja Oulun kaupunki. *Acta Universitatis Ouluensis D Medica* 1239. Saatavissa: <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789526203966.pdf> [viitattu 23.1.2017].

Kuurila, E. 2014. Uraohjaus ja urasuunnittelu ammattikorkeakoulussa. Akateeminen väitöskirja. Turku: Turun yliopisto. Kasvatustiede. Opettajankoulutuslaitos. Saatavissa: <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/98607/>

[AnnalesC384KuurilaVK.pdf?sequence=2](#) [viitattu 7.2.2017].

Lave, J. & Wenger, E. 1991. *Situated learning. Legitimate peripheral participation.* Cambridge: Cambridge University Press.

Lerkkänen, J. 2002. Koulutus ja uravalinnan ongelmat. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Mahlakaarto, S. 2010. Subjektiksi työssä. Identiteettiä rakentamassa voimaantumisen kehitysohjelmassa. Akateeminen väitöskirja. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteen tiedekunta. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/24957/9789513939922.pdf?sequ> [viitattu 15.4.2017].

Määttä, M. 2007. Yhteinen verkosto? Tutkimus nuorten syrjäytymistä ehkäisevistä poikkihallinnollisista ryhmistä. Akateeminen väitöskirja. Helsinki: Helsingin yliopiston sosiologian laitoksen tutkimuksia nro 252. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/23454/yhteinen.pdf?sequence=2> [viitattu 23.1.2017].

Onnismaa, J. 2012. Ohjaus ja neuvontatyö. Aikaa, huomiota ja kunnioitusta. Helsinki: Gaudeamus.

Purhonen, K. 2014. Kirjasto elämään! Matkakertomus KIRJAVAA-hankkeen (2013–2014) tuotoksista ja tuloksista. Saatavissa: <http://www.mamk.fi/>

[instancedata/prime_product_julkaisu/mamk/embeds/mamkwwwstructure/23444_Kirjavaa-hankkeen_tulokset.pdf](#) [viitattu 15.4.2017].

Purhonen, K. 2016. Kenen työ? Vartijat ja nuorisotyöntekijät asiakastyön, turvallisuuden ja kasvatustyön äärellä. Teoksessa Pauliina Lampela, Mikko Leppävuori & Ilkka Puomilahti (toim.) 2016. *Hengailua, kohtaamisia ja yhdessä olemista. Nuoruuden elementtejä ja työmuotoja julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa.* Nuorten Palvelu ry. Saatavissa: https://issuu.com/nuortenpalvelury/docs/hengailua_kohtaamisia_ja_yhdessa_o [viitattu 23.1.2017].

Purhonen, K. 2017. Ammattien rajapinnoilla ja kolmannen työn äärellä. Saatavissa: https://kirsipurhonen.files.wordpress.com/2017/01/ammattien-rajapinnoilla_valmis.pdf [viitattu 7.2.2017].

Rose, N. 1999. *Powers of Freedom. Reframing Political Thought.* Cambridge: Cambridge University Press.

Sitra. 2015. Maa, jossa kaikki rakastavat oppimista. Saatavissa: https://www.sitra.fi/julkaisut/Muut/Maa_jossa_kaikki_rakastavat_oppimista.pdf. [viitattu 15.4.2017].

Ylijoki, O-H. 2004. Akateemiset heimokulttuurit ja noviisien sosialisaatio. Helsinki: Vastapaino.

Flipped Learning

anatomian ja fysiologian opetukseen sovellettuna

Sirpa Gardemeister

Opettajat tietävät, kuinka haasteellista on aloittaa uutta opintojaksoa tyhjältä pöydältä. Saadessani tietää opettavani opintojaksoa "Anatomia, fysiologia ja patofysiologia" tammikuun 2017 lopusta alkaen yhdessä toisen hoitotyön lehtorin, Päivi Sajaniemen kanssa, alkoi valtava ajatus-työ selviytymisen edellytyksistä.

JOHDANTO

Anatomia, fysiologia ja patofysiologia oli itselleni täysin uusi, viiden opintopisteen opintojakso kahdelle eri ryhmälle, uusilla resursseilla toteutettuna. Tiesin jo lähtökohtaisesti, että käsiteltävä materiaali olisi liian laaja perinteisellä luentotyypisellä toteutuksella vedettäväksi. Jotain aivan uutta piti uskaltaa kokeilla. Anatomia sinällään on paljolti ulkoa oppimista (luut, lihakset, elimet ja latinankieliset nimet elimille). Fysiologiassa puolestaan tarkastellaan eri rakenteiden toimintaa. Patologian puolella on tavoitteena tarkastella erilaisten tautien syntyprosesseja ja tautiopin terminologiaa.

FLIPPED LEARNING

Haastoin itseni miettimään omaa oppimisnäkemystäni. Itse aikuisopiskelijana uuden ammatin hankkineena tiedän, että monenlaista opetusta tarvitaan erilaisten asioiden haltuun ottamiseksi. Konstruktivistisessa oppimisnäkemyksessä opiskelija nähdään aktiivisena osallistujana, ja halusin jollakin tavoin korostaa tätä näkemystä. Yksi nouseva lähestymistapa sosiokonstruktivismin saralta on flipped learning (käänteinen oppiminen). Flipped learning tarkoittaa oppimiskulttuurin muutosta, jossa opettaja voi tukea opiskelijan itseohjautuvuutta opiskelussa vähentämällä tietoisesti kontrollia. Opettajan tulee luottaa opiskelijan kykyyn ja haluun oppia. Flipped classroom -lähestymistavassa puolestaan korostetaan opetusteknologian roolia opetuksessa, esimerkiksi opetusvideoiden muodossa. (Toivola 2014.)

Käänteisessä oppimisessä korostetaan oppijan omaa, etukäteen tapahtuvaa valmistautumista luokassa tapahtuvaan oppimistilanteeseen. Näin voidaan hyödyntää luokkatyöskentelyyn käytettävä aika tehokkaasti asian esittelyn sijasta perhetyövaiheessa aiheesta nousseisiin kysymyksiin. Menetelmä pakottaa oppijaa omaan ajatteluun ja

tehokkaaseen tuntityöskentelyyn. Se ei mahdollista näennäisoppimista, jossa oppija voi kuvitella oppivansa, kun opettaja esittelee uutta aihetta. Opettajakeskeisessä kulttuurissa oppija on vastaanottajan asemassa aktiivisen toimijan sijasta. Myös vastuu oppimisesta on pääosin opettajalla. (Toivola 2014.)

SUUNNITTELU

Kannatan ajatusta, että aivot toimivat paremmin kävellessä. Lenkkipolkuja tallatessa alkoi tämänkin uuden opintojakson toteutusmuoto kehittyä päässäni. Lähtökohtainen ajatus oli valtavan materiaalin rajaaminen tuleville terveystieteen ammattilaisille. Kuinka kohdentaa oppimista niin, että saatava hyöty olisi heille maksimaalinen? Tästä ajatuksesta alkoi oppimateriaalien tuottaminen työskentelymonisteiden muodossa. Opeteltava materiaali pilkottiin elinjärjestelmittäin kokonaisuuksiksi oppikirjan rakennetta mukailten. Esimerkiksi omina kokonaisuuksinaan oli hengitysjärjestelmä, verenkiertojärjestelmä sekä ruoansulatusjärjestelmä. Jokaisesta kokonaisuudesta rakentelimme 2–4-sivuisen työskentelymonisteen, johon oli koottu kyseisen kokonaisuuden ydinasioita kysymyksinä. Näihin kysymyksiin opiskelijat sitten etsivät vastauksia materiaaleista.

Pääpainotus kysymyksissä oli elimistön toiminnassa eli fysiologiassa. Anatomiaa eli rakennetta oli mukana sen verran, mitä toiminnan ymmärtäminen edellytti. Anatomian osuudet olivat monisteissa usein kuvina, joihin opiskelijat etsivät luiden tai elinten nimiä suomeksi ja latinaksi.

Esimerkkinä monisteen tehtävistä on ruoansulatusjärjestelmää tarkastelevan monisteen tehtävä, jossa piirroskuvaan tulee etsiä merkittyjen elinten nimet suomeksi ja latinaksi sekä kyseisten elinten tehtävät ruoansulatuksen suhteen (kuva 1). Jokaisesta kokonaisuudesta järjestettiin kontaktiopeuskerta, jolloin käsitelimme kyseistä aihealuetta lyhyen introluennon jälkeen.

Alkuperäiseen suunnitelmaan kuului, että jokainen opiskelija tutustuu aihealueeseen kontaktitunneilla pienryhmissä työskentelymonisteiden

”Vähäisen luennoinnin tarkoituksena oli saada opiskelijat muodostamaan oman käsityksensä sen sijaan, että opettaja antaisi valmiin vastauksen.”

mukaisesti, ja tämän jälkeen olisi mahdollista tarkentaa epäselviksi jääneitä asioita yhdessä. Toteutuksessa tätä systeemiä oli kuitenkin muutettava, sillä käytettävissä oli rajallisesti aikaa. Mahdollisimman vähäisen luennoinnin tarkoituksena oli saada opiskelijat muodostamaan oman käsityksensä sen sijaan, että opettaja antaisi valmiin vastauksen. Opiskelijat ovat yksilöitä ja erilaisia oppijoita. Yksi muistaa helposti kaikki yksityiskohdat, toiselle nimitysten ja rakenteiden oppiminen on työläämpää. Ohjeena tiedon etsintään opiskelijoille oli, että pitää osata selittää kyseinen toiminto

tarvittaessa potilaalle selkeästi tai perustella, miksi jonkin elimen tuottama aine on tärkeä.

TOTEUTUS

Työskentelymonisteita tekivät molemmat opettajat sisällön jakamisen jälkeen tahoillaan. Koostamisen jälkeen työskentelymonisteet laitettiin opintojakson Moodle-alustalle opiskelijoiden saataville. Moodle-alustalle linkitettiin aiheista myös suomenkielisiä, muutaman minuutin kestäviä videoklippejä, joita opiskelijat voivat halutessaan katsoa missä ja milloin vain. Videoita oli esimerkiksi valkosolujen erittelystä, hormoneista, raskauden kulusta, sydämen toiminnasta ja ruoansulatuksesta. Tunneilla ei ollut varsinaista läsnäolopakkoa, vaan monisteiden ja materiaalien avulla opiskelijat saattoivat työskennellä myös itsenäisesti. Osa opiskelijoista hyödynsi tätä, mutta itsenäisen opiskelun määrässä oli havaittavissa selkeä ero päiväopiskelijoiden ja monimuoto-opiskelijoiden välillä. Toisin kuin ajattelisi, päiväopiskelijoista suurempi osa valitsi itsenäisen opiskelun kuin monimuoto-opiskelijoista. Kuitenkin itsenäisen opiskelun valmiudet näyttivät tenttien perusteella olevan parempia monimuoto-opiskelijoilla kuin päiväopiskelijoilla.

Toteutuksessa otettiin huomioon mahdollinen motivoinnin tarve työskentelymonisteiden tekoon. Monisteiden kysymykset oli suunnattu niin, että samat kysymykset toimivat opintojakson tenttikysymyksinä. Tämä ilmoitettiin opintojakson infotunneilla myös opiskelijoille. Opintojaksolla siis koostettiin samalla itselle tenttimateriaalia, mikä

toimi kannustimena tehtävien tekemiselle. Opintojaksolla oli neljä erillistä tenttiä (anatomiaa ja fysiologiaa kaksi tenttiä, sanastokoe sekä patofysiologiaa oma tenttinsä). Kokonaisuutta saatiin näin rajattua osiksi, jotta luettava materiaali pysyi järkevän laajuisena.

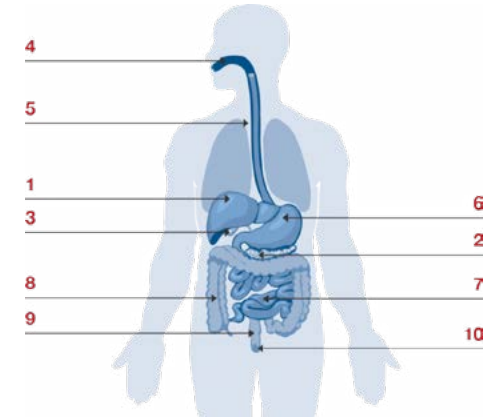
Kontaktitunneilla yritettiin huomioida mahdollisimman paljon eri oppimistyyliä varsinkin latinankielisen sanaston ja patofysiologian termistön opettelussa. Tarjolla oli esimerkiksi anatomisia malleja ja kutakin aihetta käsitteleviä virtuaalisia pikkutehtäviä oppimisen tueksi. Tuntien alussa oli myös lyhyitä kirjallisia välikuulusteluja edellisen tunnin aiheesta. Välitentit palautettiin, ja hyvin menneillä välitenteillä pystyi korottamaan numeroa varsinaisesta tentistä. Tämäkin osaltaan motivoi opettelemaan asioita joka tunnilla. Työskentelymonisteiden läpikäymisen lisäksi kontaktitunneilla saatettiin hyödyntää sanaston opettelussa yhteistoiminnallista oppimista esimerkiksi Alias-tyyppisen pelin muodossa. Peliin muodostettiin pienet joukkueet ja parhaat joukkueet palkittiin. Kontaktituntien määrässä ja monimuotoisuudessa oli jonkin verran eroa päiväopiskelijoiden ja monimuoto-opiskelijoiden välillä. Monimuoto-ryhmällä oli loogisesti vähemmän tunteja, mikä vaikutti myös tuntien sisältöön, eli pelillisyyttä ei ehditty toteuttaa niin paljon kuin päiväopiskelu-ryhmällä.

Monisteita ei tunneilla palautettu, vaan ne jäivät opiskelijoiden omiksi materiaaleiksi tenttejä varten. Alkuperäinen ajatus oli, että monisteita ei kontaktitunneilla tarkastettaisi kokonaisuudes-

saan, vaan pelkästään epäselvyyksiin etsittäisiin tarkennuksia. Opintojakson puolivälipalautteesta huomattiin kuitenkin, että opiskelijat kaipaivat monisteiden läpikäymistä, mikä toi helpotusta ahdistukseen, oliko asiat hahmotettu riittävän hyvin. Osalla opiskelijoista oli lisäksi käytössään eri kirja kuin mitä oli ohjeistettu, ja sen vuoksi haluttiin varmistaa asioiden oikeellisuus. Myös osa kysymyksistä saattoi vaatia tarkennusta, mikä pitää jatkokehittelyssä ottaa huomioon. Monisteiden tarkastamisen tarve nosti esille ajan rajallisuuden. Monisteita ei enää ehtinyt tehdä kontaktitunneilla, vaan opiskelijoiden oli ne työstettävä itsenäisesti valmiiksi ennen kontaktitunteja. Näin kontaktiopetuksessa voitiin nostaa keskusteluun itsenäisessä työskentelyssä epäselviksi jääneitä asioita ja syventää oppimista. Muutos toikin tunteihin vielä lisää aktiivisuutta.

ARVIOINTI

Opintojakson tenteistä kolme arvioitiin numeerisesti ja sanastotentti asteikolla hyväksytty/hylätty. Vaikka opetin opintojaksoa ensimmäistä kertaa, oli minulla jonkinlainen käsitys aiemmilla opetusmenetelmillä saavutetuista tuloksista. Opintojaksolla on aina ollut paljon tenttien uusijoita. Tenttien uusijoita ei tällä opetusmenetelmällä tullut ainakaan enempää kuin aiemmin. Keskimääräinen arvosanakin oli hyvä. Vaikka opintojaksolla ei ollut läsnäolovelvollisuutta, ylläpidin kuitenkin kontaktitunneilla läsnäololistaa omasta mielenkiinnostani. Kaikissa tenteissä oli selkeästi huomattavissa, että paikalla olleet opis-

Yllä Esimerkkitehtävä ruoansulatusjärjestelmää käsittelevästä monisteesta:

Etsi kuvaan merkityt ruoansulatuskanavan osat suomeksi ja latinaksi, lisää myös osien tehtävät.

kelijat suoriutuivat tenteistä paremmin kuin pelkästään itsenäisenä opiskeluna opiskelleet. Joko kontaktitunneille saapuivat muutoinkin aktiivisimmat opiskelijat, tai sitten yhteistoiminnallisista menetelmistä oli hyötyä oppimisessa. Voi myös olla niin, että kokonaan itsenäinen opiskelu ei ole riittävästi motivoinut perehtymään aiheeseen tai tekemään työskentelymonistetta.

Kontaktitunneilla oli selvästi huomattavissa, että yhteistoiminnallisuus ja pelillisuus olivat mieleisiä menetelmiä sanastojen harjoitteluun. Pieni kilpailuhenkisyys pelien yhteydessä paransi opiskelijoiden ennakkovalmistautumista selvästi. Tämä näkyi suoraan myös seuraavien tenttien tuloksissa.

Opintojaksopalaute on tämän artikkelin kirjoitusajankohtana osin vielä saamatta, mutta se palaute, joka on tullut, on ollut positiivista. Monisteet on koettu selkeiksi käyttää ja niiden käyttö hyväksi työskentelytavaksi. Välipalautteissa nousut tehtävien tarkastaminen muutettiin osaksi toimintakulttuuria opintojakson loppupuolelle, ja se nosti osaltaan tyytyväisyyttä. Toki se myös huomattavasti vähensi opiskelijoiden omaa aktiivisuutta: osa opiskelijoista tuli tunneille valmistautumattomina ja odotti valmiita vastauksia toisilta opiskelijoilta ja opettajalta. Jos kokonaisuutta ei lueta läpi, voi oppiminen jäädä hyvin pinnalliseksi.

POHDINTAA

Opintojakso on nyt toteutettu kertaalleen tällä opetusmenetelmällä rinnakkain kahdelle eri ryhmälle. Opintojakson edetessä huomasin toimivia ja vähemmän toimivia osia toteutuksessa:

Työskentelymonisteissa on vielä kehitettävää. Osa monisteiden kysymyksistä on hieman epä-tarkkoja, ja niitä voisi vielä enemmän suunnata ydinasioihin. Kysymyksiä voisi myös joissakin aiheissa vähentää. Jatkossa voisi myös jaotella kysymykset pakollisiin kysymyksiin ja lisäkysymyksiin, jotta erilaiset oppijat tulisi huomioitua paremmin. Kysymysten sijoittelua monisteissa tulee myös miettiä tarkemmin. Nyt anatomia ja fysiologia ovat joissakin sekoitettuna, mikä vaikeutti esimerkiksi sanastokokeeseen valmistautumista. Nämä olivat omia havaintojani monisteista; opiskelijat olivat pääasiassa tyytyväisiä monisteisiin.

Pelillisyyttä ja varsinkin itsenäisen opiskelun tu-

kipelejä voisi kehittää opintojaksolle vielä enemmän. Sanaston harjoittelussa pelit toimivat hyvin, kunhan sanoja tai termejä on opeteltu jo hieman etukäteen. Pelillisyyden lisääminen edellyttääkin opiskelijoilta enemmän kotona tapahtuvaa valmistautumista kontaktiopetukseen, joten tähän ohjeistukseen tulee jatkossa tehdä tarkennuksia. Kilpailut ja yhteispelit myös osaltaan kannustavat etukäteisvalmistautumiseen. Työskentelymonisteita oli mahdollisuus tehdä myös pienryhmissä, mutta tämä ei ollut kovin suosittu työskentelytapa. Joillakin parityöskentely toimi hyvin, osa halusi tehdä yksin. Jatkossakin tuon esille kaikki vaihtoehdot työskentelyssä mutta annan valinnanvapauden toimintaan. Varsinkin monimuoto-opiskelijoilla on hankaluutta löytää yhteistä aikaa ryhmätöille. Toivola (2014) mainitseekin, että opettajan ei tule pyrkiä vaikuttamaan ryhmien muodostamiseen, koska ei ole varmuutta siitä, millainen ryhmä on paras lopputuloksen kannalta.

Luottaminen opiskelijan kykyyn ja haluun oppia on flipped learningin perusteita, mutta se on vähän kokeneelle opettajalle vielä hieman vaikeata. Monta kertaa nousi halu kontrolloida työskentelymonisteiden tekemistä tai puuttua niiden tekemättömyyteen. Opiskelijan valmistautumattomuus kontaktikertoihin vaikuttaa kuitenkin kokonaissuunnittelun onnistumiseen. Pelejä ja pientehtäviä ei voida toteuttaa, jos ei ole valmistautunut etukäteen. Tämä tuli huomioksi muuttaman ensimmäisen kontaktitunnin aikana, kun systeemiä aloitettaessa ei vielä ollut voinut valmistautua etukäteen. Kaikki oppimista tukevat pelit ja

mallit jäivät ajallisesti työskentelymonisteiden tekemisen alle. Kuitenkin flipped learningiin kuuluu ajatus siitä, että kaikki yhteinen toiminta luokassa johtaa oppimiseen. Varsinkin avoin ja keskustelleva tunnelma edistää opiskelijoiden ajattelua ja tiedon jakamista. (Toivola 2014.)

Videot jakoivat mielipiteitä paljon. Ne olivat selkeitä ja riittävän lyhyitä, jotta opiskelijat jaksivat katsoa niitä. Osa opiskelijoista kuitenkin ei katsonut niitä kertaakaan. Videoiden määrää voisi ehkä vähentää jatkossa tai osan katsoa yhdessä. ✕

LÄHTEET:

Toivola, M. 2014. Flipped learning – lääke matematiikan opiskelun motivaatio-ongelmiin? eDimensio.

Saatavissa: <http://www.edimensio.fi/content/flipped-learning-%E2%80%93-%C3%A4%C3%A4ke-matematiikan-opiskelun-motivaatio-ongelmiin> [viitattu 4.5.2017].

Edellisen sivun kuva: Esimerkkitehtävä ruoansulatusjärjestelmää käsittelevästä monisteesta. Saatavissa: <http://www.moxalole.fi/ummetus/ruoansulatuselimisto/> [viitattu 4.5.2017.]

Yhteistyötä yli Atlantin

– suomalaisten ja amerikkalaisten sairaanhoitajaopiskelijoiden yhteistä oppimista

Sirkka Erämaa
Pirjo Hartikainen
Sari Parkkinen

Xamkin Savonlinnan kampus on saanut vieraakseen yhdysvaltalaisen Brigham Young Universityn (Utah) sairaanhoitajaopiskelijoita jo seitsemän vuoden ajan. Amerikkalaiset sairaanhoitajaopiskelijat tulevat toukokuussa Global Health -kursseissa tutustumaan suomalaiseen terveydenhuoltojärjestelmään ja tapamaan savonlinnalaisia sairaanhoitajaopiskelijoita.

Terveysalan lehtori **Sirkka Erämaa** on vastannut tässä projektissa kv-yhteistyöstä ja harjoittelu- ja tutustumispaikkojen hankkimisesta, englannin lehtori **Sari Parkkinen** yhteistyöstä englannin osalta ja terveystieteiden lehtori **Pirjo Hartikainen** simulaatiosta Savonlinnan kampuksen uudessa kotihoitosimulaatiotilassa. Amerikkalaisia opiskelijoita ohjasivat **Leslie Miles, Debra Wing** ja **Curtis Newman**.

Amerikkalaiset opiskelijat voivat valita opinnoissaan opintojakson Public and Global Health Nursing: <http://nursing.byu.edu/global/>

Amerikkalaiset jakaantuvat ryhminä suorittamaan opintojaksoa eri puolille maailmaa, kohteina muun muassa Taiwan, Tšekin tasavalta, Ecuador, Ghana, Tonga ja myös USA:n eri osavaltioita. Suomessa amerikkalaisia kiinnostaa laadukas terveydenhoito ja ennen kaikkea ennaltaehkäisevä terveydenhuolto.

YHTEISTYÖTÄ ENGLANNIN OPINTOJAKSOLLA

Amerikkalaisryhmässä oli tänä vuonna 12 opiskelijaa ja kolme opettajaa. Yhteistyöhön osallistui kaksi Xamkin viiden opintopisteen ammattienglannin kurssia suorittavaa sairaanhoitajaryhmää, syksyllä 2016 aloittaneet (34 opiskelijaa) ja tammikuussa 2017 aloittaneet (32 opiskelijaa) päiväopiskelijaryhmät. Suunnittelimme molemmille ryhmille toukokuulle englannin tunneille sekä asiapitoista että vapaamuotoisempaa ohjelmaa

(nyttäritapaaminen + simulaatio-oppiminen ja terveydenhoitojärjestelmien vertailu + picnic).

Syksyllä opinnot aloittaneella suomalaisryhmällä englannin kurssi ajoittui syyslukukaudelle 2 op ja kevätlukukaudelle 3 op. Tämän ryhmän kanssa aloitimme yhteydenpidon amerikkalaisten kanssa jo tammikuussa.

Aluksi kirjoitimme sähköpostia puolin ja toisin. Yksi amerikkalainen ja kolme suomalaista opiskelijaa muodostivat pienryhmän, joissa juteltiin Skypen välityksellä helmi- ja huhtikuussa. Aikero piti huomioida, amerikkalaiset tulivat kouluun aamulla klo 7 ja me suomalaiset jäimme koululle klo 16 yhteydenpitoa varten. Lainasimme Xamkin kirjaston iPadit ja opiskelijat saivat käyttää myös omia laitteita. Amerikkalainen opiskelija

jutteli koulunsa koneelta, mutta me päädyimme käyttämään mobiililaitteita. Näin kolmen hengen suomalaisryhmästä jokainen pystyi puhumaan ja opiskelijaryhmät saivat levittäytyä eri tiloihin kampuksella puhumaan rauhassa.

Maaliskuussa suomalaiset opiskelijat tekivät videoita Xamkista, Savonlinnasta ja sairaanhoitajakoulutuksesta ryhmien yhteiselle YouTube-tilille. Videot tallennettiin salattuna. Patistimme ulkona kuvaavat opiskelijat kuvaamaan videonsa helmi-maaliskuussa niin, että maassa oli vielä lunta. Amerikkalaiset saivat käydä etukäteen katsomassa videoita, ja he saivat vähän kuvaa siitä, mikä heitä odottaa Suomessa. Kyseisen videon osoite on lisätty tekstin loppuun.

Huhtikuun lopulla alettiin jo kovasti odottaa

vieraita. Vapun jälkeen tiistaina tavattiin ensimmäisen kerran amerikkalaisten kouluesittelyn ja näyttäreiden merkeissä. Jokainen pienryhmä toi jotakin suomalaista syötävää pöytään ja amerikkalaisten tuominen oli chocolate chips oatmeal cookies. Tämä suomalaisryhmä jatkoi yhteistyötä toisena päivänä simulaation merkeissä.

Keskiviikkona tammikuussa opintonsa aloittanut sairaanhoitajaryhmä tapasi amerikkalaiset opiskelijat. Olimme valmistelleet ryhmän kanssa Padletin suomalaisesta terveydenhuollosta ja vertailimme kahden maan terveydenhuoltojärjestelmiä. USA:n järjestelmä tuntuu melko moniulotteiselta verrattuna meidän järjestelmäämme. Opiskelijat veivät amerikkalaiset suomalaiselle opiskelijalounaalle Amican ravintolaan.

Amerikkalaisten 28 000 opiskelijan kotikampuksella Brighamissa on kuulemma mahdollisuus myös fast food -lounaaseen.

Sama ryhmä vei amerikkalaiset torstaina picnicille Sulosaareen viileässä kevätssä. Eväänä oli makkaraa, ruisleipää ja juustoa ja amerikkalaiset näyttivät mitä ovat *smores*: vaahtokarkkia ja suklaata sopivasti sulatettuna kahden keksin välissä. He kertoivat, että nimitys tulee lauseesta *I want some more!* – koska herkku maistuu niin hyvältä.

Seuraavan viikon tiistai-iltana osallistuttiin Savonlinnan katuviestiin kahdella yhteisellä viiden hengen joukkueella – edelleen viileähkössä kevätssä.

AMERIKKALAISTEN OPISKELIJOIDEN KOKEMUKSIA AVOTERVEYDENHUOLLOSTA JA OPINTOKÄYNNESTÄ

Amerikkalaisten ohjelmaan kuului opintokäyntejä ja harjoittelua avoterveydenhuollossa.

Ensimmäinen opintokäynti tehtiin Savonlinnan terveyskeskukseen, jossa opiskelijat tutustuivat neuvolatoimintaan, terveyskeskuksen vastaanottoon sekä kuntoutustoimintaan. Tämän käynnin aikana neuvolan terveydenhoitaja, vastaanoton sairaanhoitaja ja kuntoutusosaston fysioterapeutti kertoivat työstään ja toiminnastaan.

Seuraavaksi vierailimme Kuopion yliopistolisessa sairaalassa, jossa ryhmällemme oli tehty monipuolinen ohjelma ja valittu erilaisia osasto-

ja tutustumiskäynnin kohteeksi. Käynnin aikana opiskelijoille hahmottui kuvaa erikoissairaanhoidosta ja yliopistollisen sairaalan vastuualueista.

Jokainen amerikkalainen opiskelija tutustui tarkemmin yhteen avoterveydenhuollon kenttään kolmen päivän ajan. Tutustumiskohteina olivat äitiys- ja lastenneuvola, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto, kotihoito sekä vanhusten palvelutalo. Opiskelijat jalkautuivat Savonlinnan lisäksi Kerimäelle ja Enonkoskelle.

Opiskelijat kokivat harjoittelun kaiken kaikkiaan hyvin mielenkiintoisena ja opettavaisena sekä hoitotyön, terveydenhuoltojärjestelmän että kulttuurin näkökulmasta.

Tässä opiskelijoiden palautteita eri kentiltä:

"It is very helpful that the same nurse sees each child until they start school. My nurse was so kind and knowledgeable. I learned a lot of about Finnish healthcare and loved my clinical experience."

"Public health nurse taught me about "Äitiyskortti" and shared me how to fill one out. I learned how to check up IUD placements. We had appointments with a variety of clients including pregnancy check-ups, contraception consultations, PAP smears and menstruation problems."

"Home visit was beneficial, assessed mom & baby."

"I bring back with me a greater attention to holistic care and encouraging my clients to create healing environments in their lives. I loved my experience in the nursing home."

"It was interesting to see how involved the school nurse was with each and every student and had a lot of questions and discussion with students."

"I learned why it is important for the school nurse to build rapport with the students and to create a welcoming and inviting atmosphere so that the students feel comfortable coming to nurse and talking about their problems."

"I learned the routine of a home care and it was nice to visit people in their homes. I could tell how much nurse truly cared about her patients."

Vierailimme vielä Punkaharjulla Kruunupuiston kuntoutussairaalaassa. Sairaanhoitaja ja fysioterapeutti esittelivät suomalaista moniammatillista kuntoutusyhteistyötä ja Kruunupuiston tarjoamia

mahdollisuuksia kuntoutujalle. Opiskelijoita kiinnosti erityisesti moniammatillinen kuntoutus ja sen toteutus sekä asiakkaan kanssa tehtävä pitkäkestoinen yhteistyö myös kuntoutusjaksojen välillä kotipaikkakunnalla.

Harjoittelut ja opintokäynnit koettiin hyvin opettavaisina ja myös jatkossa toivottiin samantyyppisiä kokemuksia tuleville ryhmille. Seuraavat palautteet tiivistävät opiskelijoiden tuntemuksia:

"Thank you so much for allowing me to work in Finland and learned more about nursing and the Finnish culture"

I really enjoyed getting to tour hospital and other care facilities and understand better the differences between our healthcare systems"

SIMULAATIO TUKEMASSA SAIRAAHOITAJAOPISKELIJAN AMMATILLISTA KASVUA JA EETTISTÄ POHDINTAA

Brighamin yliopiston opettaja **Debra Wing** oli suunnitellut End of life (breast cancer patient) -aiheisen simulaation käsikirjoituksen yksityiskohdista ja hän lähetti sen meille etukäteen tutustuttavaksi. Simulaatiossa hoidettiin 85-vuotiaasta rouvaa, jolla oli parantumaton syöpä ja hän oli nyt saattohoidossa kotona. Halusimme simulaation, joka sopii osaamistavoitteiltaan opiskelijoiden opintopolkuun (suomalaiset 2. lukukausi, amerikkalaiset 7. lukukausi) ja halusimme toteuttaa sen nimenomaan kotihoitosimulaatiossa, joka otettiin käyttöön Savonlinnan kampuksella syksyllä 2016.

Meidän opiskelijamme olivat opinnoissaan vielä alkutaipaleella ja englannin opetusta palveli parhaiten case, jossa puhuttiin paljon ja voitiin keskittyä hoitotyön osaamisen lisäksi kommunikointiin englannin kielellä. Ammatilliseen kasvuun kuuluvilla etiikan tunneilla oli käsitelty potilaan oikeutta inhimilliseen kuolemaan ja hoitotahdon toteutumiseen. Lisäksi opiskelijat tutustuivat itenäisesti elämän loppuun liittyviin eettisiin kysymyksiin valtakunnallisen sosiaali- ja terveysalan eettisen neuvottelukunnan internet-sivustoilla (etene.fi). Englannin opintojaksolla käytiin läpi sanastoa aihepiiriin liittyen.

Jotta simulaatit saatiin toteutumaan, opiskelijat (yht. 46) jaettiin kahteen ryhmään. Simulaatiota odottava ryhmä keskittyi pelaamaan kielipelejä

eri luokassa ja tutustumaan suomalaisten opiskelijoiden johdolla kampuksen tiloihin.

Simulaatiossa jokainen opiskelija sai oman roolikortin, jossa kuvattiin pääpiirteissään hänen roolinsa ja tehtävänsä. Tämä helpotti heidän orientautuaan caseen ja rohkaisi suomalaisia opiskelijoita puhumaan englanniksi. Amerikkalaiset opiskelijat johtivat hoitotilannetta ja vastasivat suomalaisten opiskelijoiden kysymyksiin asiantuntevasti. Kun päästiin toimimaan simulaatitilanteessa, englannin kielen käyttäminen sujui luontevasti.

Opiskelijat huomioivat ja tukivat toisiaan hyvin tiimityössä, ja toiminnassa oli näkyvissä jo kollegiaalisuuden piirteitä. Potilaan ja hänen läheistensä kohtaaminen oli arvostavaa, ystävällistä ja rauhallista. Hoidossa painottui hyvä kivunhoito ja kärsimyksen lievittäminen läsnäololla.

SUOMALAISTEN OPISKELIJOIDEN PALAUTETTA:

"Mielestäni yhteistyö oli tosi mukavaa ja hyvä tapa oppia. Englannin kielen käyttö loi aluksi haasteita mutta lähti kyllä nopeasti sujumaan, eikä sen kanssa muutenkaan suurempia ongelmia ollut. Kyseiset opiskelijat olivat todella kannustavia ja rentoja, ja heidän kanssaan olisi ollut mukava viettää vielä enemmänkin aikaa, tämä kyseinen yhteistyö on ollut todella palkitsevaa ja olisin valmis tekemään tämän myös uudestaan milloin vain!"

"Oli kivaa! Ja englannin kieli olikin vahvempi kuin mitä aluksi oletin. Positiivisia ja kivoja persoonia!"

"Mielestäni yhteistyö Skypessä kehitti rohkeutta käyttää englannin kieltä. Simulaatiossa oli antoisaa

nähdä, kuinka amerikkalaiset hoitajaopiskelijat toimivat. Sain paljon tietoa, kuinka Amerikassa opiskelu toteutetaan ja millaisia yhtäläisyyksiä heiltä löytyy Suomeen verraten. Meidän amerikkalainen opiskelija oli ihanan innokas ja kertoi sekä kyseli paljon. Yhteisiä tuokioita olisi tietenkin saanut olla enemmän, koska yhteistyö oli ihan superkivaa!! Kirsikkana kakun päälle on vielä mainittava Leslien valmistamat hirmuisen herkulliset suklaahippukeksit.”

”Opin opintojaksolla enemmän kuin olisin voinut edes kuvitella ja USA:n vieraiden kanssa keskustellessa sai hyödyntää omaa osaamistaan ja koen kehittyneeni myös siinä paljon.”

YHTEENVETO

Englannin opintojaksolla yhteistyö amerikkalaisten kanssa ja suulliset keskustelut korvasivat kurssin suullisen tentin. Ensimmäinen Skype selvästi jännitti opiskelijoita, toinen kerta sujui jo rutiinilla. Etukäteen käydyt Skype-keskustelut pohjustivat toukokuun tapaamista mukavasti ja olivat varmasti tarpeen simulaation pohjustuksena. Opiskelijoista aisti selvästi jälkikäteen, että kokemus oli onnistunut. Pedagogisesti draaman kaari kantoi hyvin tammikuusta toukokuuhun.

Suomalaiset opiskelijat osallistuivat reippaasti simulaatioon amerikkalaisten kanssa; uskomme että moni ylitti itsensä ja sai onnistumisen kokemuksen: – Pärjään kielitaidollani ihan hyvin! Simulaatiossa päästiin harjoittelemaan käytännön potilastyötä ”oikeassa ympäristössä” ja tämä osaltaan helpotti kommunikointia englanniksi. Tilanteissa puheeksi tulivat oikeat ammattiin liittyvät

asiat kuten elvytyskielto, omaisten huomioiminen ja kivun hoito. Amerikkalaisilta opiskelijoilta tuli paljon positiivista palautetta suomalaisten kielitaidosta. Tämä oli hyvä alku tulevaisuuden yhteistyölle myöskin simulaation osalta.

Amerikkalaiset opiskelijat kokivat saavansa käytännön harjoittelun ja opintokäyntien kautta hyvän kuvan suomalaisesta terveydenhuoltojärjestelmästä, hoitotyöstä ja suomalaisesta elämäntavasta. He kiinnittivät huomiota kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan ja ihmisen elämänsä kaaren huomioimiseen terveydenhuollossa vauvasta vaariin. Amerikkalaiset opiskelijat sanoivat oppineensa suomalaisesta terveydenhuollosta – mutta samalla myös USA:n terveydenhuoltojärjestelmää vertailun kautta.

Järjestäville osapuolille tällainen projekti toki teettää työtä, mutta on samalla erittäin palkitseva kokemus! Ensi vuonna yhteistyöhön liittyy kolmanneksi osapuoleksi Kuopion yliopistosairaala. x

LINKIT:

Brigham Young University, College of Nursing:
<http://nursing.byu.edu/>

Nursing class -video (2016), julkinen opiskelijoiden luvalla: https://www.youtube.com/watch?v=kz_z9T8yeTE&t=1s

Villinny keväästä

Pirjo Hartikainen

Asta Siekkinen

– rajat ylittävää yhteistyötä mielenterveyden hyväksi

Kaakkois-Suomen ammatti-
korkeakoulun Savonlinnan
kampuksen sairaanhoitajaopis-
kelijoiden onnistunut projekti huipentui
luonnonkauniilla Kasinonsaarilla järjes-
tettyyn yleisötapahtumaan. Projektissa
olivat mukana opiskelijoiden lisäksi
Savonlinnan Mielenterveysseuran
edustajat sekä vastuopettajina
hoitotyön ja viestinnän lehtorit.

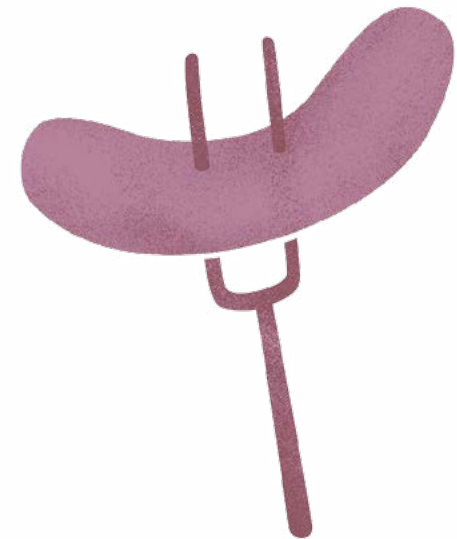
Villiinny keväästä oli mielenterveyteen liittyvä
tapahtuma, joka oli suunnattu kaikenlaisille ja
kaiken ikäisille ihmisille. Opiskelijaryhmien ide-
ointien tuloksena Sulosaarelle oli järjestetty viisi
erilaista toiminnallista rastia: onnen ongintaa,
maalausta, makkaran paistoa ja nokipannukahvia
laavulla, mielikuvarentoutusta ja käpysangoilla
toteutettu rasti. Mahdollisuus oli myös ongin-
taan kalliopoukamassa. Tapahtuma järjestettiin
20.5.2017.

HOITOALA, VIESTINTÄ JA KOLMAS SEKTORI – YHTEISET TAVOITTEET

Sairaanhoitajakoulutukseen kuuluu Mielenter-
veys- ja päihdehoitotyön harjoittelu, joka toteu-
tetaan kolmantena opiskeluvuonna. Opintojakso
on 10 opintopisteen laajuinen. Harjoitteluun kuu-
luu yhden opintopisteen laajuinen projekti, joka
toteutetaan kolmannen sektorin kanssa. Vuonna
2017 projekti tehtiin yhteistyössä suomen kie-
len ja viestinnän Työelämän viestintä -osuuden
(3 op) kanssa. Kolmatta sektoria edusti Savon-
linnan Mielenterveysseura ry toiminnanjohtajan
johdolla, ja mukana toimi myös vapaaehtoisia seu-
ran jäseniä.

Projektin kautta toteutettiin opintojaksoille
opetussuunnitelmassa määritellyjä tavoitteita.
Mielenterveys- ja päihdehoitotyön harjoittelussa
tavoiteltavaa osaamista ovat mm. kohtaamis- ja
vuorovaikutustaidot, ennaltaehkäisevä mielen-
terveystyö, erilaisten keinojen käyttäminen osana
vuorovaikutuksen syntymistä ja kannustaminen
oman mielen hyvinvoinnin havaitsemiseen.

Viiden opintopisteen laajuiseen Suomen kieli
ja viestintä -opintojaksoon kuuluvan työelämän

viestinnän osuuden tavoitteisiin kuuluvia taitoja
ovat esimerkiksi ammatillinen vuorovaikutus, tie-
dottaminen, ryhmätyötaidot, kokous- ja neuvotte-
lutaito sekä esiintymistaito.

Suomen Mielenterveysseuran 120-vuotisjuhla
oli projektissa tärkeä painopiste, ja teemana oli
luonnon merkitys ihmisen mielen hyvinvoinnil-
le. Tavoitteena oli myös jakaa tietoa ja tutustuttaa

sekä opiskelijat että kaupunkilaiset Mielenterveysseuran palveluihin.

Tapahtuman kustannuksista ja materiaalihankinnoista vastasi Mielenterveysseura, ja ryhmille osoitettiin omat budjetit, jotka osittain ohjasivat toteutusta. Henkilöstöresurssit koostuivat vapaaehtoisista toimijoista (5), opiskelijoista (21), opettajista (2) ja toimihenkilöstä (1).

HARJOITUKSIN JA TEHTÄVIN KOHTI TAVOITTEITA JA KÄYTÄNNÖN TOTEUTUSTA

Ennen toteutuspäivää ryhmät kokoontuivat info-, idea- ja suunnittelupalaveriin, joiden muistiot käytettiin projektiraportoinnin pohjana. Mielenterveysseuran edustajat esittelivät toimintaa opiskelijoille käymällä koululla, ja opiskelijat kävivät myös tutustumassa paikallisiin toimijoihin. Esitteitä jaettiin etukäteen kauppojen ilmoitustauluille ja tapahtumapäivänä torilla. Ennakkouutinen lähetettiin paikallislehteen ja infoa jaettiin mm. Facebookin välityksellä. Lehdistötilaisuuden järjestämistä ja muita tiedottamisen keinoja selvitetiin ja toteutettiin myös käytännössä.

Rastit oli laadittu siten, että niissä toteutui teemana ollut luonnon merkitys ihmisen hyvinvoinnille. Rastien sisältö perustui opiskelijoiden hankkimaan näyttöön perustuvaan tietoon, jota tuotiin esille myös vuorovaikutuksessa osallistujien kanssa.

Onnistuneen tapahtuman jälkeen projektista luotiin synteesiä ja arviointia eri tavoin. Ryhmät saivat laatia valintansa mukaan projektista erilaisia dokumentteja, jotka arvioitiin opintojaksojen

suorituksina. Näitä olivat esim. lehdistötiedote tai uutinen, blogikirjoitus tai projektiraportti. Paikallislehteen uutisoitiin, blogeja käytetään Xamkin sisällä ja tapahtuman raportointeja ja kuvia käytetään Savonlinnan Mielenterveysseuran internet-sivustolla. Lisäksi opettajat ja Mielenterveysseuran toiminnanjohtaja ja vapaaehtoiset kokosivat kokemuksiaan, joita poimittiin myös tämän artikkelin sekä lehtikirjoituksen osaksi.

ULOS LUOKKAHUONEESTA: LÄHIOPETUS TUKI OMAEHTOISTA JA VERKOSSA TAPAHTUVAA OPPIMISTA

Ryhmässä työstettiin eri tavoin projektin toteutuksesta kohti päämäärää eli Villiinny kevästä -tapahtumaa Savonlinnan Kasinonsaarella 20.5.2017. Työskentely aloitettiin tammikuussa opintojaksojen orientaatiolla ja yhteisellä suunnittelulla. Toiminnanjohtajan info Mielenterveysseuran toiminnasta käynnisti ryhmien suunnittelutyön.

Tutustumiskäynnit Kriisikeskukseen avasivat opiskelijoille toiminnan ulottuvuuksia ja tekivät projektin tavoitteita ja sisältöä tutummiksi.

Tehtävänanto ryhmille sisälsi toimintapäivän suunnittelun ja toteutuksen rastien muodossa. Palaverit ja niistä tehdyt muistiot tallennettiin Moodlen keskustelualustalle, josta ne näkyivät kaikille. Näin niitä voitiin koko ryhmän tasolla kommentoida ja välttyttiin päällekkäisyyksiltä. Muistiot toimivat kullekin ryhmälle työskentelyn

Oik. Luonto ja hyvinvointi
Kuvaaja: Maire Vetri

Yllä Värien merkitys hyvinvoinnille

Alla Tunnelmaa ja aistimuksia

Kuvaaja: Maire Vetri

pohjana, ja opettajat saattoivat tarkastella työn etenemistä.

Kaikki muutkin ryhmien laatimat dokumentit, kuten lehdistötiedotteet, kutsut ja esitteet tallennettiin yhteisesti tarkasteltaviksi keskustelualueelle Moodlella.

Ryhmät työskentelivät paitsi lähitunneilla, myös omaehtoisesti käyttäen erilaisia viestintäkanavia, kuten WhatsAppia, Facebookia ja Moodlea sekä kokoontuen koulun ryhmätyötiloissa. Kukin opiskelija kirjasi työtuntinsa muistiin. Pienryhmät jakoivat vastuualueet ja tekivät työnjakoa mm. valitsemalla projektipäällikön. Projektisuunnitelman laadinta sujui kaikilla ryhmillä aiempien projektisuunnitelmarunkojen pohjalta.

OPETTAJAT YHTEISTYÖSSÄ MONIPUOLISESSA OHJAUSTEHTÄVÄSSÄ

Hoitotyön osuudesta vastannut opettaja ohjasi projektin sisältöä ja konkreettisia hyvinvoinnin edistämisen keinoja sekä yhteistyötä Mielenterveysseuran kanssa. Toteutuksessa hän oli mukana kiertäen kaikki rastit ja hoitaen paikan päällä palautteen ja kannustuksen. Viestinnän opettaja ohjasi ryhmiä aluksi lähituntien aikana tammi-helmikuussa. Tapaamiset sisälsivät harjoituksia, ohjeistuksia ja esimerkkejä projektissa tarvittavista kirjoitteista. Aikaa käytettiin tehtävien ja prosessien ohjaamiseen myös lukujärjestyksen

RASTI	RASTIN SISÄLTÖ
1	Tunnemaalausta
2	Onnen ongintaa
3	Käpyrasti
4	Rentoutusta ja ahventen narrausta
5	Makkaran paistoa ja nokipannukahvia

Yllä Kartta Sulosaaren rasteista

Kuva: Anne Juuti ja Amanda Liimatainen

ulkopuolella touko-kesäkuussa. Molemmat opettajat ohjasivat ryhmiä myös Moodlen, sähköpostin, puhelimen ja ryhmäkohtaisten tapaamisten avulla.

Opettajat tekivät yhteistyötä tehtävien tarkistamisessa ja aikataulun ohjaamisessa koko proses-

sin ajan. Yhteyttä pidettiin Mielenterveysseuraan säännöllisesti ja päivitettiin tilannetta puolin ja toisin.

ONNISTUI! ARVIOINTIA JA POHDINTAA

Tapahtuman päivämäärä 20.5. liittyi Mieli 120 -juhlavuoden järjestelyihin ja sen kevään osion toteutukseen, joten emme ammattikorkeakoulun puolesta pystyneet siihen vaikuttamaan. Silti opiskelijat olivat innokkaina paikalla tapahtumapäivänä, vaikka se oli lauantai. Myös tapahtumaa edeltävällä viikolla opiskelijat työskentelivät tiiviisti ja tehokkaasti ryhmiensä kanssa.

Projektissa olivat tänä keväänä mukana neljännen lukukauden opiskelijat, syksyllä 2015 aloittaneet sairaanhoitajaopiskelijat. Opiskelijat saivat muodostaa 3–4 hengen ryhmät itsenäisesti. Vaikuttii siltä, että toisilleen tutut ja samanhenkiset opiskelijat hakeutuivat samaan ryhmään, mikä toisaalta edisti tehokasta työskentelyä, mutta toisaalta koitui yhden ryhmän turmioksi. Tällainen avoin mutta itsenäistä toimintaa edellyttävä työskentelytapa osoittautui liian haasteelliseksi, ja heidän osuutensa jäi pois. Tuttujen opiskelijoiden ollessa kyseessä aikaa ei mennyt ryhmäytymiseen ja työskentelytapojen yhtenäistämiseen. Aiempia-kin projekteja ryhmä oli jo tehnyt.

Opiskelijat olivat saaneet osallistujilta kovasti kiitosta hyvin järjestetystä tapahtumasta. Loppuraporteissaan he painottivat tarkan suunnittelun merkitystä toteutuksen onnistumiselle. Palautteiden mukaan tapahtumapäivä oli kokonaisuudessaan antoisia niin kävijöille kuin opiskelijoillekin.

MIELENTERVEYSSEURAN TOIMINNANJOHTAJA JA VAPAAEHTOISET ANTOIVAT PALAUTETTA SEURAAVASTI:

- *Mielen hyvinvointi ja terveys tulivat hyvin esille suunnitelluissa tapahtumapisteissä.*

- *Ryhmät olivat selvästikin paneutuneet aiheeseen ja ottaneet selvää Suomen Mielenterveysseuran periaatteista ja toiminnasta sekä Savonlinnan Kriisikeskuksen toiminnasta.*

- *Valoisuus ja iloisuus näkyivät ryhmissä.*

- *Mainontaa oli hyvin suunniteltu ajoissa (esim. esite ja ilmoittelu).*

- *Opiskelijat ovat innostuneita, eikä edes kylmä keli masentanut. Iloisuus tarttui.*

- *Tuli olo, että opiskelijat olivat sisäistäneet mielen-terveys-käsitteen ja sen merkityksen ihmisen elämässä.*

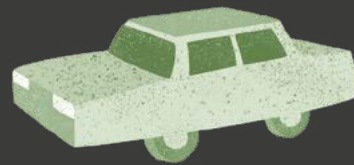
- *Opiskelijat houkuttelivat ihmisiä mukaan rasteille.*

- *Yhteistyö toimi alusta asti. Opiskelijat tekivät sen, minkä lupasivat. Arvosana 10+.*

Tapahtumaa, sen suunnittelua ja toteutusta voidaan pitää onnistuneina. Rajojen ylittämistä koulun sisällä ja ulkopuolella on tarpeellista jatkaa. Ammattikorkeakoulun yksi tehtävä on olla alueensa kehittäjänä ja hyvinvoinnin jakajana. Sairaanhoitajaopiskelijoiden tulevat ammattitehtävät muuttuvat ja tarvitaan monialaista toimintatapaa arkipäivän työssä ja ratkaisuisissa. Yhteistyö on voimavara. ✕

Osa 3:

Ylitä itsesi

Tubettamista ja uusia yhteistyökuvioita

Leena Griinari

Tubettaminen on nuorisokulttuurin tätä päivää. Tunnetuimmat tubettajat ovat nousseet suosiossa musiikki-idolien ja muiden viihdetähtien rinnalle. Nuoriso ei enää juuri katso televisiota, koska YouTubea voi ladata katsottavan ajasta ja paikasta riippumatta. Tubettajista on tullut nykyajan mielipidevaikuttajia, jotka eivät kaihda kaupallistakaan yhteistyötä.

TUBETTAMINEN – VALINNANVAPAUTTA AJAN JA SISÄLLÖN SUHTEEN

Suomalaisista 15–35-vuotiaista nuorista YouTubea katsoo 99 prosenttia. 15–17-vuotiaista 70 prosenttia katsoo päivittäin YouTubea, mutta vain 31 prosenttia kaupallista televisiotarjontaa. Suosituimpia ovat huumori-, musiikki- ja opetusvideot. Vasta niiden jälkeen tulevat pelivideot ja videoblogit. (Töttörö & Annalect 2016.)

YouTube-videoiden suosio selittyy sekä emotionaalisilla että rationaalisilla tekijöillä: videoita katsotaan ensisijaisesti viihdyttävyyden vuoksi.

On tärkeää kokea, että tubettajat ovat tavallisia ja helposti lähestyttäviä nuoria. Heihin halutaan samaistua ja heiltä haetaan vertaistukea. Olennaista on myös katselun riippumattomuus ajasta ja paikasta. Nuoret arvostavat valinnanmahdollisuutta ja kokevat saavansa videoista hyödyllistä tietoa ja vinkkejä eri elämäntilanteisiin. (iabFinland 2017.)

TUBE HALTUUN -KURSSILLA RIKOTAAN RAJOJA

Kymenlaakson ja Mikkelin ammattikorkeakoulut tuottivat yhteisen avoimen Tube haltuun! -kursin syksyllä 2016. Alkuvaiheessa ideointia tehtiin Mainostoimisto Töttöröön, tubettajien ja Xamkin viestintäjohtaja **Tiivi Pukkila-Nupposen** kanssa. Selkeänä tavoitteena näytti siis olevan sekä näkyvä markkinointi että mediaseksikkään kurssin luominen.

Opettajat perehdytettiin asiaan Skype-palaverissa, jossa mukana olivat Pukkila-Nupposen lisäksi tekniikasta vastaava **Manu Eloaho** ja Töttöröön edustajat. Ainakin minun aivoni joutuivat todella kierroksille, ennen kuin ymmärsin, mistä on kyse ja mitä minulta halutaan. Olen reilusti viisikym-

pinen suomen kielen lehtori, ja minun piti todella ensin varmistaa, että tubettaa-termi tarkoittaa saman aiheisten videoiden säännöllistä lataamista YouTube-kanavaan. Seuraavaksi huomaankin olevani ammattikorkeakoulun opettajana Tube haltuun -kurssilla. Siis asiantuntijana. Onneksi yhtenä monien joukosta.

TUBE HALTUUN – MYÖS OPETTAJILLE!

Vaikka muutos kouluelämässä tuntuu joskus uskomattoman nopealta, käytännössä usein vain pinta on erilaista. Puheviestinnän ja esiintymistaidon sisällöt pitää vain sopeuttaa uuteen tekniikkaan ja tilanteeseen. Vanhat sisällöt toimivat: Miten puhut kameralle? Miten purat jännitystäsi ja saavutat luontevuuden? Miten korostat omaa persoonallisuuttasi? Mitä haluat sanoa ja kenelle ja miten laadit käsikirjoituksen? Asiantuntijuus kyllä löytyi – vanha osaaminen käärrittiin uuteen pakettiin, ja kurssi käyntiin!

Hyvän briiffin kurssin opettajille antoivat tubettajien videoluennot, jotka olivatkin jo valmiina, kun aloitimme tarkemman kurssisuunnittelun. Varsinaisina YouTube-asiantuntijoina olivat

Vielä hetki odotusta...

tunnetut tubettajamme **Mariieveronica**, Justimuksen **Sami, Lakko** ja **Herbalisti**. He pitivät pareittain luennot kurssin osa-alueista, jotka olivat Tubettamisen aloittaminen, Muuttuva some-kenttä, Kuvaaminen, Sisällöt ja editointi ja Julkaiseminen YouTubessa. Itse pidin luennon video-CV:n tekemisestä suunnittelija Matti Strengekin ystävällisellä kuvausavulla.

Koko kurssi tapahtui verkossa. Minä ja lehtori **Ulla Korvenpää** Mikkelistä keskityimme kurssilla video-CV:n ohjaamiseen ja vertaisarvioinnin organisoimiseen sekä Moodle-alustan tekniikkaan. Arviointia varten loimme wiki-alustan, jossa opiskelijat arvioivat toistensa töitä pienissä ryhmissä.

Löytyyhään kaikki materiaali varmasti...

Näin he saivat monipuolisen sanallisen vertaispalautteen.

Paljon teimme yhteistyötä Mainostoimisto Töttöröön kanssa tehtävien muotoilussa ja laajuuden määrittelyssä. Kolmen opintopisteen kurssi uhkasi nimittäin jossain vaiheessa paisua työmäärältään liian suureksi.

VERKKO-OPETUKSEN ILOJA JA HAASTEITA

Jokaisesta osa-alueesta oli etätehtäviä, jotka palautettiin Moodleen. Tehtävistä suuritöisimpiä olivat oman YouTube-kanavan suunnittelu, videon tekeminen ja julkaisu sekä video-CV:n tekeminen. Töttöröön väki arvioi ja hyväksyi kaikki muut

Ja pyörii!

tehtävät, mutta video-CV:n arvioimme me opettajat. Kurssin väli- ja loppupalautteessa toivottiin lisää sanallista arviointia ja kritisoitiin kiireistä aikataulua. Vaikka verkkokurssi ei sido sen enempää opettajia ja kuin opiskelijoitakaan lähiopeutukseen, on tietty kurinalaisuus luotava selkeällä aikataululla. Opettajan työ painottuu huolelliseen suunnitteluun ja tehtävien arviointiin. Opiskelijoilla on vapautensa, mutta heiltä vaaditaan myös hyvää itseuria.

Tiukka resursointi vaikeutti runsaamman palautteen antamista kurssin vetäjiltä. Vertaispalautte onnistui siksi yli odotusten. Resursointi aiheutti myös sen, että kurssilla oli todella tiivis aikataulu.

Ei ollut mitään mahdollisuutta palata arvioimaan rästitehtäviä kurssin loppumisen jälkeen, kun kevään haasteet ja uudet kurssit odottivat tekijäänsä. Kurssi päättyi joulukuun lopussa, ja armoa ei tunnettu.

VERKKOKURSSIN LIVE-TAPAAMINEN

Kurssin lopuksi järjestettiin sekä Mikkelin että Kotkan kampuksilla live-tapaamiset, eräänlaiset gaalat, joissa annettiin julkista palautetta tubettajien parhaiksi valitsemille videoille. Kotkassa paikalla olivat Herbalisti ja Justimuksen Sami ja Mikkelissä Mariieveronica ja Lakko. Molemmat tilaisuudet striimattiin suoraan verkkoon niille,

jotka eivät päässeet paikalla. Lisäksi niitä pystyi katsomaan jälkikäteen myös tallenteina, mistä suuri kiitos Manu Eloahon johtamalle Mikkelin tekniikan ryhmälle. Tekniikka toimi hienosti.

HAASTATELU PUOLI VUOTTA KURSSIN PÄÄTTYMISESTÄ

Teimme kurssin aikana ja lopussa palautekyselyt, joiden tuloksia jo edellä referoin. Tätä artikkelia varten haastattelin kymmentä kymenlaaksolaista opiskelijaa noin puoli vuotta kurssin päättymisestä. Halusin lähinnä tietää, miten markkinointi ja mediaseksikkyyys houkuttelivat ja vastasiko sisältö opiskelijoiden odotuksia. Ilmoittautuneita oli nimittäin yhteensä parisen sataa, mutta keskeyttämisprosentti oli suurehko, joten syyt siihen kiinnostivat. Erittelen vastauksissa kurssin käyneet kollegat ja varsinaiset opiskelijat toisistaan, ja samoin keskeyttäneet ja kurssin loppuun asti suorittaneet.

Syyt kurssille tuloon olivat hyvin moninaisia. Kollegat näkivät kurssissa mahdollisuuden oppia uutta teknologiaa:

”Videoiden tekeminen oli minulle ennestään tunteimatonta, mutta ymmärrän niiden tärkeyden nykyviestinnässä ja markkinoinnissa, joten halusin oppia itsekin tekemään niitä.”

”Videot ovat yhä nouseva viestinnän väline ja arkipäivää nuorille ja vanhemmillekin. Videoiden hyödyntäminen ehdoton taito viestinnän parissa työskenteleville.”

Eräs henkilökunnan jäsen näki kurssissa konkreettisen lisän maisteriopintoihinsa, koska saisi

opintopisteet sisällytettyä niihin. Toinen vastaaja halusi mennä omalle epämukavuusalueelleen kameran eteen.

Opiskelijoita taas kiinnosti kaikenlainen some-koulutus ja halu olla kehityksen aallon harjalla: *”Mahdollisuus kokeilla ja saada opastusta videoiden tekemiseen, kuvaamiseen ja julkaisuun. Tiedon sain koulun sivuilta.”*

Yhtä opiskelijaa oli työnantaja pyytännyt osallistumaan kurssille. Kaikki olivat saaneet tiedon joko koulun verkkosivuilta tai lehti-ilmoituksesta.

Kurssi vastasi useimpien mielestä luvattua sisältöä:

”Kyllä, kurssi oli mukava ja haastoi miettimään YouTube-videon tekoa ja toteuttamaan sen sekä näkyvyyttä muissa some kanavissa.”

”Opin videoiden suunnittelun perusteita ja editointia.”

Myös keskeyttäneiden näkökulmasta kurssi vastasi tavoitteita, siinä määrin kuin olivat ehtineet perehtyä sen sisältöihin. Vain yksi jo medianomitutkinnon suorittanut koki sisällön itselleen liian kevyeksi.

TUBETTAMISEN HAAVEET JA TODELLISUUS

Kysyin haastatelluilta, oliko heillä jo olemassa idea YouTube-kanavaan ennen kurssin alkua ja ovatko he toteuttaneet sitä kurssin jälkeen.

Kollegani lähtivät liikkeelle hyvin konkreettisesti tavoitteista:

”Tubettaa kansainväliseen liiketoimintaan ja opetukseen liittyvistä asioista.”

”Tehdä omaan työhön soveltuvia opetusvideoita.”

Suurimmalla osalla haastatelluista ei ollut ideaa ennen kurssin alkua.

Opiskelijoiden ideat taas olivat moninaisia, mutta ei heilläkään kaikilla ollut ideaa valmiina ennen kurssia. Toteutettuja ideoita olivat mm. askartelu- ja kauneusvinkkien esittelyt. Idea ja toteutus Haminan esittelystä Pokemonin jalanjäljillä sai tuomaristolta kiittävät arviot, mutta tekijä ei ole vielä ehtinyt jatkaa loistavan idean kehittämistä. Moni kuitenkin vastasi, että asiat hautuvat hiljalleen ja että he saivat kurssilta rohkaisua ja teknisiä valmiuksia toteutukseen. Yksi Xamkin opettajista kaipaa parempia välineitä tekniseen toteuttamiseen.

VIDEO-CV TUBE-KURSSILLA – OLLAKO VAI EIKÖ OLLA!

Kurssia suunnitellessa harkittiin pitkään, otetaanko video-CV:n tekeminen mukaan. Päädyimme ottamaan ja palaute oli kaksijakoinen: suurin osa piti video-CV:tä hyödyllisenä ja muutama on jopa päässyt käyttämään tekemäänsä CV:tä. Muutama ehdotti, että CV voisi olla vapaaehtoinen, koska heidän mukaansa moni oli keskeyttänyt kurssin vertaispalautteen pelossa. Tubettaja-kurssilaisista osa ei halua itse esiintyä ollenkaan! Tämä oli uusi havainto ainakin minulle. YouTube-videoita toki toi tehdä esiintymättä itse, mutta CV:tä ei oikein.

”Erittäin hyvin. Videoiden teko työhaussa on nykyään arkipäivää ja siksi hyvä taito harjoitella. Ammattikorkeakoulun yksi tarkoitus on valmistaa työnhakuun ja tämä palvelee sitä tarkoitusta.”

”Työnhaku-CV oli hyödyllinen, olen ollut kurssin

jälkeen videoidussa työhaastattelussa, johon tästä oli apua.”

”Minusta oli hyvä lisä. On tätä päivää. Tänä keväänä pääsin jo kertaalleen vastaamaan työhaussa työnantajan esittämiin kysymyksiin virtuaalisesti. Vastaukset oli nauhoitettava nettisovelluksessa ja lähetettävä työnantajalle. Vaikka olinkin harjoitellut etukäteen sekä saanut jo tällä kurssilla tuntumaa kameralle puhumiseen, niin jännitti aivan kamalasti.”

”Mielestäni se oli hyvä lisä. Mutta pakollisena se sai ainakin osan kavereistani jättämään kurssin kesken. CV:n jakaminen ja arvostelu ryhmässä ei ehkä ollut paras idea, mutta rohkeana oli kiva kokeilla!”

SUURI KESKEYTTÄMISPROSENTTI

Xamkin henkilökunnan kohdalla syy kurssin keskeyttämiseen oli selkeä: työt kuormittivat niin paljon, että kurssista oli pakko luopua. Muutaman kohdalla irtisanomiset aiheuttivat motivaation laskua tai työtehtävien muutoksia, mutta he silti sinnittelivät kurssin loppuun asti.

”Aikataulutus oli liian tiukka huomioiden työkiireet. Aikaa ei vain jäänyt tehtävien tekemiseen siinä rytmissä kun oli suunniteltu. Harjoitusten palautusai-kataulu voisi olla yksilöllisempi, sillä aineistohan oli valmiina Moodle-pohjalla, ja mahdollistaa näin inhi-millisemmän rytmiikan.”

Yllä Onnistuneen lähetyksen jälkeen helpottuneet ilmeet. Lakon ja Mariieveronican vierellä viestinnän lehtori Ulla Korvenpää.

Alla Kotkan tilaisuuden päätteeksi poseeraamassa Justimuksen Sami, Leena Griinari ja Herbalisti.

”Minua olisi kovasti kiinnostanut kurssi, mutta töitä oli juuri tuohon aikaan sen verran, etten kerta kaikkiaan ehtinyt ja jaksanut.”

Keskeyttäneiden opiskelijoiden syitä ei haastattelussa selvinnyt, sillä he eivät myöskään vastanneet kyselyyn. Suurin kato tapahtui kuitenkin kurssin puolivälissä, jossa piti esitellä ja toteuttaa oma idea. Vain muutama opiskelija keskeytti enää video-CV:n kohdalla, joka oli kurssin loppuvaiheessa. Sarkastisesti voisi arvioida, että suuret YouTube-tähdet ja erilainen toteutus houkutteli kurssille sellaisiakin opiskelijoita, joilla ei sitten oikeasti aika riittänytään tehtävien tekemiseen.

KEHITYSEHDOTUKSIA JA NIIDEN KOMMENTOINTIA

Haastattelun lopuksi pyysin antamaan kehitysvinkkejä mahdollista uutta kurssia varten.

”Ehkä tasapainoisemmin molempia, Tube-tähtiä ja vähän asiallisempaa opastusta. Tekniikka-osio oli sinänsä mielenkiintoinen, mutta ehkä meni vähän liiankin syvällisyyksiin ottaen huomioon aloittelevan osallistujakunnan. Henkilökohtaista palautetta olisi tietysti kiva saada myös asiantuntijalta ainakin yhdestä videosta, ei pelkästään vertaisarviointia.”

Asiantuntija-arvioinnin puute tuli esille jo yleispalautteesta, ja se on selkeästi korjattavissa oleva asia, jos kurssi järjestetään uudelleen. Nythän vain video-CV:stä sai palautetta myös opettajalta.

”Ehkä oppimisessa voisi vielä enemmän hyödyntää toisten ryhmäläisten töitä ja kenties aikuistubettajia?”

Toisten ryhmäläisten töitä katsottiin ja vertaisarviointia tehtiin vain video-CV:n kohdalla ja

kurssin lopun live-tapaamisessa. Harkinnan paikka onkin nyt siinä, että olisiko järkevämpää järjestää vertaispalautte toteutukseen, joka kuitenkin on kurssin pääasia, ja jättää video-CV:n arviointi kokonaan opettajille.

”Ymmärrän että aikatauluja pitää olla opettajan näkökulmasta, mutta voisikohan tässä kohtaan miettiä myös ns. kelluvampaa toteutusta, ei niin viikkoaikataulutukseen sidottua, jotta useampi ehtisi kurssin suorittaa ja saataisiin entistä paremmin niitä avoimen pisteitä kirjattua. Aikataulusrytmi voisi kenties toimia lukukausi-periaatteella paremmin kuin juuri ennen joulua olevana tiukasti rajattuna pakettina.”

Jo yleispalautteen perusteella ehdotimme, että mahdollinen seuraava kurssi olisi kevätlukukautena, joka on pidempi. Opettajan näkökulmasta kelluvat aikataulut ovat haaste. Tiukka aikataulu ryhdyttää opiskelijan työtä ja helpottaa opettajan työn suunnittelua. Kun jatkossa lukukausi on pidempi, voivat nopeimmat tehdä toki suorituksia etukäteen.

”Kurssilaisten lähettämiin kysymyksiin pitäisi vastata nopeammin.”

Tämä osoittautui ison ryhmäopetusorganisaation jäykkyydestä johtuvaksi ongelmaksi. Jatkossa pitää tehdä työnjako niin selväksi, että jokainen vastuuhenkilö vie kysymyksen heti eteenpäin, ellei itse osaa vastata.

”Antaisin ehkä luentovideoiden lisäksi jonkinlaiset diat luentojen pohjalta jälkikäyttöön.”

Kiitämme tästä ideasta!

”Kiva kurssi. Voisin suositella kaikille, joita YouTube maailma kiinnostaa.”

Ja kaikenlainen vastaava tai täydentävä tai lisäkoulutus someen liittyen kiinnostaa!”

RAJOJA RIKOIMME JA EHEYDYMME

Kun rohkeasti sukeltaa uuteen, aina oppii itsensä. Tämä kurssin toteutus oli rajojen rikkomista aivan joka suuntaan. Yhteistyötä tunnettujen tubettajien ja mainostoimiston kanssa. Hienoa teknistä toteutusta ammatti-ihmisten kanssa. Markkinointia ammattilaisten avulla. Kyamkin ja Mamkin, kurssin toteutusaikana vielä erillisten oppilaitosten, välistä yhteistyötä ja sujuvaa kommunikointia oman ammattikollegan kanssa.

Ja oman osaamisen avartuminen. Ei enää rajoja puheviestinnän opetukseen. **x**

LÄHTEET:

Griinari, L. 2017. Tube-kurssilaisten haastattelut puoli vuotta kurssin päättymisen jälkeen. Kaakkois-Suomen AMK. Tekijän hallussa.

iabFinland 2017. Tubettajayhteistyöopas. Tubettajatyöryhmä. Saatavissa: <file:///F:/Tube%20haltuun/tubettajayhteistyöopas.pdf> [viitattu 10.2.2017].

Töttöröo & Annalect 2016. Sisällöt ja vaikuttavuus Tubessa 2016. PowerPoint-esitys. Saatavissa: <http://totoroo.fi/svt-2016/> [viitattu 12.2.2017].

Espanja 4:n aloitus intensiivitoteutuksena

Päivi Korhonen

O sallistuttuani StartUp Passion -tapahtumaan keväällä 2017 sain ajatuksen soveltaa tapahtuman leirimäistä toteutustapaa kielen opetukseen Espanja 4 -opintojaksolla. Opiskelua voisi olla joka päivä vaikka usean tunnin ajan. Intensiivijakson jälkeen ryhmä voisi kokoontua syksyllä 2017 kerran viikossa, jotta intensiteetti kieleen säilyy ennen tammikuussa 2018 alkavaa Espanjaa työelämässä -opintojaksoa. Tässä tekstissä esittelen 19.–26.8.2017 toteutunutta Espanja 4 -intensiivijaksoa ja sen suunniteltua sisältöä.

EL PASADO Y EL MUNDO HISPANOABLANTE – MENNEEN AJAN MUODOT JA KULTTUURIA

Espanja 4 -opintojakson intensiivitoteutus on mahdollinen ennen kuin varsinainen syysluku-

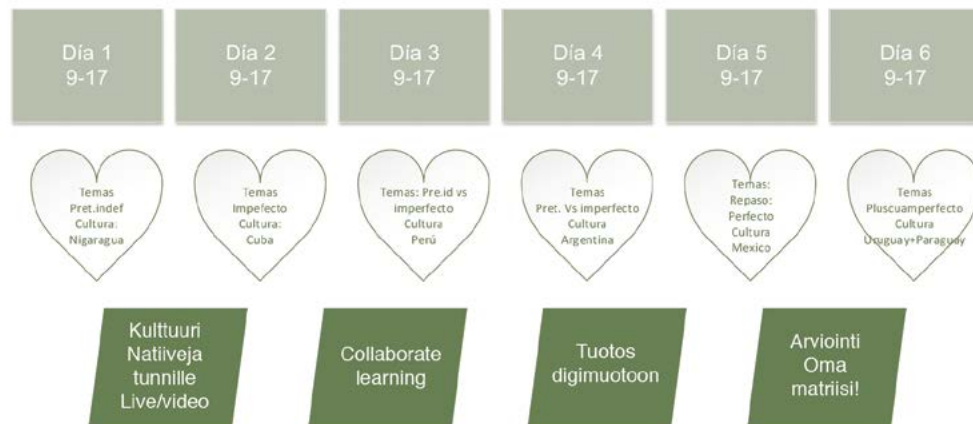
kausi alkaa, sillä elokuussa ei ole vielä oppitunteja. Opiskelemme intensiivisesti joka päivä lauantaita lauantaihin kello 9–17.

Jokaisena työskentelypäivänä (día) kielioppiteemana on menneen ajan ilmaiseminen espanjassa. Ensimmäisenä päivänä kertaamme keväällä 2017 opittuja asioita yksinkertaisen perfektin (pretérito indefinido) muodossa. Sitten alamme paneutua menneen ajan teemoihin, kuten imperfektiin (imperfecto) ja pluskvamperfektiin (pluscuamperfecto), ja lopuksi tutkimme näiden kaikkien yhteiskäyttöä. Valitsin Espanja 4 -opintojakson pääteemaksi kieliopista juuri menneen ajan muodot, koska espanjan opiskelijat ovat kokeneet ne yleensä hyvin haasteellisiksi.

Kulttuuriteemamme keskittyy joka päivä yhteen espanjaa puhuvaan maahan. Tähän osioon olen kutsunut vieraita joko ihan henkilökohtaisen käynnin muodossa tai mahdollisesti videotallenteen tai Skype-yhteyden muodossa. Teemamaamme ovat Argentiina, Chile, Kuuba, Peru, Venezuela ja Meksiko. Maat valikoituivat helposti, sillä minulla on kontakteja juuri näiden maiden kansalaisiin.

Espanja 4 -aloitus intensiivitoteutuksena
19-26.8.2017

VV00CX04-3002

TUTKINTO-OPISKELIJAT JA SENIORIT SAMASSA RYHMÄSSÄ – TOIMII!

Opintojaksolle osallistuu noin 20 opiskelijaa, jotka pääsääntöisesti tuntevat toisensa jo kevään 2017 espanjan opinnoista. Seitsemän opiskelijaa on avoimen ammattikorkeakoulun senioriasiakkaita. Kymenlaakson ammattikorkeakoulun vuonna 2014 aloittama kieliopintojen tarjoaminen seniorille jatkuu myös Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa. Kokemukseni mukaan seniorit on otettu hyvin vastaan tutkinto-opiskelijoiden keskuudessa. Senioritkin kokevat opiskelun nuorten kanssa erittäin virkistävänä. Nuoret ovat ottaneet senioriopiskelijat vastaan ennakkoluulottomasti. Molemmille osapuolille kokemus lienee ollut

positiivinen ja rikastuttava, mistä olen onnellinen. Jo aikaisemman kokemukseni perusteella senioriopiskelijani ovat pitäneet uudenlaisesta oppimiskokemuksesta. Moodle koetaan selkeänä ja helppokäyttöisenä oppimisympäristönä. Mobiililaitteiden ja applikaatioiden avulla oppiminen on mielenkiintoista ja hyvin erilaista verrattuna siihen, mihin he ovat kouluvuosinaan tutustuneet. Intensiivijaksokokeilukin on uusi sekä opiskelija-ryhmälle että opettajalle.

JOKAINEN TEEMAPÄIVÄ ALKAA FLIPPAUKSELLA

Opiskelijoiden motivoimiseksi, ajan säästämiseksi ja oppimisen tehostamiseksi kukin opiskelupäivä

Vas. Espanja 4 -intensiivitoteutuksen kuvaus

alkaa teemaan liittyvällä ennakkotehtävällä. Ensimmäinen osio liittyy Venezuelan ajankohtaisiin uutisiin. Linkitän Moodleen suomenkielisen videon, joka liittyy Venezuelan tämänhetkiseen epäselvään tilanteeseen. Lisäksi entinen opiskelijani **Jeison Ramírez** tulee ”vierailulle” videon muodossa. Pyydän häntä kertomaan itsestään ja siitä, mikä tilanne on tällä hetkellä hänen syntymämaassaan. Opiskelijat tutustuvat ennen kontaktituntia tähän ennakkomateriaaliin. Yksi työpareista tai ryhmistä saa tehtäväkseen tuottaa digimateriaalipaketin Venezuelasta. Yhdessä tuotettu materiaali jaetaan ryhmän kesken ja mielellään myös avoimesti verkossa, kun kuvattavilta on saatu luvat.

DIGIRYÖMINNÄSTÄ KEVYEEN LOIKKAAN

Olen vuodesta 2012 kokeillut erilaisten mobiilisovellusten käyttöä kielten opintojaksoilla ja havainnut, että valtaosa opiskelijoista pitää uusista metodeista ja kokee ne kielen haltuunottoa helpottaviksi. Myös Espanja 4 -intensiivitoteutuksella opiskelijat luovat pienen digimuotoisen tuotoksen valitsemallaan sovelluksella joko omia laitteitaan hyödyntäen (BYOD) tai lainaamalla oppilaitoksemme iPadeja, joita on hankittu kielten opetuksen tarpeisiin 21. Koska olemme jo aikaisemmillä opintojaksoilla kokeilleet muun muassa Puppet Pals ja Book Creator -applikaatioita, uskoisin, että tuotoksen laittaminen digimuotoon

ei tuota tälläkään ryhmällä päänvaivaa. Opintojaksolla otamme käyttöön myös Padlet- ja ThingLink -ilmaissovellukset. Padlet toimii virtuaalisena muistitauluna ja sen hyviä ominaisuuksia ovat mm. kuvan, tekstin ja videon käyttömahdollisuus taulussa. ThingLink sopii mainiosti kokoamaan

“Kielten opiskelussa on tärkeää, että opiskelijaa kannustetaan kielen käyttämiseen ilman paineita.”

taustakuvan päälle linkitettäviä kuvia, tekstejä ja videoita. Heti opintojakson alussa saamme laitteiden ja sovellusten käytön ohjausta eKampuksen kouluttajalta **Sari Metsälältä**, joka tulee paikan päälle kertomaan työskentelytavoista. Itse toimin myös digimentorina koko opintojakson ajan.

Kunkin päivän päätteeksi yksi ryhmä tai työpari esittelee päivän tuotoksensa muulle ryhmälle, joka arvioi sen. Kouvolan kampuksen luokkatilassa 249 on käytössä Apple TV, jonka avulla tuotos on helpo projisoida suoraan mobiililaitteelta.

NATIIVEJA OPPITUNNILLE

Koska yksi teemoistamme Espanja 4 -opintojaksolla on *el mundo hispanohablante* eli espanjaa puhuva maailma, olen kutsunut espanjaa puhuvia ystäviäni esiintymään opintojaksolle. Espanjaa puhuvilla ystävilläni saan motivoitua opiskelijoita aidoilla kohtaamisilla, jotka varmasti jäävät opiskelijoiden mieleen. Voimme myös luontevasti

videoida vierailijoita ja tallentaa tuotokset tulevaa editointia varten tai laittaa tuotokset suoraan perustamalleni YouTube-työkanavalle. Videoleikkeitä voi käyttää digituotoksessa tai muuten vain jakaa verkossa. Erityisen tärkeää on kuitenkin pyytää kuvauslupa ja tehdä kuvattavalle selväksi, missä tuotosta käytetään. Tähän tarkoitukseen olen laatinut oman kuvauslupan (liite 1).

OPETTAJA OHJAA OIKEILLE LÄHTEILLE JA KANNUSTAA

Kielten opiskelussa on tärkeää, että opiskelijaa kannustetaan kielen käyttämiseen, erityisesti suullisesti, ilman paineita. Tässä opiskelijaryhmässä, jossa on mukana seitsemän senioriopiskelijaa, on ensiarvoisen tärkeää unohtaa vuosikymmenten takaiset traumat ja kannustaa opiskelijoita uudelle polulle, rohkeasti puhumaan, kirjoittamaan ja kohtaamaan äidinkielenään espanjaa puhuvia henkilöitä. Tähän haluan heitä innostaa! Ohjaajana minun tulee huolehtia myös siitä, että kaikki opiskelijat ylittävät tekniset haasteet ja pääsevät tuottamaan digimateriaalia.

OPINTOJAKSON JA DIGITUOTOKSEN ARVIOINTI

Koko intensiivijakson ajan opiskelijat arvioivat oppimistaan päiväkirjan avulla. Digituotosten arvioinnissa käytämme vertaisarviointia laatimani arviointimatriisin avulla (liite 2). Intensiivijaksosta en järjestä perinteistä tenttiä.

Digitalisaation ja uuden oppimisteknologian käytön myötä olen pohtinut, että perinteinen

suullisen esityksen arviointi ei enää välttämättä toimi sellaisenaan digituotosta arvioitaessa. Arviointiin tulee saada uusia painotuksia, esimerkiksi tuotoksen jakamisen suhteen. Koska yhteisöllisessä oppimisessa opiskelijat yrittävät selvittää jotakin ilmiötä ja asiaa ja luoda siitä uuden mallin tai esitystavan, mielestäni yksi tärkeä kriteeri arvioinnissa on yhdessä tekemisen lisäksi juuri jakamisen periaate. Koska opiskelijat tietävät, että tuotos arvioidaan ja esitetään mahdollisesti laajemminkin, työskentely tehostuu ja jokainen opiskelijapari ja -ryhmä haluaa jakaa erityisen laadukkaan tuotoksen. Laatimastani matriisista (liite 2) näkyy, mihin asioihin kiinnitetään huomiota arvioitaessa digituotosta.

TAPAKSIA JA SALSAA INTENSIIVIJAKSON PÄÄTÖSTILAIJUudessa

Uskoisin, että tästä intensiivijaksosta tulee mielenkiintoinen ja innostava kokemus. Intensiivisen työskentelyn jälkeen haluamme myös jakaa kokemuksemme ja kutsummekin kaikki kiinnostuneet katsomaan työskentelyämme. Koska työn jälkeen koittaa myös palkitsemisen aika, palkitsemme parhaan tuotoksen ja juhlistamme sitä ja yhteistä kokemustamme kouvolalaisessa latinoravintolassa el Mundossa lauantaina 26.8. Nautimme siellä tapaksia ja pidämme hauskaa. Myös opintojaksolla esiintyvät vierailijat ovat tervetulleita yhteiseen juhlaan. Saatammepa vaikka tanssia hieman salsaakin! x

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Kuvauslupa

Tämä lupa koskee Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (XAMK) opiskelijan/opettajan valokuvan tai kuvallisen tuotoksen (video) käyttöä.

Opiskelijan henkilöstä tai työpaikalta ottamaa kuvaa tai videota voi käyttää opiskeluun liittyvissä opetustapahtumissa ja jakaa avoimesti verkossa.

Paikka ja aika _____, _____.20__

Opiskelija:

Oppilaitos: Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Yhteyshenkilö: Päivi Korhonen (vanhempi lehtori)

p.044 702 8448)

Kuvattava:

Kuvaaja:

Nimi: _____

Sähköposti: _____

Allekirjoitus: _____

Kuvaussopimusta on tehty 2 kappaletta. Toinen kappale jää kuvattavalle ja toinen kuvaajalle.

DIGITITUOTOKSEN ARVIOINTIMATRIISI

Käännös espanjasta suomeen Päivi Korhonen

Ammattikorkeakoulu

Digituotoksen arviointi

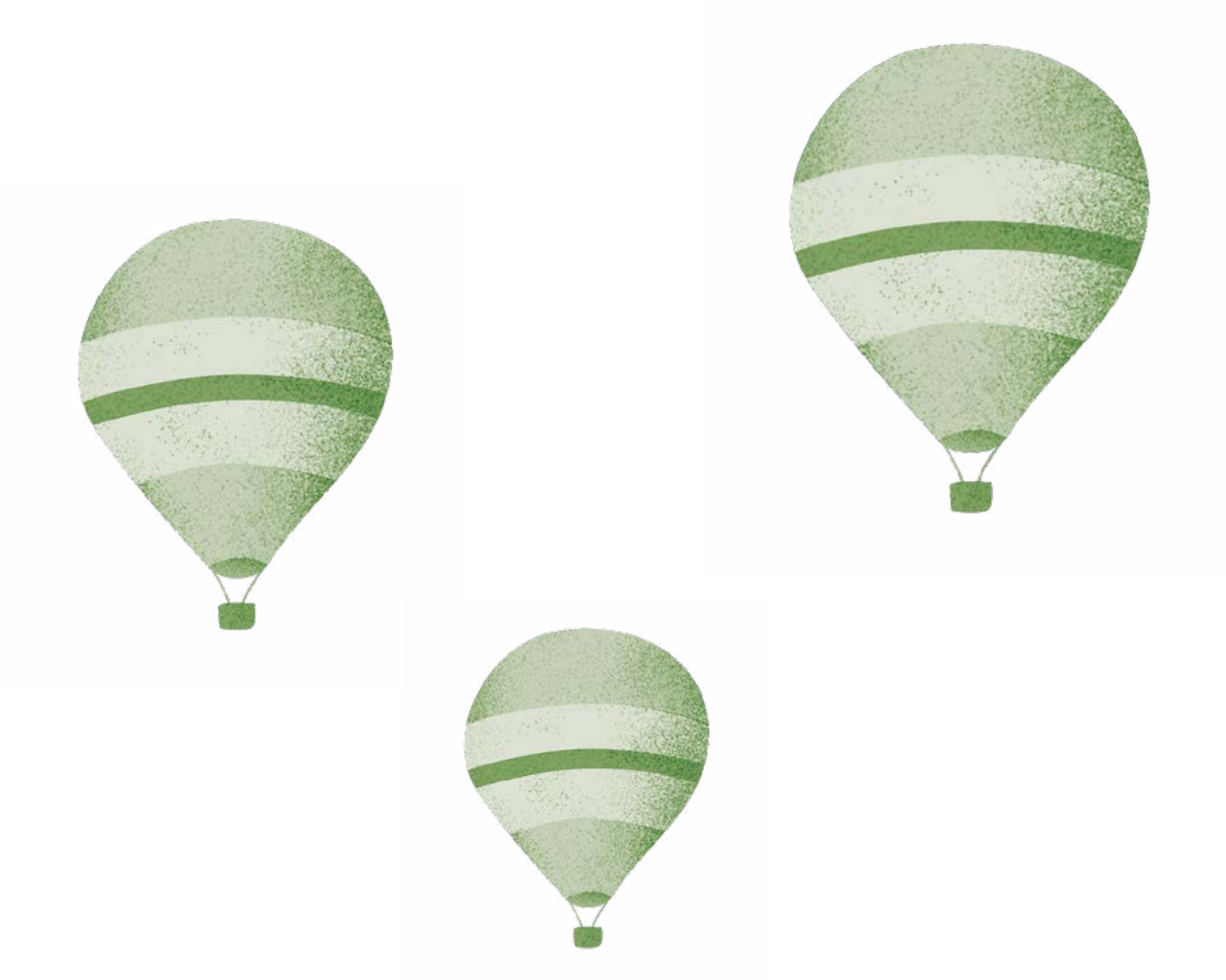
Opintojakso: _____

Opiskelijan nimi: _____

Pvm. _____

Arviointikriteerit	5: erinomainen	4: kiitettävä	3: hyvä	2: tydyttävä	1: välttävä
1. Sisällön hallinta					
2. Kuulijan / katsojan huomion kiinnittäminen					
3. Selkeys					
4. Käytetty teknologia ja sen hallinta					
5. Hyödyllisyys itselle ja ryhmälle					
6. Visuaalisuus (värit, kuvat, piirustukset)					
7. Tuotoksen jako (Office 365, some)					

Huom! Matriisin kriteerit on avattu vielä tarkemmin lomakkeen toisella puolella.

Osa 4:

*Kansainväliset
kurkotukset*

Tasannon korkeimmalla kohdalla

– Vaihto-opettajamatka Lincolnin, Lincolnshiren sydämeen, Englannin ääreen

Leena Muotio
Jari-Pekka Muotio

Vaihto-opettajamatkaamme Lincolnin (University of Lincoln, School of History and Heritage / Design and Arts) oli suunniteltu pitkään ja hartaasti loppusyksystä 2015 saakka, jolloin otimme ensimmäisen kerran yhteyttä Lincolnin yliopiston kansainvälisen vaihdon koordinaattoriin **Laura McCarthyyn**. Yhteisen ajan löytäminen oli haasteellista lukukausien hieman erilaisen ajoituksen vuoksi. Aluksi yritimme sovittaa matkaa jo keväälle 2016, mutta toukokuussa Britannian korkeakoulujen lukukausi on jo loppuillaan. Kirjeenvaihto oli kuitenkin heti alkuun innostunutta ja hyvin pian myös mukavan tuttavallista. Lauran sydämellisyys ja erinomainen organisointitaito tulivat selviksi jo vaihtosuunnitelman kirjeenvaihdon alussa.

MATKA ALKAA

Vuoden 2015 alusta **Leena Muotio** oli ryhtynyt etsimään englantia puhuvissa maissa sijaitsevia, restaurointikoulutusta antavia korkeakouluja, joihin Xamkin restauroinnin opiskelijat voisivat lähteä opiskelijavaihtoon. Englanninkielisissä yliopistoissa ja korkeakouluissa kielitaidon hankkimiseen ei mene opiskelijoilta aikaa, sillä hyvä kielitaito on jo olemassa. Restauroinnin koulutusvastaava **Jari-Pekka Muotio** kertoi, että eräs opiskelijamme oli pohtinut Lincolnin lähtöä, mutta opintosuunnitelmamuutoksen vuoksi he eivät olleet voineet Lincolnin konservoinnin laitoksella ottaa ketään vaihtoon lukuvuonna 2016–2017. Keväästä 2018 alkaen tämä on mahdollista. Nämä tiedot saatuaan Leena kysyi opettajavaihdon hyödyllisyydestä KV-koordinaattori **Heidi Järveltä**, joka kannatti lämpimästi opettajavierailua Lincolnin ja Erasmus-suhteen luomista sinne. Matkamme päätarkoitus oli täten Erasmus-vaihtosopimuksen tekeminen ja oman korkeakoulumme restauroinnin koulutuksen esitteleminen.

Kun Lauralle selvisi, että korkeakoulussamme on myös muotoilun opetusta, pyysi hän Leenalta luennon myös suomalaisesta muotoilusta ja arkkitehtuurista, jota kuuntelemaan saapuikin auditorion täydeltä myös arkkitehtuurin opiskelijoita. Arkkitehtuurin laitoksen opettajat, samoin kuin muotoilun opettajat, olivat hyvin kiinnostuneita niin suomalaisesta arkkitehtuuri- ja muotoilupe-rinteestä kuin myös korkeakoulustamme, ja he olivat saaneet innostuksen tartutettua hämmästyttävän suureen joukkoon opiskelijoita, jotka myös kyselivät mahdollisuudesta tulla Suomeen opiskelemaan. Näin matkamme laajeni Xamkin kulttuurialan – ja koko korkeakoulun tarjonnan – esittelyksi.

Syyskuussa 2016 kone nousi vihdoinkin kohti Britanniaa. Manchesterin lennolla Leena istui mukavan miehen vieressä, jonka kanssa juttu luisti. Herrasmies oli eläkkeellä oleva peruskoulun musiikinopettaja Hullista, Lincolnin yläpuolella sijaitsevasta suuremmasta kaupungista. Hän tarjosi

meille ystävällisesti kyydin autossaan Englannin vyötärön toiselle laidalle, sillä kerrottuamme, että jatkamme Manchesteristä Lincolnin junalla kahden vaihdon kautta, hän totesi sen olevan epämu- kavaa – ja hänelle kelpaisi ajomatkan ajaksi seura. Hän myös antoi ymmärtää, että Hull on aivan lähellä Lincolnia. Matka **Johnin** autossa taittuikin rupertellen, Keski-Englannin maisemia ihastellen ja uskomattomia historian vaiheita kuunnellen: John kertoi 1960-luvun nummimurhaajasta ja keskiaikaisista taisteluista. Myös BBC:n laatusar- joja ruodittiin.

Hulliin saavuttuamme John halusi keittää meil- le kotonaan teetä ja näyttää, kuinka keskiluokka Englannissa asuu. Oli avartavaa vieraillla brittiläi- sistä tv-sarjoista tutussa kaksikerroksisessa so- massa punatiilisessä rivitalossa, jossa on tontin levyinen vehmas puutarha takapihalla. Johnin mukaan tällaisia taloja on Brittein saarilla mil- joonia. Teen juonnin jälkeen jätimme Johnille lahjaksi Xamk-lakritsia (vaimonsa rakastaa suo-

Vas. Keski-Englannin nummimaisema
Oik. Laura McCarthy ja Leena Muotio
keskustelevat viikon ohjelmasta

malaista lakritsia) ja muutaman englanninkieli- sen julkaisumme. Tämän jälkeen John ajoi meidät Lincolnin, jonne olikin yllättäen matkaa noin 60 kilometriä! Saimme tuntea perienglantilaista ystä- vällisyyttä ja vieraanvaraisuutta parhaimmillaan. Kannattaa antautua keskusteluun vieruskaverin kanssa lentokoneessa!

MAHTAVAN HISTORIAN ÄÄRELLÄ

Lincolnin kaupungin historia ulottuu varhais- keskiajalle, mutta alueella on ollut asutusta jo roomalaisaikana, sillä tuolta ajalta on muisto- merkkejä, ja antiikkisia asutusten perustuksia löytyy jatkuvasti uudisrakentamisen yhteydessä. Vilhelm Valloittaja antoi vuonna 1000 jkr. mää- räyksen rakentaa Lincolnin katedraalin ja linnan. Kaupungin maamerkki, ylpeydenaihe ja suosituin

turistinähtävyys on Lincolnin katedraali. Kaupunki on rakentunut vuosisatojen saatossa korkean kukkulan ympärille. Katedraali ja Lincolnin linna sijaitsevat kukkulan laella, vanhimmat rakennukset kukkulan rinteillä ja uusin rakennuskanta levittäytyy kukkulan ympärille. Lincoln on Lincolnshiren kreivikunnan pääkaupunki ja tasangon korkein kohta, ikivanha poliittisen ja kirkollisen vallan keskus sekä kauppapaikka, jonne on pääsy Witham-jokea pitkin myös mereltä. Tätä mahdollisuutta hyödynsivät myös muinaiset roomalaiset, ja kaupungin satama-allas onkin näiltä ajoilta, samoin kuin joenvarren pengerrykset. Lincolnin historia on värikäs ja kaupunki on näytellyt tärkeää roolia monissa Englannin historian vaiheissa. Lincolnin kaupungin järjestämät kiertokävelyt turisteille ovat suositeltavia tapoja tutustua kaupunkiin: oppaat kertovat historiasta mieleenpainuvasti, kohokohdat eloisesti esiin tuoden.

Tätä nykyä kaupungissa on noin 93 000 asukasta, laajemmalla niin sanotulla rakennetulla kau-

punkialueella (Lincoln Urban Area) on noin 123 000 asukasta. Alueen pääelinkeinot ovat rauta- ja koneteollisuus sekä ympäröivällä alueella maatalous; Lincolnshire on Englannin ruoka-aitta. (City of Lincoln Council 2017.) Yliopiston merkitys kaupungille on suuri, sillä opiskelijoita tulee kaikkialta Brittein saarilta sekä myös Euroopan unionin alueelta. Nuoret ihmiset pitävät historiallisen kaupungin vireänä ja dynaamisena. Ravintoloita on paljon, yöelämä on vilkasta ja katukuva on nuorekas, rento ja iloinen. Ihmiset ovat hyvin ystävällisiä, auttavaisia ja monikulttuurisuuteen tottuneita. Vanha ja uusi, korkea- ja populaarikulttuuri lyövät sopuisasti kättä. Lincolnin kaupunkirakennetta voisi verrata Suomen Turkuun; viihtyisä, joen halkoma kaupunki, jossa on vanha linna ja maan historian kannalta huomattava katedraali.

MAGNA CARTA

Lincolnin nähtävyyksistä on nostettava yksi ylitse muiden: Vuonna 2015 oli Magna Cartan

(Suuren peruskirjan, eräänlaisen ensimmäisen perustuslain) 800-vuotisjuhlavuosi, jonka jatkoja Lincolnissa vielä sitkeästi vietettiin. Alkuperäiselle asiakirjalle, jossa on useampi lumovan siistillä ja pienenpienellä käsialalla kirjoitettu sivu, on linnoituksen yhteyteen rakennettu oma museobunkkeri. Erikoistilassa ilmanala on vanhalle pergamenttipaperille täydellinen. Museossa ei myöskään saa kuvata, mutta linnan matkamuseotomymälästä ostimme jäljennöksen tästä ensimmäisestä maan ja sen antimien yhteisjakamisesta päättävästä julistuksesta. Aateliset olivat kyllästyneet kuninkaan rajoittamattomaan valtaan ja pakottivat Juhana Maattoman vuonna 1215 allekirjoittamaan säädöksen, jossa kuningas lupasi kunnioittaa aatelisten sukujen oikeuksia maan käyttöön. Kyseessä on näin ollen myös ensimmäinen ihmisoikeuksien julistus. Magna Carta oli

Vas. Lincolnin katedraali
Oik. Lincolnin linnoituksen portti

tärkeä asiakirja – tai asiakirjakokonaisuus, sillä uusia säädöksiä liitettiin ensimmäiseen useina vuosisatoina täsmentämään omistusoikeuksia edelleen. Manga Carta kuten yliopistolaitoskin ovat yhteistä eurooppalaista kulttuuriperintöämme, joten pääsimme Lincolnissa monen suuren asian ytimeen.

LINCOLNIN YLIOPISTO – JOUTSENVAAKUNAN ALLA

Witham-joki levenee kaupungin keskustassa, yliopiston kampuksen kohdalla Brayford Pooliksi, järvimäiseksi altaaksi, jossa on paljon joutsenia ja muita vesilintuja. Joki ja allas luovat vesielement-

Vas. Maisema linnan muurilta yli Lincolnin

Oik. 1500–1600-luvun vaihteessa rakennetun kaupunkitalon puurakenteet maalattiin mustiksi viktoriaanisella ajalla, prinssipuoliso Albertin kuoltua. Puuaines on peräisin Sherwoodin metsästä.

tin raikasta tunnelmaa kaupunkiin. Kampuksen rakennusten altaan puoleisista ikkunoista avautuu näkymä Brayford Poolin yli kaupunkia vartioivan katedraalin siluettiin. Valkeat joutsenet lipuvat rauhallisesti pitkin jokea ja Lauran kertoman mukaan loppukesästä näkee nuorten joutsenten lentoharjoituksia – joskus dramaattisia, joskus huvittavia. Ei ihme, että joutsenet ovat edustettuina myös yliopiston vaakunassa; yliopistotutkinnon parissa puurtavat opiskelijat oikovat oppineisuuden sulkia ja levittävät lopulta akateemiset siipensä.

Lincolnin yliopistossa on 4 Collegea, joiden alaisuudessa toimivat koulut (Schools): Collage of Arts, Collage of Science, Collage of Social Science ja Lincoln International Business School. Lincolnin yliopiston verkkosivuilla voi tutustua tarkemmin kouluihin.

Opiskelijoita on yhteensä noin 13 000, joten opiskelijaelämä on vilkasta. Oppilaskunta järjestää viikoittain erilaisia tapahtumia, kuten konsertteja ja illanviettoja. Taidealojen opiskeli-

jat tuottavat myös paljon kulttuuritapahtumia, kuten taidenäyttelyitä, teatteri-, musiikki- ja tanssiesityksiä sekä performansseja, joten kokemista riittää. Opiskelijoiden on varsin helppoa löytää asuntoja vapailta vuokramarkkinoilta, ja aivan kampusalueen tuntumassa sijaitsee opiskelija-asuntola. Lincolnin yliopiston tarjonta kattaa varsin hyvin koko Xamkin tarjonnan, joten Erasmus-vaihto voisi helposti laajeta muillekin koulutusaloille. Vaihto-opettajaviikollamme Laura järjesti tapaamisen suomalaisten tutkinto- ja vaihto-opiskelijoiden kanssa, joista osa oli Tampereelta ja osa Lahdesta. He kehuivat Lincolnin maasta taivaaseen – ja olivat kovin kansainvälisiä. Mainitakoon, että Lincolnissa on myös toinen yliopisto, Bishop Grosseteste University.

Brexitin aiheuttama epävarmuus kuului suomalaisten opiskelijoiden puheesta, minkä hyvin ymmärtää, kun vertaa EU:sta tulevien opiskelijoiden 3000 €:n lukukausimaksua, jonka Erasmus-järjestelmä kompensoi, 9000 €:n maksuun, kun

Iso-Britannia lähitulevaisuudessa eroaa EU:sta. Erasmus-sopimuskauden päätyttyä vuoden 2020 jälkeen kukaan ei tiedä, mitä tapahtuu.

SCHOOL OF HISTORY AND HERITAGE

School of History and Heritageassa opiskelu jakaantuu kolmevuotiseen BA (Hons, Bachelor) Undergraduate -ohjelmaan sekä tämän jälkeen mahdollisesti suoritettavaan MA-ohjelmaan (Master Degree). Myös tohtoriksi väittelemineen on mahdollista. Perustutkintolinjoja on kaksi: Conservation of Cultural Heritage ja History. MA-linjoja on viisi: Conservation of Cultural Heritage, Historical Studies, Medieval Studies, Research Conservation ja Research History. Tohtorikoulutuksen linjoja on kaksi: Conservation of Cultural Heritage ja History. Käytännön tekemiseen ja tutkimukseen painottuvat linjat ovat siis erikseen, joskin ne myös voimakkaasti tukevat toisiaan. (School of History and Heritage 2017: 2–7.)

Conservation and Cultural Heritage -linjalle otetaan vuosittain sisään noin 20 tutkinto-opiskelijaa. Laitoksella työskentelee 68 eri alojen luennoitsijaa. Päätoimisesti konservointiin liittyviä ammattiaineita opettaa viisi opettajaa ja kolme teknistä tukihenkilöä.

Laitoksen henki vaikuttaa hyvältä ja ote tekemiseen laadukkaalta ja vireältä. Laboratorio- ja esineiden säilytystiloja on runsaasti, laitteisto on ajantasainen ja luokkatilat ovat uusia ja viihtyisiä. Konservoinnin laitos on sijainnut viime aikoihin asti vanhassa kaupungissa. Henkilökunta muisteli haikeana pittoreskia rakennusta puutarhoineen kukkulan rinteessä, mutta samaan hengenvetoon he kehuivat uusia moderneja tiloja kampuksen juuri valmistuneessa Art, Architecture and Design -rakennuksessa.

Tutustuimme viikon alkupuolella kaikkiin konservoinnin laitoksen tiloihin opettajien opastuksella, ja viikon loppupuolella Laura näytti

Vas. Kaupunkinäköy yliopistolta kaupunkiin
Oik. Lincolnin yliopiston kampus, opiskelijakunnan rakennus on punainen

pajamestareiden opastuksella meille muotoilun ja arkkitehtuurin tilat: Product Design, Fashion, Interior Architecture ja 3D-modelling laboratory. Erityisesti mieleen jäivät tilojen avaruus ja valoisuus sekä kadehdittava 3D-mallintimien määrä.

Lukukausimaksut takaavat sen, että rahasta ei ole puutetta; tilat ovat tyylikkää, ja jopa saippua-automaateissa on yliopiston joutsenvaakuna. Yliopiston graafinen materiaali on laadukasta mutta ei kovin ekologista; paksua ja kiiltävää paperia suositaan. Oppilaskunnan ravintola on tyylikäs, jazz-iltoja järjestetään kampuksen drinkkibaaris- sa ja niin edelleen. Opiskeluviihtyisyyttä edistävät fasiliteetit ovat kunnossa, ja luonnollisestikin opetuksen taso on hyvä ja tutkimustyötä tehdään innokkaasti. Silti lukukausimaksujen hyödyllisyys

Vas. Laboratoriotilat

Oik. 3D-tulostimien määrä on kadehdittava, Terrakotta-armeijan sotilaita tulostettuna Tutkijoiden yö -tapahtumassa

voidaan kyseenalaistaa, sillä lahjakkaiden nuorten opintojen esteenä ei saa olla vanhempien vähävaraisuus. Hyvää opetusta voidaan järjestää ilman lukukausimaksujärjestelmääkin, kuten Suomen malli todistaa. Meiltä kysyttiin useaan otteeseen suomalaisesta korkeakoulujärjestelmästä, jonka iloista ja suruista kerroimme. Maailmalla suomalaista koulutusjärjestelmää ihailaan ja pidetään esikuvallisena, joten myös sitä heikentäviä valtiollaan päätöksiä ihmeteltiin suuresti.

TIUKKA MATKAOHJELMA

Vaihto-opettajaviikko on aina täyttä työtä, ja Lincolnin viikko oli ohjelmaltaan erityisen tiukka, joskin samalla erittäin antoisa. Kumpikin meistä

piti varsinaisesti kolme luentoa ja olimme läsnä toistemme luennoilla, joten kommentoimme myös toistemme luentoja. Tosiasiassa edustimme aamusta iltaan, sillä erilaisia keskusteluita ja tapaamisia niin henkilökunnan kuin opiskelijoidenkin kanssa oli lukuisia. Ostoksilla ehdimme käydä lauantaiaamuna ennen lähtöämme.

Luentojemme aiheet ja esittelymme olivat seuraavat:

Leena Muotio, PhD, Principal Lecturer:

1. *Basic Facts from Finland and Finnishness*
2. *Highlights of Cultural History of Finland*
3. *Modern Finnish Design and Architecture*

Jari-Pekka Muotio, Designer, Lecturer of Restoration and Conservation:

1. *Kymenlaakso University of Applied Sciences and School of Restoration and Conservation*
2. *Restoration and Conservation education and research in Finland*
3. *Major Restoration Projects: Presidential Residen-*

ce of Finland and Parliament House of Finland

Suunniteltu ohjelma viikon aikana (ma-la) oli seuraava:

Maanantaina 26.9. matkustimme koko päivän. Klo 16.00 olimme hotellissamme. Tapasimme 16.30 - 18.30 Laura McCarthyn, jonka kanssa kävimme läpi ohjelman ja keskustelimme vaihdosta ja korkeakouluistamme.

Tiistaina 27.9. klo 14.00 - 16.00 Jari-Pekka esitelmöi aiheesta Restoration and Conservation education in Finland. Esitelmä oli koulutuksen esittelyä, ja se käytiin dialogina konservoinnin laitoksen henkilökunnan kanssa. Keskustelu käsiteli laitosten toimintaa sekä niiden yhtäläisyyksiä ja eroja, resursointia, opetuksen sisältöä ja opintosuunnitelmien vertailua. Henkilöstö esiteltiin puolin ja toisin. Ajalla 16.00 - 18.00 tutustuimme konservoinnin työpajoihin.

Lincolnin konservoinnin laitoksella keskitytään pääasiassa konservoihin toimenpiteisiin, mikä

Yllä Leena luennoi suomalaisesta arkkitehtuurista ja muotoilusta täydelle salille

Alla Leena ja Laura auditoriossa ennen luennon alkua

kevyimmillään saattaa tarkoittaa vain esineiden puhdistamista. Erään maisteriopiskelijan kanssa käyty keskustelu nosti esiin tämän konservointiin liittyvän ongelman: opinnot eivät välttämättä anna valmiuksia riittävän laajaan restauroinnin osaamiseen. Esimerkiksi esineistön vahvistamista uudella materiaalilla tai vanhan materiaalin lisäyksellä, kuten puu- tai viilupaikoilla, helojen tai liitosten uusimisella, uudella pintakäsittelyllä tai verhoilulla ei paljontaan tehdä. Samassa keskustelussa kävi ilmi myös, että resurssipulan vuoksi museoissa konservointia monesti lykätään, jolloin vauriot pahenevat, mikä aiheuttaa esineelle tehtävien toimenpiteiden määrän ja kustannusten kasvua. Säilyttävän konservoinnin opiskelu ei vaadi saman kaltaisia käden- tai materiaalin työstön taitoja kuin restauroinnin opiskelu, mutta se vaatii tarkkaa tutkimustyötä, syvää ymmärrystä esineistön historiasta ja valmistustekniikoista.

Lincolnin laitoksen varastossa oli konservoivia toimenpiteitä vaativia maalauksia, kipsisiä rintakuvia, pienoismalleja, hyvin vanhoja arkkuja ja herkkää pienesineistöä (lasia, keramiikkaa, leluja jne.) sekä täytettyjä eläimiä (taksidermia) sitäkin enemmän.

Selkein ero Lincolnin konservoinnin koulutuksen ja Xamkin restauroinnin koulutuksen välillä on, että Lincolnissa ei juurikaan konservoida huo-

nekaluja. Laboratorio- ja analyysilaitteissa on eroa: meillä on esimerkiksi XRF- ja FTIR-laitteet (röntgenfluoresenssi analysaattori ja Fourier Transform Infrared -spektroskopia), kun taas heillä on röntgenlaite, jota Xamkissa ei ole. Varsinaisia pajatiloja teorialuokkien lisäksi konservoinnin laitoksella ei ole, mutta se voi käyttää muotoilun yhteydessä olevia tiloja tarpeen mukaan, nämä tilat tosin kalpenevat vertailussa meidän Pajaamme, jossa puu-, muovi-, jalometalli-, maalaus- ja metallityösalit ovat varmasti Euroopan parhaimpia. Erikoistekniikoiden osalta opetus on varsin samankaltaista, joskin Xamkissa verhoillaan, tehdään erikoismaalauksia sekä kultausta enemmän.

Keskiviikkona 28.9. klo 10.00 - 12.00 seurassimme maisterikoulutuksen opetusta. Opettajana toimi konservoinnin lehtori **Henning Shultz**. Keskustelimme opiskelijoiden kanssa ja tutustuimme heidän projekteihinsa. Iltapäivällä klo 14.00 - 16.00 Jari-Pekka luennoi aiheesta Restoration and Conservation Education and Research in Finland. Illalla klo 18 - 19 tapasimme suomalaisia opiskelijoita kampuksen opiskelijaravintolassa. Laura tuli hakemaan meitä hotellilta autolla vanhassa kaupungissa sijaitsevaan keskiaikaiseen ravintolaan, jossa klo 19.30 - 23.00 illastimme Konservoinnin laitoksen henkilökunnan kanssa. Ruokalistalla oli paikallisia erikoisuuksia. Illallisella keskustelimme koulutuksen tilanteesta säästöjen paineessa ja opiskelijoiden muuttuvista oppimistavoista. Pohdimme myös yleistä poliittista tilannetta molemmissa maissa sekä maidemme taloutta.

Vas. Jari-Pekka Muotio luennoi Xamkin restauroinnin koulutuksesta

Oik. Jari-Pekka ja konservoinnin opiskelija kohteen ääressä

Torstaina 29.9. Leena luennoi klo 9.00 - 10.00 aiheesta Basic Facts from Finland and Finnishness ja klo 10.30 - 12.30 aiheesta Highlights of Cultural History of Finland. Lounaan jälkeen seurasi Jari-Pekan luento Major Restoration Projects: Presidential Residence of Finland and Parliament House of Finland. Luentojemme jälkeen tutustuimme Lincolnin linnoitukseen ja tämän jälkeen osallistuimme iltamessuun katedraalissa

Perjantai 30.9. alkoi klo 9.00 - 11.00 Leenan luennolla Modern Finnish Design and Architecture. Tämän jälkeen, klo 11.00 - 12.00 tutustuimme design-koulutukseen ja laitokseen.

Kävimme 30.9. myös tutustumassa restauroinnin ja konservoinnin konsultti- ja tutkimuslabora-

torioon, joka kantaa nimeä Crick Smith perustajajäsentensä mukaan. Tutkimuslaboratorio välittää laitoksen opiskelijoille työharjoittelupaikkoja eri puolilla Britanniaa sijaitsevista kohteista. Näitä luonnollisestikin on runsain mitoin saarivaltiossa, jonka kulttuurihistoria ulottuu roomalaisaikoihin ilman suurempia rakennuksia tuhoavia sotia ja luonnonmullistuksia. Kuningashuoneen hallinnassa olevista restaurointikohteista saimme myös nähdä esimerkkejä, mikä sai meissä aikaan ymmärrettävää ihastelua. Kaikilla ei ole suhteita Buckinhamin palatsiin.

Perjantaina kävimme klo 12.30 - 14.30 loppukeskustelun Lauran kanssa Erasmus+-vaihdosta ja allekirjoitimme tarvittavat asiakirjat. Iltapäivällä osallistuminen paikalliseen Tutkijoiden yöhön, jossa vietimme pari tuntia tutustumassa Lincolnin vanhimmassa kirkossa erilaisiin restaurointi- ja konservointimenetelmiin. Illalla menimme Lauran ja hänen miehensä **Cliven** kanssa syömään

Baywater Poolissa kelluvaan itämaiseen ravintolaan. Clive opettaa Lincolnin yliopistossa Media, TV, Film and Audio -laitoksella. Hänen opiskelijoitaan ja muita vaihto-opettajia, muun muassa Hollannista, liittyi seuraamme. Englantilainen vieraanvaraisuus jatkui matkamme loppumetreille saakka.

KOTIMATKALLE

Lähtöpäivänä 1.10. lähdimme puolenpäivän junalla kohti Manchesteria. Junan vaihto oli Sheffieldissä. John oli oikeassa; täysissä junissa kököttäminen ja sekavilla asemilla odottelu oli matkan pitkästyttävien osuus. Pikajunassa Sheffield-Manchester juttelimme keskenämme suomeksi ja kuulimme lähellä istuvien nuorten aikuisten mainitsevan, että junassa haisee ulkomaalaiselta. Emme viitsineet lopettaa salakielistä keskusteluaamme ja kysyä näkemyksiään esittävältä nuorelta mieheltä, minkä tyyppinen haju meistä tai meitä vastapäätä

Kuvat, tämä sivu:

Vas. Konservoitavien esineiden varasto on täynnä mutta hyvässä järjestyksessä

Oik. Konservoinnin opiskelija esittelee taksidermian (eläintäyttötiede) projektiaan

Viereinen sivu:

Yllä Design-laitoksen tilat ovat tyylikkääät ja opiskelijatyöt hyvin esillä

Alla Näkymä kampukselta Bayford poolin yli kaupunkiin

istuvasta nuoresta intialaistaustaisesta naisesta mahdollisesti lähtee. Kiihtymättä puhelimme keskenämme brexitin syistä, siitä todellisuudesta, jossa Lontoon ulkopuolella asuvat nuoret kokevat pärjäämättömyyden pelkoa ja ulkomaalaiset uhkana. Yliopistokaupungin suvaitsevuuuden jälkeen synkempi ja rasistisempi Britannia vilautti meille kasvojaan.

**JATKOSUUNNITELMAT:
ERASMUS+ MIINUS BREXIT**

Matka käynnisti Erasmus+-vaihto-ohjelman korkeakoulujemme välillä. Matkan aikana Xamk ja suomalaisuus tulivat tutuksi yli 200 opiskelijalle ja konservoinnin sekä muotoilun ja arkkitehtuurin laitoksen henkilökunnalle.

Erasmus-vaihto pyritään käynnistämään mahdollisimman pian konservoinnin koulutuksessa.

Myös muotoilun koulutuksen vaihto-ohjelma kiinnostaa kumpaakin osapuolta, ja siitä jatketaan keskustelua.

Matka osoitti Lincolnin yliopiston erittäin dynaamiseksi ja voimakkaasti kehittyväksi koulutuspaikaksi, jossa opiskelijat viihtyvät erinomaisesti, ja tämä oli myös selkeästi aistittavissa. Kampusalue on todella mukava ja tiivis ympäristö, jossa kaikki on lähellä. Lincolnin yliopisto on voimakkaasti kasvava, ja se on valittu yhdeksi maan viihtyisimmistä yliopistokampuksista. Uusia kampusrakennuksia oltiin juuri rakentamassa oikeustieteelliselle tiedekunnalle ja terveyden hoidon oppiaineelle. Myös Lincolnin kaupunki osoittautui erittäin mielenkiintoiseksi ja historiallisesti vaikuttavaksi paikaksi. Yliopistoa ja sen ympäristöä voi suositella opiskelijoillemme.

Brexitin seurauksena tulevaisuus brittiläisten

yliopistojen kanssa on avoinna. Brittiläinen yliopistoväki on epätietoinen brexitin vaikutuksista tulevaisuuteen; heidän mukaansa kyseessä on hyppy tuntemattomaan. Erasmus-sopimuskauden päätyttyä vuoden 2020 jälkeen vaihtotoiminnan jatkuminen on hämärän peitossa, joskin sen vahvasti oletetaan jatkuvan. Vuoden 2017 syyskuun alussa Britanniaasta alkoi tulla tietoja brexitin vaikutuksista koulutettujen EU-kansalaisten oleskeluluvista Britanniaassa: ne rajoittunevat viiteen vuoteen. Tämä seikka varmasti vaikuttaa vaihto-opiskelijaksi hakeutumiseen. Yhteiseurooppalaisen sivistysperinteen uskoisi kuitenkin velvoittavan hyvän yhteistyön jatkamiseen EU-maiden ja Britannian välillä. x

LÄHTEET:

City of Lincoln Council. 2017.

Saatavissa: <https://www.lincoln.gov.uk/your-council/policies-publications-and-information/corporate-publications/> [viitattu 13.6.2017].

Colleges and Schools. 2017. Saatavissa: <https://www.lincoln.ac.uk/home/abouttheuniversity/collegesandschools/> [viitattu 25.8.2017].

Conservation of Cultural Heritage. 2017. University of Lincoln. Saatavissa: <https://www.lincoln.gov.uk/your-council/policies-publications-and-information/corporate-publications/> [viitattu 13.6.2017].

School of History and Heritage. 2017. Esitemateriaali. Lincoln: University of Lincoln.

Budapest – City of Design

Vaihto-opettajamatka Budapestin MOMEen (Moholy-Nagy University of Art and Design)

Leena Muotio

Vaihto-opettajaviikkoa Budapestin MOMEen ryhdyttiin järjestämään tammikuussa 2015, jolloin pari kulttuurin opettajaa kertoi minulle ajatuksestaan lähteä kyseiseen yliopistoon, sillä silloisen Kyamkin muutamia muotoilun opiskelijoita oli ollut vaihdossa siellä, ja paikan päällä olisi myös opettajien tärkeää käydä.

MATKAN SUUNNITTELUVAIHEEN MUTKIKKAAT KUVIOT

Taidehistorian lehtori **Jaana Hermunen** ilmoitti kiinnostuksensa lähteä mukaan. **Leena Mäkelä-Marttinen** (myöhemmin **Muotio**) otti yhteyttä MOMEen kansainvälisen opettajavaihdon koordinaattoriin ja sai Teoreettisten aineiden laitoksen johtaja, prof. **Gabor Eblin** yhteystiedot. Hänen kanssaan jatkettiin vaihdon suunnittelua. Lopulta kävi niin, että alkuperäiset kaksi lähtijää estyivät muiden matkojen vuoksi, ja matkalle

lähtivät Jaana Hermunen ja Leena Mäkelä-Marttinen. Vaihto-opettajaviikko ajoittui viikolle 39, 21.9.–26.9.2015. Unkarissa on syyskuun lopulla vielä täysi kesä, joten matka lyhensi mukavasti Suomen syksyä. Kaunis ja lämmin kesäsää hellikin meitä koko viikon, lukuun ottamatta lähtöpäivän kaatosadetta.

NOSTALGINEN BUDAPEST

Muistelin 1980-luvulla tekemiäni Itä-Euroopan kiertomatkoja ja ehdotin klinisen hotellin sijaan majoitusvaihtoehdoksi keskustassa sijaitsevan asunnon vuokrausta. Budapestissä asuntojen vuokraaminen turisteille on ollut hyvin suosittua lisätulojen hankkimiseksi sosialismin aikana, ja sitä se on edelleenkin. Kauniissa viime vuosisadan vaihteen taloissa sijaitsevat pittoreskit huoneistot välkkyivät mielikuvissa, ja verkkosivustolta sitten sellainen tulikin valituksi residenssiksemme. Asunnon osoite oli Veres Palne utca 19, 23, 1056, ja se sijaitsi uusbarokkisen talon viidennessä kerroksessa, erinomaisella paikalla Elisabethin sillan

Vas. Leenan ja Jaanan design-
kierroksen lepo hetki

Oik. Residenssimme Budapestin keskustassa,
uusbarokkinen katunäkymä

kupeessa. Tonavan toisella rannalla on kuuluisa Gellertin kylpylä, jossa ensimmäisenä iltana vierailimmekin virkistäytymässä. Asunto itsessään oli melkoinen muinaismuisto erikoisine kalusteineen ja paikallisesta talonpoikaiskulttuurista muistuttavine tekstiileineen, eikä pohjakaavakaan ollut kuvissa luvatus kaltainen. Kaasuhellän syyttäminen jäi huolekseni, nostalgisessa menneisyydessä kun niihin olin tottunut. Asunto oli kaukana tyylikkyydestä ja design-maailmasta, mutta sellaisena huvittavan kontrastinen siihen puoleen Budapestia, johon olimme tulleet tutustumaan. Asunto oli myös varsin edullinen.

MUOTOILUN OPETUKSEN KANSALLISIA ERIKOISUUKSIA

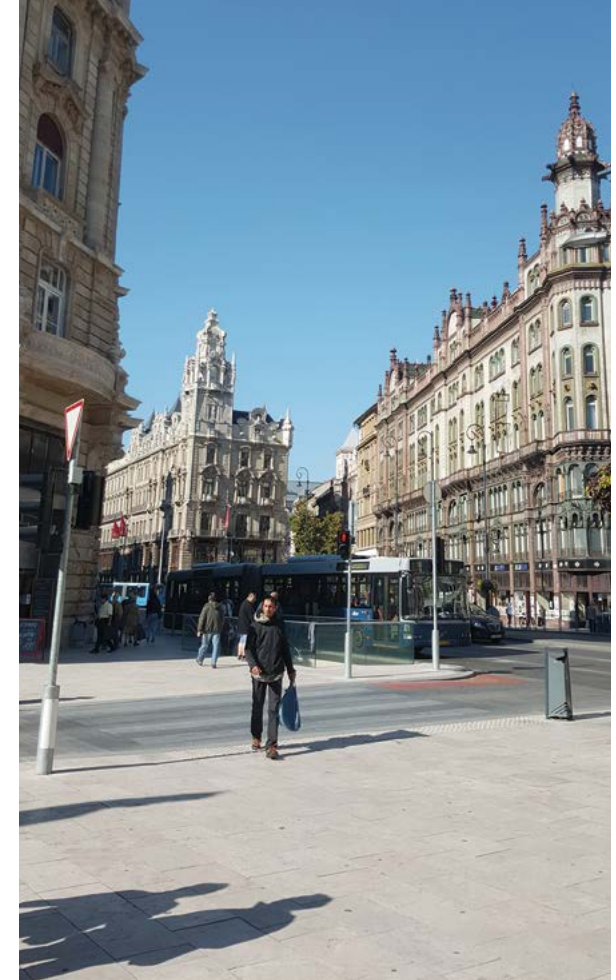
Sopiessamme vaihto-opettajaviikon luennoista meille tähdennettiin, että ne eivät saaneet olla kovin pitkiä, eikä niitä voinut olla enempää kuin jatkossa on lueteltu. Tämä hämmensi meitä tiukkaan Erasmus-kuriin tottuneita vaihto-opettajia, mutta noudatimme tietysti isäntien toiveita. Heillä ei kuulemma ole kovin pitkiä luentoja ylipäättään, joten sellaisiin ei ollut varattu aikaa meillemkään. Lyhensimme ennen matkalle lähtöä luentojamme melkoisesti, mikä aiheutti ylimääräistä työtä. Meiltä myös kysyttiin, teemmekö itse omien luentojemme esittelyjulisteen, mikä oli niin ikään

hämmentävää, sillä MOMEn graafinen ilme tai yleensä heidän tyyliinsä sopiva julistemalli ei ollut tiedossamme. Annoimme mielihyvin julisteen suunnittelun heidän tehtäväkseen. Vaihtoviikon ohjelma luentojen lyhenemisestä huolimatta oli erittäin tiivis.

Opettajavaihdon ohjelmamme Budapestissa oli lopulta seuraava:

ma 21.9. saapuminen Budapestin keskustassa sijaitsevaan asuntoomme

ti 22.9. tutustuminen maisteriopiskelija Kinga Kamvain opastuksella desing-alan yrityksiin, taide- ja arkkitehtuurikohteisiin, noin 8 h

ke 23.9. aamupäivällä pari design-kohdetta Kingan opastuksella, noin 4 h ja iltapäivällä luennot yliopistolla:

Leena Mäkelä-Marttinen: Studies in Kymenlaakso University of Applied Sciences (30 + 10 min)

Jaana Hermunen: Contemporary Art in Finland in the Point of view of Fashion and Design (40+20 min)

Jaana Hermunen: Fashion and design classics – Historical background of Finnish Design (40+20 min)

Leena Mäkelä-Marttinen: Semiotics of Finnish Fashion and design - Signs of Finnishness (40+20 min)

to 24.9. luento yliopistolla:

Leena Mäkelä-Marttinen: Contemporary Finnish Design Research (40+20 min)

Luennon jälkeen tutustuimme laitoksen tiloihin ja kävimme virkistäytymässä kampuksen bussibaarissa.

Illalla Budapest Design Week -avajaisgaala.

pe 24.9. vapaata oleskelua Budapestissä. Ilta-päivä Széchenyin uusbarokkisessa kylpylässä, joka on Budapestin suurin lämminvesikylpylä.

la 25.9. kotimatka

Ensimmäisen päivän luennot, paitsi semiotikkaa käsittelevä, olivat auditoriossa. Kuulijoita oli noin 100. Suomalaista muotoilun ja muodin semiotikkaa käsittelevää luentoa oli kuuntelemassa noin 15 opiskelijaa pienessä ja hyvin intiimissä luokassa. Suomalaisesta muotoilun tutkimuksesta kertovaa luentoa oli kuuntelemassa noin 30 opiskelijaa, ja tätä luentoa oli erityisesti pyydetty etukäteen. Kiinnostuksen asiaa kohtaan saattoi aistia, ja opiskelijat tekivät myös hyviä kysymyksiä. Tuli sellainen olo, että luennon sisältö vakuutti kuulijat ja sai heidät arvostamaan suomalaisten luovuutta, tarkkuutta ja järjestelmällisyyttä. Esittelin luennon lopuksi myös Kyamkin muotoilun opiskelijoiden edustavia opinnäytetöitä kuvamateriaalin avulla. Sain sen kuvan, että Suomessa muotoilun

Yllä Kampuksen bussibaari

tutkimus on korkeatasoista ja tutkimusote paljon paremmin huomioitu osana tutkimusprosessia kuin Euroopassa yleensä.

Tutkimusta toki korostetaan myös MOMEssa, joka koostuu neljästä laitoksesta: Design, Architecture, Media ja Theoretical Studies. Olimme hiukan hämäräksi jääneestä syystä juuri Teoreettisen laitoksen vieraana. Päättelimme tämän johtuvan siitä, että luennoimamme aiheet, muotoilun tutkimus, semiotikka ja taidehistoria, ovat MOMEssa Teoreettisten aineiden laitoksen alaisuudessa. MOMEssa muotoilun, median ja arkkitehtuurin tutkimusta hallinnoi oma laitoksensa, josta tutkimukseen ja teorian muodostukseen tähtäävää

opetusta johdetaan ja suunnitellaan muiden laitosten opiskelijoille. Tällainen tutkimusopettamisen strategia miellyttää minua kovasti, sillä se kertoo alan tutkimuksen ja teoreettisten lähtökohtien suuresta arvostuksesta. Teoreettisten aineiden laitoksella on myös omat, viihtyisät tilat puistomaisessa ympäristössä. MOME sijaitsee ainakin toistaiseksi varsin kaukana ydinkeskustasta, Budan puolella osoitteessa: 1111 Budapest, Bertalan Lajos utca 2.

Kun tutustuimme MOMEn tiloihin, kaksi asiaa pisti silmääni. Ensinnäkään tietokoneita ei näkynyt missään. Ehkä MOMEssa noudatetaan jonyt BYOD-ideologiaa. Myöskään pajatiloja ei näkynyt, ei kovien- eikä pehmeiden materiaalien. Meille esiteltiin ainoastaan käsin piirtämiseen ja

Vas. Kampuksen asuntola
Oik. Teoreettisten aineiden laitos

pienten mallien rakentamiseen soveltuvia tiloja. Kyselin, missä ovat pajatilat (workshops), mutta en saanut oikein minkäänlaista vastausta. Kävin joka kerroksessa katsomassa (rakennus oli kolmi-kerroksinen, kellariin en päässyt), mutta tämän kaltaisia tiloja ei löytynyt, ei ompelukoneita, ei 3D-mallintimia, ei höyläpenkkejä. Ehkä tilapäinen sijoituspaikka on synnä niiden puutteelle tai ehkä ne löytyvät jostakin aivan muualta, mutta asiasta kannattaa ottaa etukäteen selvää, jos suunnittelee vaihto-opiskelua MOMEssa. Design Weekin avajaisgaalan näyttelyssä näin MOMEn opiskelijoiden suunnittelemlia prototyyppejä, joiden tekeminen

on vaatinut erilaista koneistusta, joten jossakin opiskelijoiden käytössä on pajatiloja. Xamkin hieno pajaa ja suhteellisen runsasta konekantaan kyllä tuli ikävä. Ei ole ihme, että Kulttuurin ulkomaiset vaihto-opiskelijat kehuvat maasta taivaaseen pajamme ja koneistuksemme.

ERITYISKIITOS OPPAALLEMME, KINGA HAMVAILE

Meitä emännöitiin antaumuksella koko vierailun ajan. **Kinga Hamvai** -niminen maisteriopiskelija, joka oli suorittanut vuoden vaihto-opiskelun Taide-teollisessa korkeakoulussa Helsingissä, oli mitä miellyttäväin opas. Hän tunsi hyvin kotikaupunkinsa taide- ja kulttuurielämää ja luonnollisestikin kaikki vierailemisen arvoiset design-alan yritykset. Kävimme hänen johdattamina kahden päivän aikana kymmenkunnassa show roomissa, Budapestin kaupungin suunnittelutoimistossa vanhan

Vas. Tiedonpuun alla

Oik. Muotoilun laitoksen tiloja

jatkaa tuttavuuttani Kingan kanssa ja seurata hänen matkaansa design-agentiksi.

Kingan rooli vaihtoviikollamme olikin erittäin tärkeä ja suuri, sillä Gabor Ebli valitteli kovasti opetuksen käynnistymisen kyseisellä viikolla ja seuraavalle viikolle sijoittuvan Budapestin design-viikon ohjelman suunnittelun vievän hänen aikansa. Jälkikäteen mietimmekin, eikö olisi ollut viisasta MOMEn puolelta ehdottaa vaihto-opettajaviikkoamme seuraavalle viikolle, jolloin opetus oli jo käynnissä ja design-viikko menossa. Opettajavaihdon koordinaattori olisi voinut informoida meitä näistä ajoituksista jo suunnittelun alkuvaiheessa. Keski-Euroopan korkeakouluissa opinnot alkavat useimmiten suunnilleen kuukautta myöhemmin kuin meillä, ja Budapestin vaihdon jälkeen tämän asian kyllä muistaa, kuten myös tapahtumakalenterien tarkastamisen etukäteen tarpeeksi pitkältä ajalta.

Vaihto-opettajamatkamme Budapestin MO-MEen oli kaiken kaikkiaan onnistunut ja hyödyllinen kokemus. Erasmus-vaihto MOMEn kanssa jatkuu, ja voimme suositella yliopistoa vaihtopaikaksi opiskelijoillemme, edellä mainituin, tiloja ja koneistusta koskevin varauksin. Budapest on ihana kaupunki, jossa on helppo viihtyä. Ja mikä parasta, unkarilaiset todella pitävät suomalaisia sukulaisinaan, joten saamme aina sydämellistä kohtelua. ✕

linja-autoaseman tiloissa sekä muutamassa taide-näyttelyssä. Kaupungin nuoret suunnittelijat ja heidän studiossa tulivat esittelykierrosten (design walks) yhteydessä tutuiksi. Saimme myös yllättävän kunnian osallistua Budapestin design-viikon avajaisgalaan, jonka yhteydessä oli erinomainen ja todella laaja muotoilunäyttely. Osallistuimme galaan Kingan kanssa ja katsoimme yhdessä näyttelyn. Tämän jälkeen nautimme vielä hetken Kingan seurasta ulkona pidettyjen öisten jatkojen tunnelmassa, jonka jälkeen heitimme haikeat jäähyväiset. Onneksi on Facebook, jossa olen voinut

Xamk IB Brand Ambassador Project

In January 2017, the concept of using Brand Ambassadors in the International Business Programme at Xamk was introduced. Two IB students, **Marija Marash** (from Albania) and **Xuan Nguyen** (from Vietnam), were chosen to represent and promote the programme through their daily activities and social media interaction. This article explains the brand ambassador approach through general and social media marketing frameworks.

BRAND BUILDING AND THE TRADITIONAL MARKETING APPROACH

Building strong brands is important in any competitive market and is essential for creating brand loyalty. Brands are traditionally brought to the attention of the public through promotional activities as part of the marketing mix. The main idea is of course to influence people in their attitudes

and feelings toward a specific brand. Promotional activities can even go further by suggesting the brand will somehow empower the individual to achieve a higher potential through the use of the activities or persons presented. (Jobber 2010, 18; Baker & Saren 2016, 207.)

The use of celebrities and influential figures to promote and endorse brands and products is an established practice. The recent series of Nespresso commercials featuring the actor **George Clooney** among others, influences peoples' perceptions of the brand, its coffee, and the kinds of lives led by those in the commercial. Consumers are left wanting, not only a taste of the coffee, but also a taste of the lifestyle portrayed.

CREATING BRAND AWARENESS THROUGH AMBASSADORS

Today more and more brands are introducing ambassadors as a way to differentiate promotional activities away from simple endorsements, which can be seen by many as simply a person promoting a brand because they have been given free gifts –

the message is seen as somewhat biased. Indeed, there has been a lot of controversy recently in the rise of supposedly non-biased opinions, which have been found to have direct commercial links to the companies or brands discussed. This has led to consumer mistrust after disclosures have been made. (Eagle & Dahl 2015, 103–105.)

The practice of recruiting a brand ambassador shows a more established relationship whereby the ambassador is a critical figure seen as a “consumer” of that product but clearly associated with the brand through their activities. The main role of the ambassador is to show a brand in a positive way through their association with it – this is not the same as advertising or simple sponsorship. This is not to say that brand ambassadors do everything for free – many companies hire, and pay, ambassadors to promote their brands. The main difference is that brand ambassadors can be “regular” people rather than popular celebrities.

Many ambassadors are chosen due to the influence they have over certain social groups or their following through a fan base or social media.

Today, many companies even employ brand ambassadors due to their high numbers of social media followers, whether they have celebrity status or not. We cannot underestimate the influence that peer groups have over decision-making. Many people seek the advice of knowledgeable friends or those with hands-on experience of a product or service before making their purchase decision, and they generally turn to someone they feel they can trust – someone they see as themselves or who they aspire to. For marketing universities as a brand, during marketing tours in the UK promoting our university I noticed that in all locations visited, high school students were more interested by what a current student of ours had to say rather than the more formal presentation of the degree programmes. This indicates that students are highly influenced by their peer groups, i.e. other students.

VIRAL MARKETING AND THE POWER OF SOCIAL MEDIA

The benefits of word-of-mouth marketing have long been known to marketers as having a positive effect on brands and products as a viral marketing tool. With the use of the Internet, and the number of online users now being 49.6 % of the global population (Internet World Stats 2017), the rise of electronic word-of-mouth marketing is even more pervasive. According to Baker and Saren (2016, 328–329), research has shown that many people trust and are more influenced by “non-brand communication”, i.e. internet users’ personal opin-

ions, than by traditional forms of advertising.

Through the use of social media, brands can actively engage customers through participation and thereby empower those that wish to engage with the brand itself by the facilitation of social media communication. This in turn leads to the recruitment of customers by customers, and in turn, increasing market share. (Tuten & Solomon 2015, 21–24.) By giving influential social media users formal recognition in the form of official or semi-official representation as a brand ambassador rather than as a regular employee, companies are openly associating with and condoning that person’s activities and opinions in relation to their brand. This is not to say that regular employees cannot be brand ambassadors. On the contrary, one of the best tools of marketing has always been word-of-mouth marketing by employees.

INTRODUCING OUR IB BRAND AMBASSADORS

The concept of recruiting brand ambassadors is primarily that of finding those who already have a large internet following or highly visible public presence. However, in this case it was more important to find students that would represent the very ethos of being an international student at Xamk, and that they were prepared to spread the word to others via social media and other marketing promotions. The main idea was to appoint the brand ambassadors and get them to actively post, day-to-day life, as a student at Xamk in various social media platforms. This was to be carried

“The main role of the ambassador is to show a brand in a positive way through their association with it – this is not the same as advertising or simple sponsorship.”

out in the form of videos, photographs and general postings, which could be related to anything that might depict student life at Xamk on and off campus. The other aim was to get them involved in various events and happenings to promote Xamk and the IB programme.

Both Marija and Xuan were approached due to their active participation in university activities and positive attitudes. They are both quite outgoing and ready to embrace new ideas. As this is still a pilot project for Xamk and the International Business programme, we are still exploring the possibilities for using brand ambassadors. The students will receive project credits based on their activities, and also keep a learning diary. The following text explains their own experiences so far, as official Xamk IB Brand Ambassadors.

BRAND AMBASSADOR MARIJA MARASH:

“When I was picked to be a Brand Ambassador of International Business for Xamk, I thought, “What does that mean?” I did some work before for Xamk at a promotional photo shoot and when I was showing the campus in a live webinar, but that was it. I was not really familiar with the term,

On the left IB Brand Ambassadors Marija and Xuan. Photo: Hugh Clack

I knew that some celebrities were brand ambassadors of some famous brands but I did not know how it actually worked and what I had to do. Before agreeing or not for my new official duty I had to read the contract. This way I understood what I had to do and what did it mean to be a brand ambassador. Since the moment I was informed about my duties, I loved the idea of being a brand ambassador. I had to show everyone how good Xamk was, what student life was like, how the lessons were, the different activities that took place in the campus and even the simplest things like the weather in Kouvola or what the students did while they waited for the bus. The main thing I had to do was to be active as much as possible in my personal social media because as I was told: In order for the future students to understand how it really is here, who better than the actual students to show them?

I ended up also opening a personal account in Twitter because many people, especially students,

are really active there. I did not realise it before, because in my country Twitter is not that famous. I also started posting for Xamk in my other personal accounts on Instagram, Snapchat and Facebook. I also learned the existence of some useful apps that made my work easier. The environment in Kouvola campus is really international and I started showing other people that. Soon friends from my country started asking about Finland and they started applying to Xamk.

I thought that it would not be hard, but we had to be active really often, three to four times a week and that needed a lot of work. I had to be everywhere in campus in order to know what was happening so I could post it in social media – and I could find inspiration in the smallest things. Being a brand ambassador made me more social than I was before. I started meeting new people every day and creating friendships. Not only friends, but also connections with people from the business world. People that maybe in the future can help me to find a job in Finland after I finish my studies.

The main activities that I posted in social media were different pictures of my friends and me during the day in the student restaurants, around the campus, inside and outside buildings, and also sometimes when we had lectures. We asked lecturers if we could record a part of the lesson so that others outside the university can see how the studies work here. I also managed to meet some

import people here in Xamk like the head of the campus, the head of International Business etc. In the beginning, I was trying to be formal with them, but then I realised that they were really friendly.

During the application period, we were much more active in social media. Those days we posted every day. We needed to show prospective students that it is worth come to study at Xamk – especially for students that come from non-EU countries. We showed them that the 6000 Euros that they will pay is not a waste of money, but an investment for their future. Not only to students, but also to their parents because in the end they are the ones that will mostly have a direct influence on the decision. As a brand ambassador, you always need to highlight the positive sides of the brand or institution that you are representing.

I really liked the fact that I was not working alone, but also with my friend Swan [Xuan]. We were friends before being brand ambassadors, but working together made us know each other more. If one of us did not have any inspiration one day, the other one would cover it. Sometimes it is better to work individually I have to admit, because you have your own thoughts and the other person does not agree. However, in this case I was able to practise both.

The thing that I like the most about being a brand ambassador is that I get to be part of every single event or activity that takes place on campus. I know everything that happens since I am always around the campus trying to capture moments and share them with others. I have to admit that I

learned a lot, the experience has been unique and I would love to continue my journey as a brand ambassador of Xamk. What gives me more satisfaction is that everything I did had many results. Now for the first time, people from my country are interested in studying in Finland. Before they had a different idea about Finland – a cold place and cold people – but I showed them completely the opposite. Because of that, a lot of them are going to apply next year to Xamk.

I was always open to the feedback I received.

“Now for the first time, people from my country are interested in studying in Finland.”

Sometimes people had suggestions on what to write or if I needed to add something somewhere – it made my work better. Until now, I have not been told that what I posted or said was wrong. I guess that is a positive thing and of course the merit goes to my lecturers that taught me in different courses what I needed to know in order to be a good brand ambassador. I have to admit that I still have to learn a lot and it is still a long way to go.

After the experience that I gained, it also some classes easier for me. I had no difficulties at all because I was learning and at the same time, practising it in real life. It also inspired me and gave me ideas of what I want to do in the future. Marketing has always been my passion since a child and this experience enforced it more.

I would recommend this to everyone that is interested in new experiences. Being a brand ambassador for me means to do what I love and to share with people my good experiences.”

BRAND AMBASSADOR XUAN NGUYEN:

“As I am one of the two first ever brand ambassadors for IB, I am going to let you experience this environment through my eyes. The first time I heard of this project, I was astonished and nervous at the same time, I did not think that I would be chosen to be a representative for the IB programme. When we signed the contract, in a very professional way, I thought it was the first and coolest contract I could ever have. Our task was to show people our experiences here, share with other students, my friends across the country or in different nations, for example, about my lunchtime in the student restaurant – to smell the tasty food after long hours of lectures makes me hungry all the time.

Being an ambassador has really changed me, I am more active now – and not because I have to show off to everyone about my title. It means I need to find more hidden features around here to share with people, so that they can have the same amazing experience as myself. I post about everything in my student life, pictures of the weather, breathing in fresh air – that should be a good start to any day. I do not need to be a professional photographer to help people see what I do because what matters is that they can see and feel what I can. I will take them around the school with me during my break

or after my classes. We meet through photos, live videos, a snap or an Instagram story.

Marija – my best friend and my co-ambassador – and I were given Xamk hoodies and T-shirts. We are constantly encouraged to be ourselves and to reach out to more and more people so that they can come to Xamk and see for themselves. Choosing to study here was the biggest and best decision of my entire life so far and being able to have this journey is so much better. I have the chance to communicate with so many people, such as the Director of

“Choosing to study here was the biggest and best decision of my entire life so far and being able to have this journey is so much better.”

the Campus. He is so friendly and he likes to talk to students. He has happily giving us constructive advice and encouragement. If someone who is as busy as him can make time for individual students, I think that this school is an amazing environment for anyone to develop their future.

One of my favourite event this year was the StartUp Passion programme. I went to Riga for three days and had the chance to interview ambitious, talented entrepreneurs that not only helped with my studies but also give me the opportunity to share with other students too. I met new friends and they broadened my network, helping to spread my words to more and more people. This is why I

love being an ambassador – I want to be heard and I want to hear from people as well.

When our campus had visitors of prospective students and their parents from Russia, we helped show the guests around the campus. I felt so confident and I kept talking about everything I have experienced here. They really enjoyed what I was telling them about my experiences here and they looked at everything through my eyes. Many of them smiled at me when I let myself be drawn into the flow of my own words, I wanted to tell them all about Xamk – I wanted to show them how it really is here.

When we were asked if we would participate in an interview on national TV about Xamk, we were so thrilled and so worried at the same time. We thought of what we could be asked and we were so

hyperactive that we filmed a live video to tell everyone about it. After the new item appeared on television, lecturers, staff and students we had never met now recognised us – we could feel the support from all the people we met afterwards. This gave us the courage to continue our jobs as brand ambassadors. I love how I can go to university and say hello to random people in the elevator, and then become good friends later on without them having to know that I am a brand ambassador.

I am now more confident about myself and feel inspired because I have stepped out of my comfort zone and I have had the best year of my life. I wake up every day waiting for new adventures with open-minded and open heart as well. With the first year gone, I have learned a lot just through doing it. I am proud of myself knowing that I made the right choice to join this project and made myself a better person."

CONCLUSION

It would seem that the brand ambassador project has so far been beneficial to both students and Xamk in general. Both Marija and Xuan have described how the project has inspired and motivated them in their studies and increased their understanding and learning processes. They have also expressed their enthusiasm for continuing the project. As for Xamk, the exposure on social media has increased and the IB Facebook page has generated almost 600 likes since it was introduced. There is also a webpage for IB brand ambassadors at <http://ib.xamk.fi> and Marija's and

Xuan's social media postings are automatically fed into the page.

It is intended that if the project is successful then it could be more formally introduced as official marketing activities carried out by students in each of the degree programmes of Xamk. ✕

REFERENCES:

- Baker, M. & Saren, M. 2016. Marketing Theory. 3rd Edition. London: Sage Publications Limited.
- Eagle, L. & Dahl, S. 2015. Marketing Ethics & Society. London: Sage Publications Limited.
- Internet World Stats. 2017. World Internet Usage and Population Statistics. Online. Available: <http://www.internetworldstats.com/stats.htm> [accessed 31.5.2017].
- Jobber, D. 2010. Principles and Practice of Marketing. 6th Edition. Maidenhead: McGraw-Hill Education.
- Tuten, T. & Solomon, M. 2015. Social Media Marketing. 2nd Edition. London: Sage Publications Limited.

Tekijöiden esittely

TOIMITTAJAT

Miia Karttunen on Xamkin Kouvolan kampuksen kieliopintovastaava ja suomen kielen lehtori. Hän on koulutukseltaan filosofian maisteri. Miian työnkuvaan kuuluvat suomen kielen ja viestinnän opetus- ja vastuutehtävät. Vapaa-aika vie Miiaa jatko-opintoihin, liikunnan pariin ja matkailemaan maailmalle.

Leena Muotio työskentelee Xamkin Kulttuurin yliopettajana. Hän on koulutukseltaan filosofian tohtori. Työssään hän on keskittynyt tutkimusmenetelmäosaamisen ja opinnäytetyöprosessin kehittämiseen sekä muotoilun ja kulttuurialan tutkimukseen ja hanketoimintaan. Hän opettaa myös suomen kieltä, viestintätaitoja ja kulttuurin tutkimusta, muun muassa Venäjän kulttuurihistoriaa. Leena Muotio on niin ikään kirjallisuuden- ja taiteentutkija. Semiotikka ja kielifilosofia ovat lähellä hänen sydäntään. Hän harrastaa näyttelemistä, yksin- ja kuorolaulua, kirjoittamista, nuorisoseuratyötä, kalastusta ja luonnossa liikkumista.

MUUT KIRJOITTAJAT

Hugh Clack is a Senior Lecturer and International Student Counsellor at the Xamk Kouvola Campus. He holds a Master of Business Administration and a Master of Culture and Arts, and is also a qualified counsellor. Since 1999, Hugh has also been the Editor in Chief of the Xamk student magazine, Insider. In his spare time, Hugh enjoys travelling abroad and his main passions are photography and downhill skiing. Originally from Wales, Hugh settled here in Finland in 1996.

Sirpa Gardemeister työskentelee hoitotyön lehtorina Xamkin Mikkelin kampuksella. Koulutukseltaan hän on sairaanhoitaja ja terveystieteiden maisteri. Sirpan työnkuvaan kuuluu anatomian ja fysiologian, lääkehoidon, hoitotyön taitojen, ravitsemuksen sekä ensiavun opettaminen. Sirpan harrastuksiin kuuluu liikuntaa kuntosalin ja lenkkeilyn muodossa. Kesäisin Sirpan intohimona on puutarhan hoitaminen.

Leena Griinari on suomen kielen lehtori Xamkin Kotkan kampuksella. Hän opettaa viestintää merenkulun, rakennustekniikan ja energiatekniikan aloilla sekä suomea toisena kielenä. Vapaa-aikanaan hän veneilee, mökkeilee, pyöräilee ja talvisin matkustelee lämpimiin ja valoisiin maihin, aina kun mahdollista.

Sirkka Erämaa toimii Xamkin Savonlinnan kampuksella hoitotyön lehtorina. Hänellä on pitkä työkokemus kansainvälisistä vaihto-ohjelmista ja kv-opiskelijoiden ohjauksesta. Sirkka on ollut mukana myös suunnittelemassa ja toteuttamassa sairaanhoitajan kaksois-tutkinto-ohjelmia. Vapaa-aikana hän matkailee, hoitaa lapsenlapsia ja nauttii luontokokemuksista.

Pirjo Hartikainen on toiminut Xamkin Savonlinnan kampuksen lehtorina, vastuualueina mm. mielenterveys- ja päihdehoitotyö, projektit, simulaatiot, opinnäytetyöt ja harjoittelujen ohjaus. Tällä hetkellä hän työskentelee toiminnanjohtajana Kotilo ry:ssä, jonka toimialueena on tuottaa kuntoutumis- ja asumispalveluja mielenterveyskuntoutujille. Harrastuksiin kuuluvat mökkeily, marjastus, sienestys ja liikunta.

Anja Härkönen toimii projektipäällikkönä Xamkin Kouvolan kampuksella Luovien alojen GAHWA- ja Xampus Innovaatioekosysteeminä -hankkeissa. Hankkeiden sisällöt liittyvät hyvinvointiin, peleihin ja pelillistämiseen sekä uuden toiminnan suunnitteluun. Anja on koulutukseltaan kauppatieteiden maisteri ja yhteiskuntatieteiden maisteri. Vapaa-aikaansa hän viettää liikunnan, labradorinnoutajan, luonnon ja vapaaehtoistyön parissa.

Maija-Sisko Kauppila on Xamkin yhteisöpedagogikoulutuksen lehtori ja koulutusvastaava Mikkelin kampuksella. Hän on koulutukseltaan yhteiskuntatieteiden maisteri, yhteisöpedagogi ja opinto-ohjaaja. Hänellä on pitkä nuorisotyön ammattialan kokemus, ja se näkyy opetustyössä mm. laajana työelämäverkostona. Maija-Siskon sydäntä lähellä on kansainvälinen nuorisotyö, ja hän toimii aktiivisesti Avartti-ohjelmassa (The Duke of Edinburgh's International Award). Metsä, luonnossa liikkuminen ja matkailu kuuluvat Maija-Siskon vapaa-aikaan.

Katja Komonen työskentelee Mikkelin kampuksella yhteisöpedagogikoulutuksen yliopettajana. Hän on koulutukseltaan yhteiskuntatieteiden tohtori. Katjan työnkuvaan kuuluvat erityisesti tutkimus- ja kehittämisosaamisen opetustehtävät, opinnäytetyöprosessin koordinointi ja kehittäminen sekä opinnäytetyön ohjaukset sekä perustutkinnon että ylempien ammattikorkeakoulututkinnon osalta. Hän on mukana myös ylempien ammattikorkeakoulututkintojen kehittämistyössä Xamkin Master School -koordinaattorina. Katjan vapaa-aika kuluu hyvän kirjallisuuden ja omaehtoisen opiskelun merkeissä.

Päivi Korhonen on filosofian maisteri ja kielenopettaja Kouvolan kampuksella. Hän opettaa espanjaa, italiaa ja ruotsia. Päivi tutkii digimentorina, miten digitaalisuutta ja erilaisia sovelluksia voi hyödyntää oppimisessa. Vapaa-aikanaan Päivi harrastaa kuntoilua ja nuorisoseuratoimintaa. Kesällä Päivin sydäntä lähellä on kesäteatteritoiminta, lavatanssit, puutarha ja Tirvan metsät. Talvella löydät hänet usein avantosauhasta.

Pauliina Lampela on Nuorten Palvelu ry:n asiantuntija ja koulutukseltaan yhteiskuntatieteiden maisteri. Hän työskentelee nuorten kaupallisten kasvuympäristöjen parissa eli valtakunnallisesti niissä kauppakeskuksissa ja ABC-liikennemyymälöissä, joissa nuoret viettävät aikaansa. Pauliinan työkuvaan kuuluvat muun muassa asiantuntijajulkaisut, vartijoiden, myyjien ja johtajien koulutus kohtaamaan nuoria sekä nuorten osallisuuden kehittäminen. Vapaa-aikaansa hän käyttää ratsastusharrastuksen, taidemaalauksen ja neulomisen parissa.

Jari-Pekka Muotio toimii restauroinnin koulutusvastaavana Xamkin Kouvolan kampuksella. Koulutukseltaan hän on artemi. Jari-Pekan työkuvaan kuuluu koulutusvastaavan, opiskelijavastaavan ja harjoitteluvastaavan töiden lisäksi restauroinnin ammattiopintojen ja erikoistekniikoiden opettaminen. Hän harrastaa näyttelemistä, musiikkia, kuorolaulua, kalastusta, luonnossa liikkumista ja vespailua.

Sari Parkkinen on englannin ja saksan lehtori Xamkin Savonlinnan kampuksella. Sari on koulutukseltaan filosofian maisteri ja opettaa lähinnä terveysalan opiskelijoita. Digiopetus on Sarin uusin mielenkiinnon kohde. Vapaa-ajalla hän tekee mielellään käsitöitä ja vesijuoksee, ja hänet löytää usein seuraamasta junioriurheilua kentän laidalta.

Kirsi Purhonen toimii projektipäällikkönä Xamkin Luovilla aloilla Versus- ja Motiivi-hankkeissa Kouvolan kampuksella. Kirsi on koulutukseltaan yhteisöpedagogi YAMK, ammatillinen opettaja ja opinto-ohjaaja. Kirsin luotsaamien hankkeiden sisällöt liittyvät monialaisuuteen, terveyden edistämiseen, visuaalisuuteen, digitaalisuuteen ja nuorten ohjaamiseen. Vapaa-ajallaan Kirsi on mukana Nuorten Palvelu ry:n hallituksen toiminnassa. Työn vastapainoksi Kirsillem on tärkeää päästä metsään ja hyvien kirjojen äärelle.

Marko Raitanen työskentelee Xamkissa lehtorina sosiaalialan ja toimintakyvyn edistämisen koulutusyksikössä. Marko on yhteiskuntatieteiden lisensiaatti, ja pääasialliset työtehtävät ovat sosionomi- ja geronomiopiskelijoiden parissa. Vapaa-ajallaan Marko remontoi ja harrastaa vähemmän vakavasti kaikenlaista avovesiuinnista yleisurheiluun.

Sinikka Ruohonen työskentelee Xamkissa Kulttuurin yliopettajana. Hän on koulutukseltaan kasvatustieteen tohtori pääaineenaan sosiologia. Hän on myös vaatetusalan ammatillisten aineiden opettaja. Sinikan työhön kuuluu tutkimusmenetelmäosaamisen kehittäminen, muodin ja puvustuksen opinnäytetöiden ohjaus ja koordinointi sekä hanketoiminta. Sinikan tutkimuskohteita ovat oppiminen sekä erilaisten kulttuurien ja elämäntapojen vuorovaikutus ihmisten esineellisen ja visuaalisen ympäristön kanssa. Sinikan vapaa-aika kuluu mökkeillen sekä liikunnan, teatterin, elokuvien, hyvien kirjojen ja matkustelun parissa.

Asta Siekkinen on Xamkin Savonlinnan kampuksen suomen kielen ja viestinnän lehtori. Hän on koulutukseltaan filosofian maisteri. Hänen tehtäviinsä kuuluu kuntoutus- ja terveysalan viestinnän opetus. Hän harrastaa kirjallisuutta ja musiikkia.

Satu Untolahti työskentelee Xamkin Kotkan kampuksella. Koulutukseltaan hän on terveystieteiden maisteri. Sadun työkuvaan kuuluu hoitotyön taitojen ja lääkehoidon opettaminen. Mielenkiinnon kohteena on digiopetuksen kehittäminen. Vapaa-aikana Satu viihtyy kuntosalilla ja lenkipoluilla sekä lastenlapsien parissa. Matkat autoilun eri kohteisiin niin Suomessa kuin Euroopassa kuuluvat myös vapaa-ajan viettoon.

Tuija Vanttinen toimii Xamkissa opetusjohtajana. Hän on koulutukseltaan terveydenhuollon lisensiaatti, ja opinnoissaan hän perehtyi pääaineensa hoitotieteen lisäksi tulevaisuuden tutkimukseen ja tulevaisuuden ennakoinnin menetelmiin. Tuijan tehtävät muodostuvat opetuksen suunnittelun ohjauksesta ja erilaisista Xamk-tason opetuksen hallinnon tehtävistä. Lisäksi hän on vastannut Peppi-tietojärjestelmän käyttöönotosta ja jatkokehittämisestä. Tehtäviin sisältyy myös Xamkin Master Schoolin kehittämistyö. Tuija on ollut mukana myös kansallisessa ja kansainvälisessä hanketoiminnassa. Viimeisin näistä on osallistuminen eAMK-hankkeen valmistelutyöhön. Vapaa-aikaan kuuluu liikuntaa, matkailua ja yhdessä oloa lastenlasten kanssa.

TAITTAJA-KUVITTAJA

Amanda Liimatainen on neljännen vuoden graafisen suunnittelun opiskelija. Hän on valmistumassa Xamkista muotoilijaksi kesällä 2018. Hän kerää intoa luovaan työhön musiikin kuuntelusta, sarjojen katselemisesta, harrastamalla liikuntaa ja lukemalla kirjoja.

Rajojen ylityksiä -kokoelma välittää kuvaa siitä, mitä ja millaisia rajojen ylityksiä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa on tehty, kun kahdesta korkeakoulusta – Kymenlaakson ammattikorkeakoulusta ja Mikkelin ammattikorkeakoulusta – tuli yksi. Kokoelma esittelee kurotuksia Suomen, organisaatioiden, verkostojen ja oman osaamisen rajojen yli.

Rajat on tehty ylitettäväksi ja ylittäjät voittajiksi.

**XAMK
INSPIROI**